

GMINA MIASTA GOSTYNINA

pow. gostyniński, woj. mazowieckie

PROJEKT

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY MIASTA GOSTYNINA
NA LATA 2014-2017
Z PERSPEKTYWĄ DO 2021 ROKU
(AKTUALIZACJA)**

Gostynin 2014

Spis treści

1. INFORMACJE OGÓLNE

6

1.1.	Podstawa prawna opracowania	6
1.2.	Cel aktualizacji Programu	7
1.3.	Zakres programu	8
1.4.	Metodyka opracowania programu i główne uwarunkowania programu	9
2.	DIAGNOZA	10
2.1.	Podstawowe dane o mieście Gostyninie	10
2.1.1.	Położenie administracyjne	10
2.1.2.	Położenie geograficzne i geomorfologia	12
2.1.3.	Budowa geologiczna	13
2.1.4.	Demografia	14
2.1.5.	Rolnictwo i gospodarka miasta	16
2.1.6.	Turystyka i rekreacja	17
2.1.7.	Historia regionu i zabytki	19
2.1.8.	Infrastruktura komunikacyjna	22
2.1.9.	Infrastruktura społeczna	25
2.2.	Środowisko przyrodnicze miasta Gostynina.....	27
2.2.1.	Warunki klimatyczne	27
2.2.2.	Powietrze	27
2.2.3.	Wody powierzchniowe	36
2.2.3.1.	Jakość rzek	36
2.2.4.	Wody podziemne	46

2.2.5.	Gleby	53
2.2.6.	Hałas	56
2.2.7.	Poziomy pól elektromagnetycznych	59
2.2.7.1.	Stan środowiska w zakresie pól elektromagnetycznych	59
2.2.7.2.	Presje związane z promieniowaniem elektromagnetycznym	61
2.2.8.	Odpady	62
2.2.9.	Ochrona przyrody i grunty leśne	68
2.2.10.	Surowce mineralne	74
2.2.11.	Poważne awarie	75
2.2.12.	Gospodarka energią	76
2.3.	Wnioski z diagnozy stanu środowiska	79
3.	GŁÓWNE PRIORYTETY EKOLOGICZNE DLA MIASTA GOSTYNINA	82
4.	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM	85
5.	PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA PROGRAMU	87
5.1.	Polityka Ekologiczna Państwa	87
5.2.	Strategia Rozwoju Kraju 2020	93
5.3.	Umowa Partnerstwa	94
5.4.	Program Ochrony Środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 roku	95
5.5.	Program Ochrony Środowiska Powiatu Gostynińskiego	98
5.6.	Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza	103
5.7.	Program zwiększenia lesistości dla Województwa Mazowieckiego do roku 2020	111
5.8.	Polityka Energetyczna Polski do 2030 r.	113

5.9.	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.....	115
6. CELE I PRIORYTETOWE DZIAŁANIA EKOLOGICZNE W MIEŚCIE		
GOSTYNINIE. _____		116
6.1.	CEL SZCZEGÓŁOWY: Poprawa jakości środowiska	116
6.2.	CEL SZCZEGÓŁOWY: Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych	121
6.3.	CEL SZCZEGÓŁOWY: Ochrona przyrody	122
6.4.	CEL SZCZEGÓŁOWY - Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego	123
6.5.	CEL SZCZEGÓŁOWY: Edukacja ekologiczna	123
7. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA _124		
8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU		
128		
8.1.	Środki własne przedsiębiorców	128
8.2.	Środki z budżetu Państwa	128
8.3.	Własne środki samorządu terytorialnego.....	129
8.4.	Środki prywatno-publiczne.....	129
8.5.	Środki funduszy ochrony środowiska	129
8.6.	Fundusze Unii Europejskiej.....	131
8.7.	Banki	134
9. ŚRODKI NIEZBĘDNE DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW		
135		
9.1.	Mechanizmy prawno-ekonomiczne.....	135
9.1.1.	Mechanizmy prawne _____	135
9.1.2.	Mechanizmy ekonomiczne _____	139
10. UWARUNKOWANIA REALIZACJI PROGRAMU _____		140
10.1.	Zgodność Programu z innymi dokumentami	140
10.2.	Uwarunkowania przestrzenne	140

10.3. Uwarunkowania społeczne	141
11. WDRAŻANIE I MONITORING PROGRAMU _____	
142	
Spis tabel _____	147
Spis rycin _____	148

1. INFORMACJE OGÓLNE

1.1. Podstawa prawna opracowania

Zgodnie z Art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. Nr 0, poz. 1232) Burmistrz Miasta Gostynina zobowiązany jest do sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska, którego celem jest realizacja Polityki Ekologicznej Państwa. Program obejmuje 4 lata z perspektywą na kolejne 4 lata. Zgodnie z Art. 18 ustawy POŚ z wykonania Programu Burmistrz Miasta sporządza co 2 lata Raport, który przedstawiany jest Radzie Miasta. Co 4 lata wykonywana jest aktualizacja Programu ochrony środowiska.

Dotychczas obowiązujący „Program ochrony środowiska dla Gminy Miasta Gostynina na lata 2010-2013 z uwzględnieniem lat 2014-2017(aktualizacja)” został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Nr 283/LIII/10 z dnia 27 października 2010 roku.

W Programie dokonano oceny stanu środowiska w mieście Gostyninie i na tej podstawie określono główne cele i kierunki działań w dziedzinie ochrony środowiska.

Program ochrony środowiska jest dokumentem planowania strategicznego, wyrażającym cele, kierunki polityki ekologicznej samorządu Miasta Gostynina i określającym wynikające z niej działania. Tak ujęty Program będzie wykorzystywany jako główny instrument strategicznego zarządzania gminą w zakresie ochrony środowiska, podstawą tworzenia programów operacyjnych i zawierania kontraktów z innymi jednostkami administracyjnymi i podmiotami gospodarczymi, przesłanka konstruowania budżetu miasta, płaszczyzna koordynacji i układ odniesienia dla innych podmiotów polityki ekologicznej, podstawa do ubiegania się o fundusze celowe. Cele i działania proponowane w Programie ochrony środowiska posłużą do tworzenia warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa Miasta Gostynina, które służyć będą poprawie stanu środowiska przyrodniczego. Realizacja celów wytyczonych w Programie powinna spowodować polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie miasta.

Program ochrony środowiska przedstawia aktualny stan środowiska, określa hierarchię niezbędnych działań zmierzających do poprawy tego stanu, umożliwia koordynację decyzji administracyjnych oraz wybór decyzji inwestycyjnych podejmowanych przez różne podmioty i instytucje. Sam program nie jest dokumentem stanowiącym, ingerującym w uprawnienia poszczególnych jednostek administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotów użytkujących środowisko. Należy jednak oczekiwać, że poszczególne jego wytyczne i postanowienia będą respektowane i uwzględniane w planach szczegółowych i działaniach inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska.

Zakłada się, że kształtowanie polityki ekologicznej w Mieście Gostyninie będzie miało charakter procesu ciągłego, z jednoczesnym zastosowaniem metody programowania "kroczącego", polegającej na cyklicznym weryfikowaniu perspektywicznych celów w przekrojach etapowych i wydłużaniu horyzontu czasowego Programu w jego kolejnych edycjach.

1.2. Cel aktualizacji Programu

Głównym i nadrzędnym celem „Programu ochrony środowiska gminy miasta Gostynina na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 roku” jest wdrożenie Polityki Ekologicznej Państwa na poziomie miasta. Niniejszy Program jest spójny z:

- Dyrektywami UE,
- Prawodawstwem polskim,
- Polityką Ekologiczną Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Strategią Rozwoju Kraju,
- Umową Partnerstwa,
- "Programem ochrony środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r."

- "Programem ochrony środowiska powiatu gostynińskiego na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016 r. (aktualizacja)"
- Programem możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla województwa mazowieckiego (2006 r.),
- Aktualizacją krajowego i wojewódzkiego planu gospodarki odpadami
- Programem zwiększania lesistości dla Województwa Mazowieckiego do roku 2020.

Cele programu:

- stanowią pochodną celów określonych w Polityce ekologicznej państwa oraz w wojewódzkim i powiatowym programie ochrony środowiska;
- wynikają z weryfikacji priorytetów i zadań określonych w Raporcie poprzedniego planu
- uwzględniają wymogi obowiązującego prawa krajowego i UE.

1.3. Zakres programu

Aktualizacja „Programu ochrony środowiska Gminy Miasta Gostynina na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021” określa:

- aktualną diagnozę stanu środowiska i główne przyczyny tego stanu,
- główne problemy ekologiczne miasta,
- priorytetowe cele i działania w podziale na krótkoterminowe (lata 2014 – 2017) i długoterminowe (do roku 2021),
- harmonogram zadań w zakresie poprawy stanu środowiska miasta,
- instrumenty prawne i ekonomiczne niezbędne do wdrożenia Programu,
- system monitoringu i zarządzania Programem,

Zaktualizowany Program ochrony środowiska będzie wykorzystany do:

- strategicznego zarządzania miastem w zakresie ochrony środowiska,
- racjonalnej gospodarki przestrzennej i rozwoju społecznego, gospodarczego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- tworzenia programów operacyjnych dla miasta,
- planowania budżetu miasta,
- ubiegania się o fundusze celowe ze źródeł krajowych i Unii Europejskiej.
- działań w zakresie edukacji ekologicznej, informacji i promocji miasta. Realizacja polityki ekologicznej w mieście będzie procesem ciągłym, aktualizowanym stosownie do sytuacji społeczno-gospodarczej kraju i miasta oraz zmieniających się przepisów prawa.

1.4. Metodyka opracowania programu i główne uwarunkowania programu

Za podstawę aktualizacji „Programu ochrony środowiska Gminy Miasta Gostynina na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021” przyjęto dokumenty strategiczne wymienione powyżej. Program został opracowywany zgodnie z metodologią właściwą dla planowania strategicznego polegającego na:

- określeniu diagnozy stanu środowiska w mieście Gostyninie we wszystkich komponentach środowiska oraz zdefiniowaniu głównych problemów miasta,
- przedstawieniu celów strategicznych służących poprawie stanu środowiska w mieście oraz wskazaniu kierunków działań wraz z opracowaniem programów operacyjnych dla realizacji przyjętych celów,
- przedstawieniu uwarunkowań realizacyjnych Programu w zakresie rozwiązań prawno-instrumentalnych i źródeł finansowania,
- określeniu zasad monitorowania efektów wdrażania Programu.

Diagnoza stanu środowiska naturalnego miasta Gostynina sporządzona została głównie na podstawie aktualnych danych opublikowanych przez: Główny Urząd

Statystyczny (GUS), Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie (WIOŚ) a także informacji zawartych na stronach internetowych instytucji publicznych, działających w obszarze ochrony środowiska.

Na podstawie aktualnego stanu środowiska w mieście Gostyninie, a także uwarunkowań wynikających z dokumentów programowych wyznaczono kierunki działań i zaproponowano do nich działania, których wykonanie jest niezbędne, aby zachować bądź poprawić stan środowiska, wypełnić zobowiązania unijne, a tym samym poprawić jakość życia mieszkańców Mazowsza.

Dało to podstawę do wyznaczenia obszarów priorytetowych i sprecyzowania celów środowiskowych, co przedstawione zostało w części Programu dotyczącej strategii działania.

Koszty realizacji działań oszacowano w oparciu o analizę materiałów dotyczących planowanych do realizacji zadań środowiskowych w latach 2014-2022, przekazanych przez Urząd Miasta Gostynina.

2. DIAGNOZA

2.1. Podstawowe dane o mieście Gostyninie

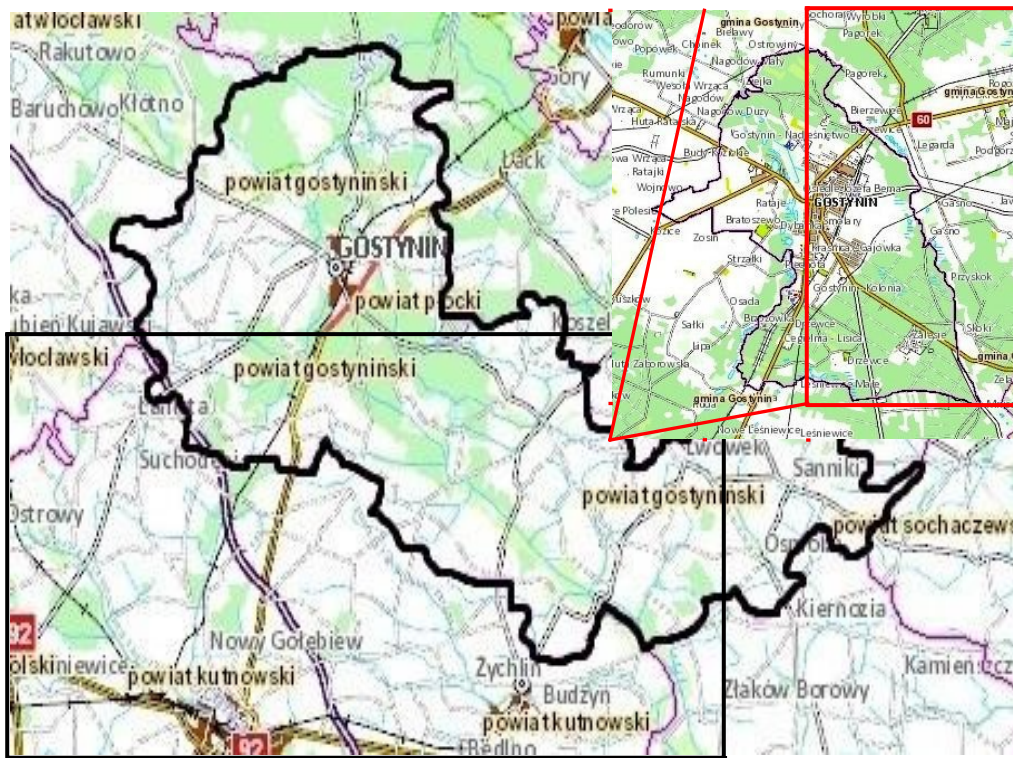
2.1.1. Położenie administracyjne

Miasto Gostynin administracyjnie należy do powiatu gostynińskiego w województwie mazowieckim. Położone jest w jego zachodniej części. Miasto Gostynin ze wszystkich stron otoczone jest gminą Gostynin. Urząd Miasta Gostynina mieści się na ul. Rynek 26.

W relacji do większych, najbliższych położonych miast odległości przedstawiają się następująco:

- 24 km od Płocka
- 80 km od Torunia
- 100 km od Łodzi

-120 km od Warszawy

Rysunek 1. Położenie administracyjne miasta Gostynina na tle powiatu gostynińskiego.

Całkowita powierzchnia miasta Gostynina według sprawozdawczości GUS za rok 2013 wynosi 31,4 km².

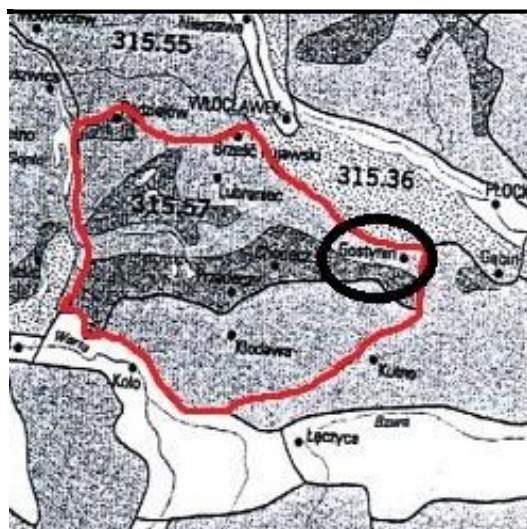
Tabela 1. Struktura użytkowania terenu miasta Gostynina (GUS, 2005)

Rodzaj terenu	Powierzchnia (ha)
Lasy i grunty leśne	1714
Pozostałe grunty i nieużytki	746
Użytki rolne	771
w tym:	
Grunty orne	574
Pastwiska	37
Sady	26
Łąki	134

2.1.2. Położenie geograficzne i geomorfologia

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski J. Kondrackiego (Kondracki, 2000) obszar miasta Gostynina należy do mezoregionu Pojezierza Kujawskiego będącego częścią makroregionu, Pojezierza Wielkopolskiego. Pojezierza omawianego makroregionu odpowiadają dwóm fazom ostatniego zlodowacenia: poznańskiej i leszczyńskiej, z czego południowa granica pojezierzy wielkopolskich pokrywa się z najdalszym zasięgiem zlodowacenia wiślańskiego w fazie leszczyńskiej. Rzeźba terenu miasta Gostynina jest silnie związana z działalnością lądolodu o czym świadczą charakterystyczne dla tego obszaru formy rzeźby terenu. Stanowią je doliny rzek Skrwy Lewej i Osetnicy, rynny i jeziora polodowcowe, a także typowe dla rzeźby młodoglacjalnej oz. Jest to forma akumulacyjna w postaci wydłużonego wału lub pagóra powstała na skutek akumulacyjnej działalności wód fluwioglacjalnych. Oz gostyniński budują głównie utwory piaszczyste z domieszką żwirów i żwirków. Linia grzbietowa ozu (o przebiegu północ - południe) posiada kilka wyraźnie większych kulminacji - w granicach Gostynina część ozu nazywana jest Dybanką (121,5 m n.p.m). Podstawa ozu w obrębie miasta rozszerza się do ponad

300m, a szerokość grzbietu maleje do 16 -18 m. W tej części występują największe kulminacje wzniesień - 115, 119 i 120,7 m n.p.m. Odrębny krajobraz tworzy rynna jeziorna towarzysząca ozowi. Środkiem rynny po wschodniej stronie ozu na wysokości 81 m płynie w kierunku północnym Skrwia Lewa. Po zachodniej stronie wału rozwinął się system jezior, dwa główne Czarne i Kocioł oraz szereg mniejszych m.in. Bratoszewo i jezioro przy Zamku nieposiadające nazwy.

Rysunek 2. Położenie miasta Gostynina na tle mezoregionu Pojezierza Kujawskiego (Kondracki, 2000).

2.1.3. Budowa geologiczna

W budowie geologicznej obszaru miasta, podobnie jak w całej środkowo-północnej części Polski, uczestniczą dwa zasadnicze elementy: utwory trzeciorzędowe i starsze, składające się na tzw. podłoże podczwartorzędowe oraz zwarta pokrywa utworów czwartorzędowych osadzonych podczas kolejnych zlodowaceń. Miasto leży w zasięgu antyklinorium środkowopolskiego. W podłożu występują osady jurajskie i kredowe. Jura górna wykształcona w postaci iłów, iłołupków margli wapiennych i piaskowców występuje w południowo - zachodniej części miasta. W północnej części skały mezozoiczne tworzą nieckę warszawska (płocką), która posiada szereg struktur synklinalnych i antyklinalnych - np. wyniesienie Gostynina. Miocen wykształcony w postaci piasków drobnoziarnistych i piasków pylastych, iłów i węgla

brunatnych. Miąższość tych utworów dochodzi do 20 - 40 m. Fragmentarycznie występują osady starszego plejstocenu, reprezentowane przez dwa poziomy miąższej gliny zwałowej, przedzielone osadami rzecznyymi, zastoiskowymi i wodnolodowcowymi do 53,0 m miąższości. W rejonie Gostynina osady czwartorzędowe osiągają miąższość 20 - 40 m. W wyniku przeprowadzonych w 1954 r. prac geologiczno – poszukiwawczych (Mapa geologiczno-gospodarcza Polski arkusz 481 autor: Iwona Lichwierowicz, Elżbieta Osendowska, 1999 r.) zmierzających do udokumentowania różnego rodzaju złóż kopalin, we wschodniej części miasta zlokalizowano występowanie złoża węgla brunatnego „Gostynin”. Powierzchnię złoża oszacowano na 159,9 ha, a zasoby eksploatacyjne na 9118,5 Mg. Znaczna część tego złoża znajduje się pod obszarem miasta i filarem oporowym torów kolejowych linii Kutno – Płock. Seria piaszczysta, w obrębie, której występuje pokład węgla, jest silnie zawodniona. Spowodowało to zaklasyfikowanie zasobów węgla do pozabilansowych. Na terenie miasta występują także torfy (surowiec energetyczny), głównie w dolinach rzeki Skrwy Lewej i Osetnicy. Stosunkowo duże ilości torfu wykształciły się na Równinie Kutnowskiej. Nie zostały one jednak zakwalifikowane do potencjalnej bazy zasobowej tej kopaliny, ponieważ znajdują się na obszarach objętych ochroną. Nie mają one znaczenia przemysłowego - są eksploatowane lokalnie i na niewielką skalę. Wykorzystywane są przez ludność wsi na opał lub stosowane w rolnictwie i ogrodnictwie.

2.1.4. Demografia

Miasto Gostynin zgodnie z danymi GUS za 2013 rok zamieszkuje 19 146 osób. Gęstość zaludnienia w Gostyninie wynosi 589 osób/km². Wskaźnik przyrostu naturalnego jest ujemny kształtuje się na poziomie -1,3 ‰.

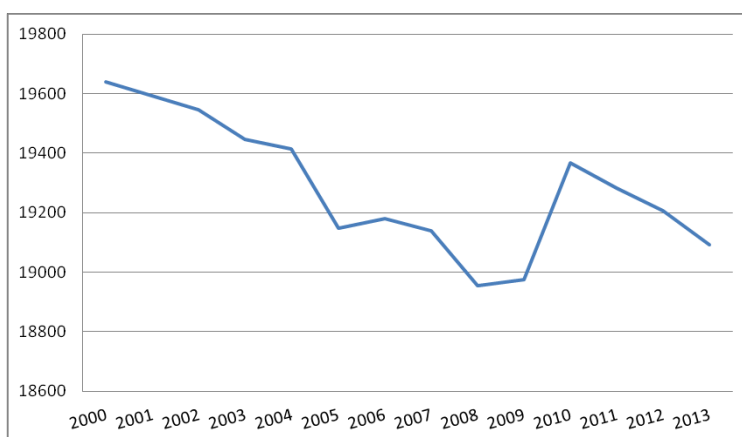
W procentowym udziale ludności według ekonomicznych grup wiekowych zdecydowaną większość stanowi ludność w wieku produkcyjnym (66,4 %). Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym kształtuje się na podobnym poziomie i wynosi kolejno 13,4 % i 19,8 %. Obecna relacja tych grup wiekowych wskazuje na niekorzystną tendencję starzenia się społeczności gminy. W strukturze

ludności przeważają kobiety. Według danych GUS w 2013 roku w gminie Michałowice na 100 mężczyzn przypadało 111 kobiet. Dysproporcja ta szczególnie widoczna jest wśród ludności w wieku poprodukcyjnym, gdzie liczba mężczyzn wynosi 1095, a kobiet 2708.

Tabela 2. Liczba ludności miasta Gostynina wg płci i ekonomicznych grup wiekowych.

<i>Grupy wiekowe</i>	<i>Kobiety</i>	<i>Mężczyźni</i>	<i>Ogółem</i>
Przedprodukcyjny 14 lat i mniej	1263	1308	2571
Produkcyjny kobiety: 15 – 59 lat mężczyźni: 15 – 64 lat	6066	6652	12 718
Poprodukcyjny	2708	1095	3803
Ogółem	10 057	9089	19 146

Wykres 1. Zmiany liczby ludności miasta Gostynina w latach 2000-2013.

2.1.5. Rolnictwo i gospodarka miasta

Na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego przez GUS w 2010 roku na terenie miasta Gostynina zarejestrowanych było 127 gospodarstw indywidualnych z czego 109 z nich prowadziło działalność rolniczą. Ogólna powierzchnia gospodarstw rolnych wyniosła 692,5 ha z czego pod zasiewami pozostało 336,4 ha. Wśród upraw zdecydowanie przeważały zboża stanowiące 70 % zasiewów, pozostałe uprawiane rośliny to głównie ziemniaki, kukurydza, rzepak oraz warzywa gruntowe. Grunty orne miasta Gostynia zaliczane są do ziem IV b, V i VI klasy bonitacyjnej.

W 2013 roku na terenie miasta zarejestrowanych było 1787 podmiotów gospodarczych. Spośród nich zdecydowana większość, 1692 podmiotów należało do sektora prywatnego, natomiast pozostałe w liczbie 95 stanowiły sektor publiczny. W obrębie sektora prywatnego funkcjonowały 104 spółki handlowe, 9 spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego, 33 stowarzyszenia i organizacje społeczne, 4 fundacje i 3 spółdzielnie. O znacznej przedsiębiorczości mieszkańców świadczy rozwój prywatnych firm stanowiących bazę ekonomiczną miasta. W 2013 roku 1383 osoby prowadziły działalność gospodarczą z dominującym sektorem usług. Miasto Gostynin to także ośrodek rozwoju przemysłu. Do największych na terenie miasta należą: „ELGO” Lighting Industries S.A. w Gostyninie, HW Pietrzak Holding Sp. z o.o. w Gostyninie, Cegielnia „Lisica”, Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Gostyninie, Zakład Przetwórstwa Mięsa „Dubimex” w Gostyninie, Przedsiębiorstwo Rolno-Spożywcze „Dubielak” w Gostyninie, Izolbet Kazimierz Majchak i Wspólnicy Sp. j. w Gostyninie.

Tabela 3. Podmioty gospodarcze w rejestrze sektorów własnościowych w mieście Gostyninie w 2013 r. (ostatnie opublikowane dane GUS)

<i>Podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własności</i>	<i>Miasto Gostynin</i>
Ogółem	1787
Sektor publiczny	95
Sektor prywatny	1692
W tym:	
Spółki handlowe	104
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	9
Spółdzielnie	11
Fundacje	4
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	33
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1383

2.1.6. Turystyka i rekreacja

Gmina Miasta Gostynina położona jest na terenach atrakcyjnych pod względem turystycznym. O atrakcyjności tego obszaru świadczą nie tylko zabytki historyczne Ziemi Gostynińskiej, a także bogactwo przyrodnicze silnie związane z fazą ostatniego zlodowacenia. Obiektami przyrodniczymi wyróżniającymi się na analizowanym obszarze są jeziora polodowcowe, oz „gostyniński”, kompleksy leśne pobliskiego Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego oraz malownicze tereny dolin rzecznych Skrwy Lewej i Osetnicy. Część terenów leśnych miasta została objęta ochroną w ramach Parku, natomiast dla obszarów szczególnie cennych przyrodniczo utworzono rezerwy: Dybanka, Osetnica i Drzewce.

Turystyczną promocją regionu zajmuje się działające od 1996 roku Stowarzyszenie Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego. Członkami organizacji są: powiaty (płocki i gostyniński), miasta (Gostynin, Płock, Miasto i Gmina Gąbin), gminy (Gostynin, Iłów, Łąck, Nowy Duninów, Sanniki, Słubice i Szczawin Kościelny). Status organizacji pożytku publicznego Stowarzyszenie posiada od 2004 roku. Do najważniejszych celów statutowych Stowarzyszenia należy m.in.: rozwój proekologicznej infrastruktury technicznej, podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości i rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, wypracowanie systemu edukacji ekologicznej, podejmowanie przedsięwzięć ekologicznych, turystycznych, sportowych, gospodarczych i kulturalnych. Corocznie Stowarzyszenie organizuje Festiwal Folkloru i Kultury Ziemi Kujawskiej i Mazowieckiej „Od Kujawiaka do Oberka”, a także plenery artystyczne i warsztaty plastyczne dla młodzieży gimnazjalnej. Nie zapominając o ochronie lokalnego ekosystemu i promowaniu nowatorskich rozwiązań proekologicznych, Stowarzyszenie podjęło ochronę gatunkową rybitw i mew, jak również gągoła i tracza nurogęsi. Drugą organizacją działającą w zakresie rozwoju turystyki regionu jest Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajobrazowe (PTTK Oddział w Gostyninie). W Gostyninie organizacja działa od 1957 roku i zajmuje się głównie upowszechnianiem tzw. turystyki kwalifikowanej skupiającej między innymi dyscypliny tj: turystyka piesza, kajakowa czy też kolarstwo. Przez Gostynin przebiega międzynarodowy szlak rowerowy [EuroVelo R2](#) tzw. Szlak Stolic. Jest to szlak mający w założeniu łączyć [Galway w Irlandii](#) z [Moskwą](#) liczący ok. 5500 km długości. W rzeczywistości szlak kończy się na zachodniej granicy Polski. Odcinek łączący [Kowal z Łąckiem](#) był pierwszym fragmentem tego szlaku w Polsce. W pobliżu miasta przebiega także ponadregionalny szlak rowerowy [VeloMazovia nr 20](#). Mający ok. 105 km szlak zaczyna swój bieg w [Witkowicach](#), a kończy we [Włocławku](#). Obok szlaków rowerowych przez miasto biegną również szlaki piesze m.in. szlak im. „Bolesława Krzywoustego” czy też „Szlak rynnowych jezior polodowcowych”. Do rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych na terenie Gostynina przyczynia się dobra baza noclegowa i gastronomiczna, a także ośrodki kultury i sportu jakie oferuje miasto. Do ośrodków kultury należą: Miejskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna oraz Kino. Natomiast działalność sportowa w mieście realizowana jest głównie przez

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji oferujący pływalnię miejską, korty tenisowe, skate park czy też lodowisko sezonowe. W latach 2009-2011 zostały oddane do użytku trzy boiska „Orlik 2012” przyczyniające się do rozwoju aktywności sportowej wśród dzieci i młodzieży.

Niebywałą szansą rozwoju regionu gostynińskiego jest inwestycja dotycząca budowy, na powierzchni ponad 20 ha, Ponadregionalnego Centrum Turystyki, Balneologii, Wypoczynku i Rekreacji zwanego „Termami Gostynińskimi”. Do budowy tego ośrodka zostaną wykorzystane zasoby ciepłych wód geotermalnych. Centralny Park Rekreacji, Rozrywki, Wypoczynku, Turystyki i Balneologii obejmować będzie: budynek balneologiczny z zespołem basenów dla celów leczniczych, hotel, zespół basenów otwartych, park wodny z urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi i park rekreacyjno-wypoczynkowy, amfiteatr i zespół sal widowiskowych. Będzie on świadczył usługi całoroczne: medyczne, rehabilitacyjne i turystyczne. W ramach prac nad Centrum w połowie lipca [2012 roku](#) ruszyły pierwsze prace przy budowie nowej stacji odwadniania osadu. Obecna gostynińska oczyszczalnia ścieków nie byłaby w stanie obsłużyć kompleksu termalnego, w związku z czym jest ona modernizowana.

2.1.7. Historia regionu i zabytki

Teren Ziemi gostynińskiej należy do historycznego regionu [Mazowsza](#). Znaleźiska archeologiczne potwierdzają, że już w późnym [paleolicie](#) zamieszkiwali ten obszar ludzie. Natomiast we wczesnym średniowieczu ([VI – VIII wiek](#)) na północ od dzisiejszego miasta istniał gród obronny z podgrodzem. Ulokowany był on po lewej stronie rzeki [Skwry](#) na tzw. Łysej Górze. Przez Gostynin przebiegały ważne szlaki handlowe (z [Kujaw](#) na [Mazowsze](#), i dalej na [Ruś](#)). Biegł tędy słynny [Bursztynowy szlak](#), a także szlak solny. W okresie rozbicia dzielnicowego osada znalazła się na pograniczu kujawsko-mazowieckim, czemu gród prawdopodobnie zawdzięcza swoje istnienie. Gród został założony na wzniesieniu między jeziorami [Kocioł](#) i Jezioro Czarne. Natomiast na sąsiednim wzgórzu zaczęło rozwijać się [podgrodzie z kościołem św. Jakuba](#). Pierwsza wzmianka o Gostyninie pochodzi z 1279 roku i

dotyczy wydania przez księcia płockiego [Bolesława II mazowieckiego](#) przywilejów dla biskupstwa płockiego. W II poł. XIV wieku za czasów [księcia Siemowita III Gostynin](#) wszedł na drogę rozwoju. Istnieją domysły, że to jemu Gostynin zawdzięcza swój [zamek](#), na sztucznie usypanym wzgórzu, na skraju nadrzecznego stromego cypla na zachód od dzisiejszego miasta. Pierwotnie była to wieża która prócz funkcji obronnych spełniała także funkcje mieszkalne. Obecnie Zamek Gostyniński jest jednym z najważniejszych zabytków Gostynina i jedynym na Mazowszu tego typu obiektem, który został odbudowany.

Koniec XV i cały wiek XVI stanowiły pomyślny okres w rozwoju miasta, które pełniło znaczącą rolę zarówno w okresie książęcym jak i po wcieleniu do Korony w 1462 r. Pomyślny dla miasta okres kończy się w połowie XVII wieku. W czasie wojny polsko - szwedzkiej, tzw. „potopu” poważnym zniszczeniom uległ zamek i spłonęła część miasta. Miasto nie odzyskało już swojej dawnej świetności, choć przez cały wiek XVIII przybywało nieco domów. W roku 1809 Gostynin ucierpiał z powodu ogromnego pożaru. Z trudem Gostynin podnosił się z zapaści. Sytuacja zdecydowanie uległa poprawie, gdy około roku 1824 przybyło do Gostynia blisko 100 sukienników niemieckich. Nastąpiło nie tylko ożywienie gospodarcze, ale i rozwój terytorialny miasta. Około połowy XIX wieku nieco osłabła rzemieślnicza produkcja tkacka w Gostyninie i zmniejszyła się ilość rodzin tkaczy. W sumie mieszkało do połowy XIX wieku 26 rodzin. W [XIX wieku](#) nastąpił rozwój kultury i szkolnictwa. Na początku [XIX wieku](#) otwarta została w Gostyninie pierwsza szkoła średnia.

W okresie przedwojennym Gostynin był miastem powiatowym. Był to kolejny okres jego rozkwitu. Przyczyniło się do tego między innymi otworzenie w latach 1924-1925 linii kolejowej łącznej [Płock z Kutnem](#). Około 3 lata później było tu już 300 warsztatów rzemieślniczych. W 1939 roku miasto liczyło 12 000 mieszkańców. Znajdowały się tu: szkoły podstawowe, dwie średnie (męska i żeńska), dwie prywatne wypożyczalnie książek, wydawano lokalną prasę.

W wyniku zniszczeń wojennych zdewastowane zostały wszystkie zakłady przemysłowe i sieć handlowa oraz infrastruktura drogowa i kolejowa stał się siedzibą powiatu. W okresie powojennym powstały m.in. zakłady: Przedsiębiorstwo Produkcji Pomocniczej Budownictwa Terenowego – późniejszy Budopol, Spółdzielnia „Dźwignia”, Wielobranżowa Spółdzielnia Pracy, Zakłady Sprzętu Instalacyjnego A-24

– późniejsze Zakłady Elgo, Era – filia Zakładów Wytwórczych Przyrządów Pomiarowych i Komputerów w Warszawie. Były to największe pod względem zatrudnienia zakłady przemysłowe w mieście. W latach 60 i 70 nastąpił rozwój budownictwa mieszkaniowego – spółdzielczego, przyzakładowego i indywidualnego. Po reformie administracyjnej w 1975 r. Gostynin stracił status miasta powiatowego, pełnił jednak w dalszym ciągu funkcję ośrodka regionalnego w województwie płockim, o czym świadczy lokalizacja w mieście takich jednostek, jak: PZU, NBP, Prokuratura Rejonowa. W roku 1998 przywrócono Gostynin do rangi powiatu. W styczniu 1999 r. zaczęła funkcjonować administracja powiatowa. W latach 90. przybyły nowe zakłady pracy w miejsce zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych, nastąpił rozwój sektora usług.

Wykaz obiektów wpisanych na listę zabytków:

obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- układ urbanistyczny XIV i pierwszej połowy XIX w.
- Zamek i wzgórze zamkowe z XIX wieczną i późniejszą zabudową zboru ewangelickiego, dolna część wieży zamkowej oryginalna z XIV wieku
- Klasycystyczny Ratusz z XIX wieku – Plac Wolności 1; zbudowany wg. projektu H. Szpilowskiego, murowany, tynkowany, na rzucie kwadratu, piętrowy, zwieńczony wieżą zegarową z ażurową latarnią
- dom przy ul. Floriańskiej 14 z 3 ćw. XIX w.
- kaplica pw. św. Jakuba Apostoła (połowa XIX wieku)

obiekty wpisane do ewidencji konserwatorskiej:

- domy przy ul. 3- go Maja 2, 4, 8, 12, 16, 18, 22, 24, 26, 26a, 28, 30, 31, 32, 34, 36, 38
- cerkiew, obecnie dom mieszkalny przy ul. 3- go Maja 27
- domy przy ul. Plac Wolności 2, 8, 15, 16, 20, 21, 22, 24
- domy przy ul. Floriańskiej 5, 6, 8, 25
- klasycystyczne hale targowe „Arkady” z 1927 roku przy ulicy Floriańskiej 23
- domy (dawniej osiedle tkaczy) przy ul. Zamkowej 2, 4, 10, 12, 18

- dom przy ul. Kościelnej 10
- dworzec i wieża ciśnień zespołu dworca kolejowego z 1924r przy ul. Słowackiego
- dom przy ul. Słowackiego 4, 6
- późnobarokowa drewniana figura św. Jakuba Apostoła z XVIII wieku
- budynek Liceum Ogólnokształcącego z 1905 roku, przy ul. 3- go Maja 23
- budynek dawnego Zajazdu zbudowany w latach dwudziestych XIX wieku- Plac Wolności.
- Cmentarz parafialny powstały w końcu XIX z kilkoma ciekawymi przykładami sztuki sepulkralnej końca XIX i początku XX wiek

2.1.8. Infrastruktura komunikacyjna

System komunikacyjny miasta tworzą:

- układ uliczno-drogowy,
- linia kolejowa,
- pasażerska komunikacja autobusowa.

Rysunek 3. System komunikacyjny miasta Gostynina.

Do dróg wojewódzkich w Gostyninie należą:

- **Nr 581:** Gostynin – [Łanięta](#) – [Krośniewice](#)
- **Nr 573:** [Nowy Duninów](#) – Gostynin – [Żychlin](#)
- **Nr 265:** [Brześć Kujawski](#) – [Kowal](#) – Gostynin

wśród krajowych wyróżniamy:

- **Nr 60:** [Łęczyca](#) – [Kutno](#) – Gostynin - Płock – [Ostrów Mazowiecka](#)

W pobliżu miasta przebiega [autostrada A1](#). Przecina prowadzącą z Gostynina drogę wojewódzką nr 581 w odległości 12 km od miasta, w miejscowości [Pomarzanki](#). Przebiegający tędy odcinek został otwarty 13 listopada 2013 roku.

W celu usprawnienia ruchu komunikacyjnego na terenie miasta w latach 2010-2012 oddano do użytku dwie obwodnice zwane „małą” i „dużą”. Obwodnica „duża”

znajduje się od strony wschodniej miasta. Przebiega w ciągu drogi krajowej nr 60. "Duża" obwodnica ma 8,8 km długości. Zaczyna się od strony południowej w granicach administracyjnych miasta (w pobliżu zakładu ELGO Lightning Industries), kończy natomiast w miejscowości [Rogożewek](#). Została ona otwarta 10 lutego 2010 roku. Do tego czasu przebiegająca przez miasto droga krajowa prowadziła od południa ulicą Kutnowską, następnie 3 Maja oraz Tadeusza Kościuszki, przez rynek miasta i dalej ulicami Jana Pawła II i Płocką na północ. Natomiast „małą” obwodnicę oddano do użytku 28 lutego 2012. Łączy ulicę Jana Pawła II z ulicą Zamkową omijając rynek miasta. Ulica ta ma być jednocześnie główną drogą dojazdową do Term gostynińskich. Budowa obwodnicy rozpoczęła się w 2007 roku. Podzielona była na dwa etapy. W trakcie drugiego etapu wybudowano odcinek obwodnicy o długości ponad 300 metrów, most nad rzeką Skrwą oraz rondo na skrzyżowaniu ulic Zamkowej i Targowej, gdzie obwodnica się kończy. Po jej stronach będą ścieżki rowerowe.

Podstawowy system drogowy miasta Gostynian tworzą drogi powiatowe i gminne. Ze sprawozdawczości GUS za lata 2010-2012 dla powiatu gostynińskiego wynika, że systematycznie zwiększa się ilość dróg o nawierzchni twardej i ulepszonej natomiast zmniejsza ilość dróg gruntowych.

Tabela 4. Drogi gminne w powiecie gostynińskim według rodzajów powierzchni w latach 2010-2012 (GUS 2013).

Rodzaj nawierzchni drogi								
twarda			twarda ulepszona			gruntowa		
2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
[km]								
209	210,7	215,9	193,5	197,5	202,7	166,6	164,4	159,2

Tutejszy transport kolejowy nie zapewnia połączeń w skali kraju. Linia kolejowa nr 33 przebiegająca przez Gostynin łączy Kutno z Brodnicą. [Stacja kolejowa](#), posiada dwa perony (trzy krawędzie peronowe). Z Gostynina odjeżdżają pociągi do [Sierpca](#), [Płocka](#), [Kutna](#), [Łowicza](#), [Sochaczewa](#) i [Warszawy Wschodniej](#).

2.1.9. Infrastruktura społeczna

Zadaniem własnym władz miasta jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców z zakresu oświaty, ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz kultury. Realizowane są one poprzez obecność infrastruktury społecznej reprezentowanej przez jednostki organizacyjne miasta Gostynina.

Oświata:

- 2 szkoły podstawowe,
- 2 gimnazja
- 4 szkoły średnie:
 - Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Gostyninie;
 - Zespół Szkół im. Marii Skłodowskiej – Curie w Gostyninie – w skład, którego wchodzi: Liceum Ogólnokształcące, Liceum Profilowane, Technikum;
 - Gostynińskie Centrum Edukacyjne – w skład, którego wchodzi: Szkoły ponadgimnazjalne (Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna, Liceum Profilowane, Technikum), Ośrodek Doskonalenia Zawodowego, Centrum Kształcenia Praktycznego, Internat;
 - Liceum Ogólnokształcące PUL w Gostyninie,
- Szkoła Muzyczna,
- Specjalistyczny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy
- Rodzinny dom Dziecka w Gostyninie;
- Powiatowy Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Gostyninie;
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Gostyninie.

Ochrona zdrowia:

W Mieście działają następujące zakłady opieki zdrowotnej lecznictwa zamkniętego:

- Wojewódzki Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im. Profesora Eugeniusza Wilczkowskiego Gostynin – Zalesie,
- Regionalny Ośrodek Psychiatrii Sądowej Gostynin - Zalesie.

Natomiast dostęp do świadczeń lekarskich podstawowej opieki zdrowotnej zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicus” w Gostyninie oraz Przychodnia Rejonowa w Gostyninie przy ul. 3-go Maja 45.

Na terenie Miasta działa również wiele różnych organizacji pozarządowych np. Stowarzyszenie Rodzin Katolickich, Stowarzyszenie Pomocy dla Osób Niepełnosprawnych im. Św. Brata Alberta, Towarzystwo Miłośników Ziemi Gostynińskiej itd.

Kultura:

- Miejskie Centrum Kultury
- Miejska Biblioteka Publiczna
- Kino „Warszawa”

Bezpieczeństwo:

- Straż Miejska (ul. Rynek 1)
- Ochotnicza Straż Pożarna (ul. Floriańska 21)
- Pogotowie Ratunkowe (ul. Przemysłowa 1)
- Pogotowie Energetyczne (ul. 18-ego stycznia 40)

2.2. Środowisko przyrodnicze miasta Gostynina

2.2.1. Warunki klimatyczne

Klimat Gostynina charakteryzuje się zmiennością warunków pogodowych, wywołanych głównie ścieraniem się wilgotnych mas powietrza polarno - morskiego z suchymi masami powietrza polarno - kontynentalnego. Według podziału na dzielnice rolniczo - klimatyczne obszar ten zalicza się do dzielnicy środkowej, o najmniejszych w Polsce opadach rocznych (poniżej 550 mm).

Na terenie miasta przeważają wiatry zachodnie, ale wyraźnie zaznaczają się również wschodnie i północne. Najrzadziej wieją wiatry południowo - wschodnie. Najsilniejsze wiatry obserwuje się w zimie i wczesną wiosną, a najslabsze - w lipcu i sierpniu. Średnia prędkość wiatru wynosi 3,4 m/s.

Temperatura powietrza nie wykazuje istotnego zróżnicowania lokalnego. Średnia temperatura roczna wynosi 7,5°C. Najwyższą średnią miesięczną temperaturę notuje się w lipcu (ponad 18°C), a najniższą - w lutym (ok. - 3°C). W poszczególnych latach średnie miesięczne w zimie mogą być niższe nawet o 10°C, a w pozostałym okresie średnie miesięczne mogą być niższe lub wyższe o 3°C.

Na podstawie obserwacji meteorologicznych przyjmuje się, że okres wegetacyjny (gdy średnia dobową temperatura przekracza + 5°C) wynosi od 210 do 213 dni. Średni roczny opad atmosferyczny wynosi 514 mm, (maks. - lipiec = 107 mm; min. - styczeń = 31 mm). Na terenie miasta w ciągu roku średnio występuje 148 dni z opadem atmosferycznym, z czego 9 dni z opadem powyżej 10 mm.

2.2.2. Powietrze

2.2.2.1. Jakość powietrza

O stanie jakości powietrza decyduje zawartość w nim różnorodnych substancji, których koncentracja jest wyższa w stosunku do warunków naturalnych. Obecnie wartości stężeń dopuszczalnych zanieczyszczeń w powietrzu zawarte są

w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012, poz. 1031).

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach;
- zmniejszenie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych,
- zmniejszenie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych, albo poziomów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach (art. 85 ustawy Poś).

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie monitoruje stan jakości powietrza na terenie województwa mazowieckiego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Wyniki pomiarów stanowią podstawę do wykonania rocznej oceny oraz klasyfikacji stref. Ocenę wykonano według kryteriów dotyczących **ochrony zdrowia** w 4 strefach województwa (aglomeracja warszawska, miasto Radom, miasto Płock, strefa mazowiecka) oraz kryteriów określonych w celu **ochrony roślin** w 1 strefie (mazowieckiej)

W 2014 roku została wykonana dwunasta roczna ocena jakości powietrza- raport za 2013 rok. Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości poziomów: dopuszczalnego, dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji (PM2.5), docelowego i celu długoterminowego, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w *sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* (Dz. U. 2012 nr 0, poz.1031) oraz w dyrektywie 2008/50/WE – CAFE.

Przekroczenie poziomów oceniane było na podstawie wielkości stężeń zanieczyszczeń z okresu roku 2012. Poziom dopuszczalny, docelowy, celu długoterminowego uznawane były za przekroczone, jeżeli chociaż w jednym punkcie

strefy wystąpiło niedotrzymanie ww. norm. W rocznej ocenie jakości powietrza strefy

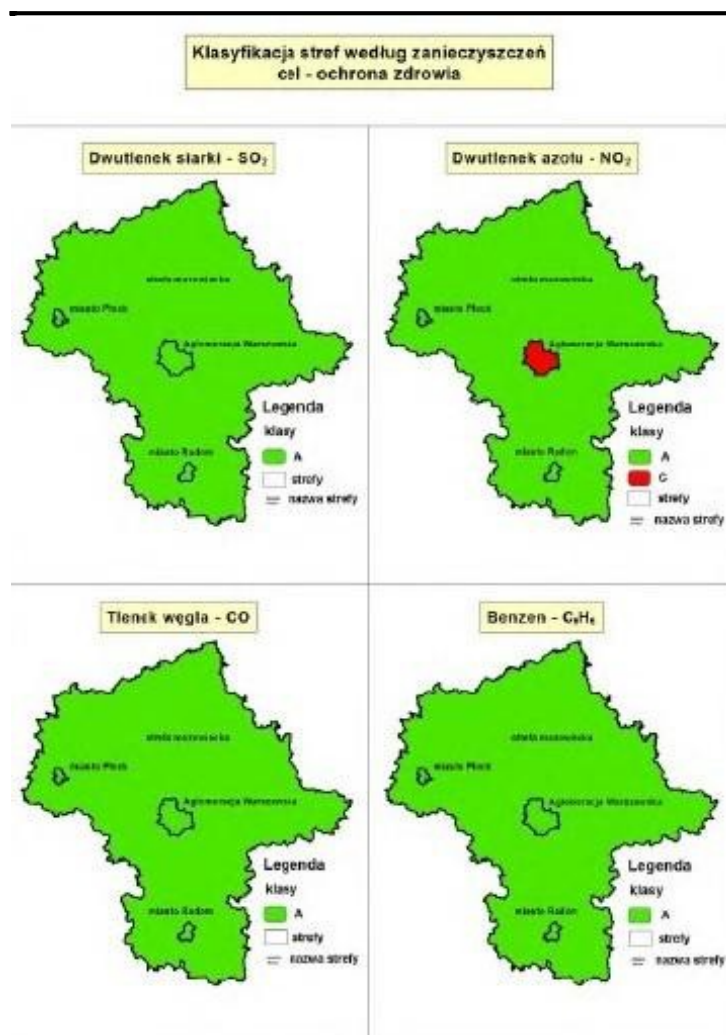
o najwyższych stężeniach (przekroczenia normy) zaliczono do klasy C, dla których istnieje ustawy obowiązek sporządzenia Programów Ochrony Powietrza (POP).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

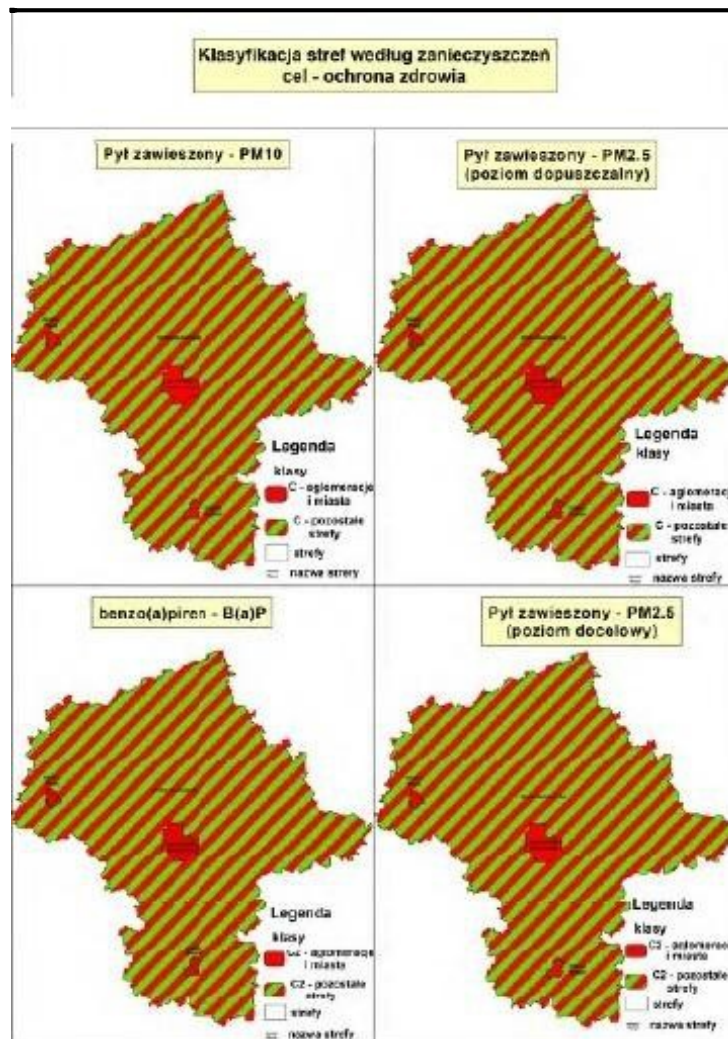
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe,
- **klasa B** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych.

Obszar miasta Gostynina w ogólnej klasyfikacji wchodzi w skład strefy mazowieckiej. Klasyfikacja stref stanowi końcowy efekt prac nad Roczną oceną jakości powietrza za 2012 rok. Poprzedza ją szereg pomiarów prowadzonych stacjach pomiarowych jakości powietrza atmosferycznego na terenie województwa mazowieckiego. Na obszarze miasta nie zlokalizowano tego typu stacji.

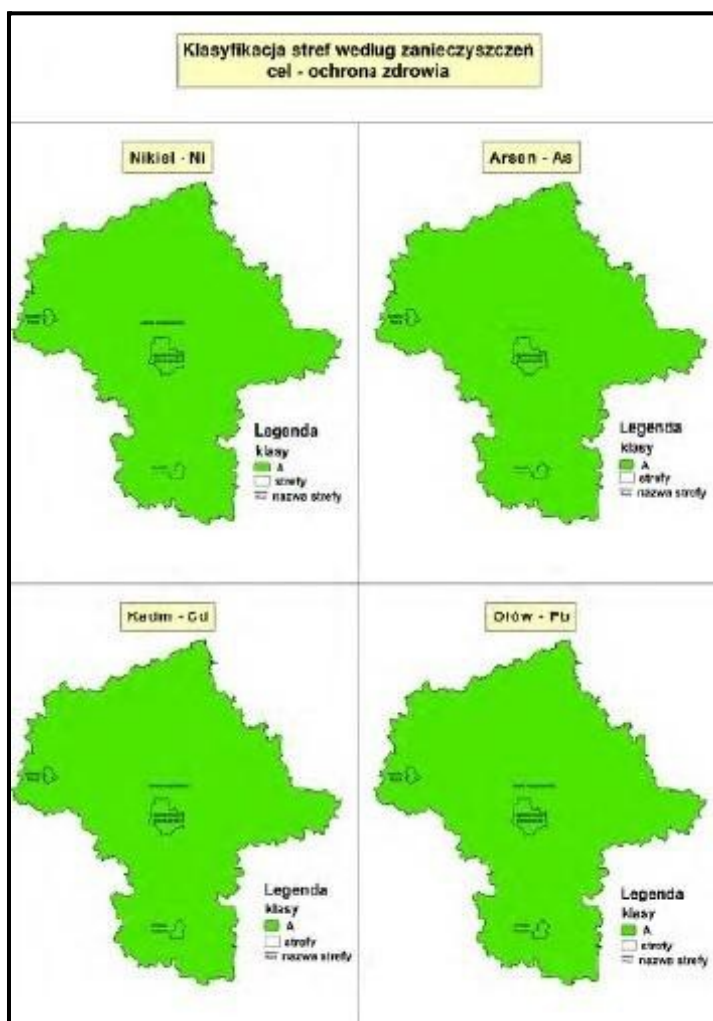
Poniżej przedstawiono klasyfikację stref wg Rocznej Oceny Jakości Powietrza w województwie mazowieckim za 2013 rok pod względem ochrony zdrowia.

Rysunek 4. Klasyfikacja stref wg zanieczyszczeń: SO₂, NO₂, CO, benzen.

Rysunek 5. Klasyfikacja stref wg zanieczyszczeń: PM10, PM2,5, B(a)P.

Rysunek 6. Klasyfikacja stref wg zanieczyszczeń: Ni, As, Cd, Pb.

Dane: <http://www.wios.warszawa.pl/pl/publikacje-wios/publikacje/962>, Roczna Ocena Jakości Powietrza w województwie mazowieckim - Raport za rok 2013

Zgodnie z przedstawionymi danymi dopuszczalne poziomy stężenie zanieczyszczeń powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz benzo/a/pirenu są przekroczone i stąd teren Miasta Gminy Gostynin jak i cała strefa mazowiecka otrzymał klasę C, natomiast w przypadku pozostałych badanych zanieczyszczeń nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężeń i klasyfikowany jest jako klasa A.

2.2.2.2. Presje wywierane na powietrze

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest emisja antropogeniczna pochodząca z działalności przemysłowej (emisja punktowa), z sektora bytowego (emisja powierzchniowa) oraz komunikacji (emisja liniowa).

Na terenie miasta Gostynina zanieczyszczenia do powietrza wprowadzane są przez źródła przemysłowe energetyczne i technologiczne, kotłownie lokalne osiedli mieszkaniowych i obiektów użyteczności publicznej oraz kotłownie indywidualne budynków mieszkalnych. Źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza jest również transport.

Emisja punktowa to emisja zorganizowana pochodząca z procesów spalania paliw energetycznych (elektrownie, elektrociepłownie, ciepłownie) i technologicznych (zakłady przemysłowe). Do emitorów punktowych na terenie miasta Gostynina należą:

- **ELGO Lighting Industries S.A.**, w Gostyninie, gdzie emisja zanieczyszczeń do powietrza pochodzi z kotłowni zakładowej i procesów technologicznych. Praca zakładu odbywa się przez cały rok z różnym obciążeniem. Główne zanieczyszczenia wprowadzane do powietrza to zanieczyszczenia energetycznego spalania paliwa w kotłowni.;
- **Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Gostyninie** – podstawowym źródłem zanieczyszczeń powietrza są kotły do wytwarzania energii ciepłej dla potrzeb grzewczych miasta. Źródło pracuje przez cały rok z różnym obciążeniem. Zanieczyszczenia wprowadzane do powietrza to typowe zanieczyszczenia energetyczne tj. pył, dwutlenek siarki i azotu oraz tlenek węgla;
- **Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Budowlanych S.A.** w Gostyninie Wytwórnia Mas Bitumicznych w Skrzanach – zanieczyszczenia powstają w procesie technologicznych wytwarzania masy bitumicznej i są to zanieczyszczenia: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek i dwutlenek węgla, pył oraz węglowodory. Źródło pracuje przez cały rok z różnym obciążeniem.

Oprócz wymienionych zakładów na terenie miasta znajdują się inne obiekty przemysłowe emitujące zanieczyszczenia do powietrza, zaliczamy do nich między innymi:

➤ zakłady przemysłu spożywczego:

w tym:

- zakłady mięsne;
- piekarnie;
- zakłady przetwórstwa zboża;

➤ zakłady komunalne;

➤ inne zakłady i obiekty.

Większość z wymienionych powyżej zakładów emituje do atmosfery zanieczyszczenia powstające podczas spalania paliw zarówno do celów energetycznych jak i technologicznych, są to więc typowe zanieczyszczenia energetyczne (pyły, dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenki węgla).

Tabela 5. Emisja zanieczyszczeń do powietrza w powiecie gostyńskim w latach 2010-2013 (źródło: GUS).

Zanieczyszczenie	Emisja Mg/rok			
	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
Pył ogółem (t/r)	2	3	3	3
Gazy ogółem	28 031	23 660	25 648	27 241
w tym:				
dwutlenek siarki	22	25	23	21
tlenki azotu	26	23	22	23
tlenek węgla	38	8	3	8
dwutlenek węgla	27 869	23 544	25 531	27 128

Wielkość emitowanych do powietrza zanieczyszczeń została przedstawiona w oparciu o sprawozdawczość Głównego Urzędu Statystycznego. Ze względu na brak stacji pomiarowych zanieczyszczeń powietrza na terenie miasta Gostynina, powyżej tabelarycznie przedstawiono rozkład zanieczyszczeń w powiecie gostynińskim.

Tabela 6. Gazyfikacja miasta Gostynina w latach 2010-2012 (źródło: GUS)

Wskaźnik	Rok		
	2010	2011	2012
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem (gospodarstwa domowe)	265	290	375
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych (sztuki)	255	286	323
Ludność korzystająca z sieci gazowej (%)	5,1	5,1	5,9
Długość czynnej sieci rozdzielczej (m)	39 595	40 299	40 832

Gaz sieciowy (ziemny wysokometanowy) wykorzystywany jest w Gostyninie zarówno do celów bytowo-gospodarczych jak i w działalności gospodarczej. Miasto zasilane jest w gaz przewodowy z gazociągu wysokiego ciśnienia Rosanów – Łódź, poprzez stację redukcyjno-pomiarową we wsi Leśniewice, położonej na południe od miasta. Planuje się dalszy rozwój sieci, szczególnie na terenach nowo zainwestowanych jak też podjęcie działań marketingowych ukierunkowanych na pozyskanie nowych odbiorców w celu zwiększenia stopnia wykorzystania istniejącej sieci. Sieć gazową obsługuje Mazowiecka Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. - Rozdzielnia Gazu w Kutnie.

2.2.2.3. Najpilniejsze zadania

Do najpilniejszych zadań w dziedzinie ochrony powietrza na terenie miasta Gostynina należą:

- kontynuacja ograniczania niskiej emisji z domów ogrzewanych indywidualnie poprzez rozbudowę centralnych systemów ciepłowniczych, ograniczenie strat ciepła w budynkach, zmianę paliwa oraz sposobu ogrzewania indywidualnego budynków,
- promocja ekologicznych nośników energii i eliminowanie węgla kamiennego, kontynuacja ograniczania emisji ze źródeł komunikacyjnych poprzez doskonalenie systemów zarządzania ruchem, stosowanie nowych niskoemisyjnych paliw i technologii w systemie transportu publicznego, tworzenie ścieżek rowerowych,
- wymiana taboru samochodowego w komunikacji publicznej, tworzenie stref z zakazem ruchu pojazdów ciężkich,
- kontynuacja redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych poprzez podnoszenie efektywności procesów produkcji, stosowanie paliw o mniejszej zawartości popiołu, wprowadzenie odnawialnych źródeł energii, zmniejszenie strat przesyłu energii, zmianę technologii lub profilu produkcji,
- osiągnięcie standardów jakości powietrza w strefie mazowieckiej,

2.2.3. Wody powierzchniowe

2.2.3.1. Jakość rzek

Monitoring wód powierzchniowych realizowany jest w oparciu o tzw. jednolite części wód (JCW), które należy rozumieć jako oddzielne i znaczące elementy wód powierzchniowych takie jak rzeki. Zostały one wyznaczone w opracowaniu pn. „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”, który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2011 r. (M.P. z dnia 21 czerwca 2011 r., Nr 49, poz.549). Stanowią one podstawową jednostkę gospodarowania wodami.

Tabela 7. Jednolite części wód powierzchniowych miasta Gostynina.

Nazwa jednolitej części wód	Europejski kod jcw	Status	Ekoregion	Typ	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Ogólny stan wód
Skrwa Lewa od dopł. spod Polesia Nowego do Osetnicy, bez Osetnicy	PLRW200019275439	naturalna część wód	Równiny Centralne	Rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta (19)	niezagrożona	zły
Osetnica od dopływu spod Bud Kaleńskich do ujścia	PLRW200019275449	naturalna część wód	Równiny Centralne	Rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta (19)	niezagrożona	zły
Rakutówka do Olszewi z jez. Rakutowskim Wielkim	PLRW200023278888	naturalna część wód	Równiny Centralne	Potoki i strumienie na obszarach będących pod wpływem procesów torfotwórczych (23)	niezagrożona	zły

Jednolite części wód powierzchniowych ujęte we wspomnianym opracowaniu znajdujące się w granicach miasta Gostynina przedstawia powyższa tabela. W „Planie” dla każdej z nich określono jej status, typ, ogólny stan wód, a także ocenę ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych. Wszystkie analizowane rzeki nie są zagrożone osiągnięciem celów środowiskowych. Jednakże ich ogólny stan określono jako zły.

Tabela 8. Zestawienie ocen jednolitych części wód miasta Gostynina objętych monitoringiem w latach 2010-2013. (WIOŚ Warszawa)

Nazwa jednolitej części wód	Silnie zmienione JCW	Typ ciek	Nazwa ppk	Rzeka	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan ogólny wód
Skrwa Lewa od dopł. spod Polesia Nowego do Osetnicy, bez Osetnicy	N	19	Skrwa Lewa - Gostynin (most na drodze Gostynin-Ziejka)	Skrwa Lewa	III	PSD	umiarkowany	nb	zły

N – wody naturalne

PSD- poniżej stanu dobrego

III – stan umiarkowany

19 – rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie wykonał ocenę stanu/potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego w 151 jednolitych częściach wód (JCW) przebadanych w latach 2010-2013. Sporządzona została ostateczna ocena zawierająca wszystkie przebadane jednolite części wód w latach 2010-2013 (*STAN_ocena jcw 2013*). Dokonano także oceny w obszarach chronionych na podstawie wyników badań z punktów pomiarowo-kontrolnych (*MOC_ocena ppk*).

Tabela 9. Zestawienie ocen jednolitych części wód miasta Gostynina objętych monitoringiem w latach 2010-2013. (WIOŚ Warszawa)

Nazwa jednolitej części wód	Silnie zmienione JCW	Typ ciek	Nazwa ppk	Rzeka	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan / potencjał ekologiczny w ppk monitoringu obszarów chronionych	Stan w ppk monitoringu obszarów chronionych
Osetnica od dopływu spod Bud Kaleńskich do ujścia	N	19	Osetnica - Gostynin (most)	Osetnica	III	II	umiarkowany	zły

Wśród jednolitych części wód poddanych powyższej ocenie, znajdujących się w obrębie miasta Gostynina, nie znalazła się rzeka Rakutówka. Stan/potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydro-morfologicznych. Wskaźniki biologiczne dla Skrwy Lewej i Osetnicy oceniono na poziomie klasy III – umiarkowanej. Natomiast klasy wskaźników fizykochemicznych przedstawiają się różnie dla obydwu rzek. W przypadku Skrwy Lewej jest to stan poniżej dobrego, z kolei dla Osetnicy jest dobry. Stan/potencjał ekologiczny zarówno dla Skrwy jak i Osetnicy oceniono jako umiarkowany. Kolejnym elementem podlegającym ocenie jest stan chemiczny JCW, jednak nie został on określony dla analizowanych rzek. Wyniki klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego, jeśli został oceniony, pozwalają określić stan ogólny JCW, który dla omawianych rzek jest zły.

2.2.3.2. Jakość wód stojących

Na obszarze miasta Gostynina wyróżnić można dwa główne jeziora: jezioro Kocioł i jezioro Czarne.

Tabela 10. Podstawowe dane morfometryczne głównych jezior Gostynina

Jezioro	Położenie		Powierzchnia (ha)	Długość max.	Szerokość max.	Głębokość max.	Głębokość średnia	Objętość (tys. m ³)
	zlewnia	gmina		(m)	(m)	(m)	(m)	
Czarne	Rakutówka	Miasto	4,2	400	180	4,0	2,2	90,0
Kocioł		Gostynin	4,1	290,0	185,0	16,6	6,6	270,1

Jeziro Czarne

Położenie jeziora:

dorzecze: Rakutówka – Zgłowiączka - Wisła
region fizyczno geograficzny: Kotlina Płocka - Pradolina Toruńsko - Eberswaldzka
wysokość n.p.m. : 81,0 m

Podstawowe dane morfometryczne:

powierzchnia zwierciadła wody: 4,2 ha

objętość jeziora: 90,0 tys. m³

głębokość maksymalna: 4,2 m

głębokość średnia: 2,2 m

powierzchnia zlewni całkowitej: 25,0 km²

Jeziro Czarne leży na terenie obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Skrwy Lewej” w granicach administracyjnych miasta Gostynin.

Zbiornik leży u wylotu rynny gostynińskiej. Jest niewielkim i płytkim zbiornikiem pochodzenia polodowcowego.

Jeziro nie posiada żadnego dopływu powierzchniowego. Zasilane jest przez wody podziemne.

Bezpośrednie otoczenie jeziora stanowią przede wszystkim lasy sosnowe i liściaste, które zajmują ponad 60% powierzchni zlewni.

Jeziro nie jest bezpośrednim odbiornikiem ścieków.

Jeziro Czarne jest zbiornikiem podatnym na degradację. Zostało zaliczone do III kategorii podatności. Zadecydowały o tym przede wszystkim niekorzystne warunki morfometryczne zbiornika.

Ze względu na niewielką głębokość zbiornik w okresie letnim nie wytwarza stratyfikacji termicznej. Praktycznie cała masa wody znajduje się w zasięgu ciepłego epilimnionu. Jeziro jest zbiornikiem polimiktycznym.

W ostatnim roku badawczym (1985 rok) woda w jeziorze była zasobna w substancje organiczne, nieorganiczne i związki biogenne. Wartości stężeń wskaźników były na poziomie pozaklasowym. Produkcja pierwotna w jeziorze była wysoka. Woda charakteryzowała się małą przezroczystością. Sanitarnie woda odpowiadała I - II

klasie czystości. Sumaryczna ocena czystości wód pozwoliła zaliczyć jezioro do III klasy jakości.

JEZIORO KOCIOŁ

Położenie jeziora:

dorzecze: Rakutówka – Zgłowiączka - Wisła
region fizyczno geograficzny: Kotlina Płocka - Pradolina Toruńsko - Eberswaldzka
wysokość n.p.m. : 83,0 m

Podstawowe dane morfometryczne:

powierzchnia zwierciadła wody: 4,1 ha

objętość jeziora: 250,0 tys. m³

głębokość maksymalna: 16,6 m

głębokość średnia: 6,1 m

powierzchnia zlewni całkowitej: 0,2 km²

Jezioro Kocioł leży na terenie obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Skrwy Lewej” w granicach administracyjnych miasta Gostynin.

Powierzchniowo jest niewielkim zbiornikiem. Natomiast co do głębokości, jest trzecim z kolei w województwie. Jest to kocioł eworsyjny, wyżłobiony przez wody podlodowcowe w miejscu, gdzie łożysko lodowca podnosiło się i powodowało nasilenie eworsji.

Misa jeziora ma charakter leja o stromych zboczach. Brzegi jeziora: północny, wschodni i południowy otoczone są wzniesieniami ozów. Natomiast brzeg zachodni jest niski i od niego w stronę jeziora biegnie rynna lodowcowa.

Jezioro nie ma powierzchniowych dopływów i odpływów.

Wzdłuż całej linii brzegowej zbiornika występuje roślinność wynurzona i zanurzona. Wśród roślinności wynurzonej najczęściej spotyka się: trzcinę pospolitą, pałkę wąskolistną i tatarak, natomiast z roślinności zanurzonej: moczarkę kanadyjską i włosienicznika.

Zlewnia bezpośrednia jest niewielka i pokrywa się ze zlewnia całkowitą. W bliskim sąsiedztwie jeziora położone są ogródki działkowe, cmentarz i odcinki szos. Źródła te stanowią główne zagrożenie dla wód jeziora.

Jezioro Kocioł zostało zaliczone do II kategorii podatności na degradację. Pomimo tego jest zbiornikiem podatnym na degradację. Decydują o tym niekorzystne warunki zlewniowe zbiornika, głównie sposób zagospodarowania zlewni bezpośredniej.

Jezioro ze względu na dużą głębokość wytwarza stratyfikację termiczną w okresie letnim.

W ostatnim roku badawczym (2003 rok) w okresie letnim w wodzie jeziora na głębokości 5 m wystąpił gwałtowny spadek zawartości tlenu, a w warstwie naddennej zanotowano śladowe jego ilości. Woda w jeziorze charakteryzowała się dużą zawartością substancji nieorganicznych, o czym świadczyła wysoka wartość przewodności elektrolitycznej właściwej, która odpowiadała wartościom pozaklasowym.

Latem zanotowano wysokie wartości stężeń form fosforu i azotu amonowego w warstwie naddennej, które były na poziomie pozaklasowym i III klasy czystości.

Średnia zawartość chlorofilu była na poziomie III klasy czystości i wynosiła 18,5 mg/m³. Zawartość suchej masy sestonu odpowiadała II klasie czystości i wynosiła 7,8 mg/dm³.

Woda jeziora charakteryzowała się małą przezroczystością - 1,1 m. Pod względem sanitarnym woda była na poziomie II klasy czystości. Sumaryczna ocena czystości wód zakwalifikowała jezioro do III klasy czystości.

2.2.3.3. Presje wywierane na środowisko wodne

Na jakość wód powierzchniowych wpływają uwarunkowania naturalne: warunki klimatyczne, hydrograficzne, tempo przebiegu procesów biohydrochemicznych w wodach (tzw. zdolność samooczyszczania się wód), presje antropogeniczne. .
Poważnymi czynnikami obniżającymi jakość wód w mieście Gostyninie są:

- emisja ścieków ze źródeł komunalnych,

- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych,
- niewłaściwy sposób postępowania z wodami opadowymi i roztopowymi,
- zanieczyszczenia obszarowe,
- niewłaściwa gospodarka odpadami.

Tabela 11. Gospodarka ściekowa w mieście Gostyninie w latach 2010-2013 (źródło: GUS)

Wskaźnik	Rok			
	2010	2011	2012	2013
Ludność korzystająca z kanalizacji (%)	80,7	81,1	79,2	bd
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	1 652	1 666	1 432	1 452
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	48,3	48,5	48,9	48,9

Ścieki z obszaru miasta Gostynina odprowadzane są do miejskiej oczyszczalni ścieków należącej do Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego w Gostyninie. Oczyszczalnia ścieków położona jest w północno-zachodniej części miasta Gostynina, w odległości około 2 km od centrum, na prawym brzegu rzeki Skrwy Lewej. Zajmuje teren o powierzchni 4,6 ha, który stanowi niewielkie wzniesienie ponad poziomem przyległych do rzeki łąk i charakteryzuje się małym zróżnicowaniem wysokościowym. Funkcjonuje od 1985 roku. Projektowana przepustowość oczyszczalni wynosi 7668 m³/d. Punkt zlewny ścieków dowożonych znajduje się poza terenem samej oczyszczalni, przylega bezpośrednio do niej i jest ogrodzony i oświetlony. Ścieki dopływają do oczyszczalni grawitacyjnie czemu sprzyja układ wysokościowy miasta. Są to ścieki bytowo-gospodarcze z obiektów

budownictwa mieszkaniowego oraz ścieki bytowo-gospodarcze i technologiczne ze wszystkich zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie miasta. Ścieki bytowo-gospodarcze pochodzące z zakładów przemysłowych i domów prywatnych dopływają grawitacyjnie do oczyszczalni kanałem Ø 800 mm oraz dowożone są beczkami ascenizacyjnymi.

(Źródło

danych: <http://www.przedsiębiorstwokomunalne.mdi.pl/oczyszczalnia>).

W 2012 roku według GUS z oczyszczalni korzystało 79,2 % ludności miasta. Na podstawie sprawozdawczości WIOŚ w Warszawie w 2013 roku odnotowano

1 466 dam³ oczyszczonych ścieków komunalnych. Odbiornikiem ścieków jest rzeka Skrwa Lewa. Na obszarze gminy miasta Gostynina funkcjonuje również zakładowa oczyszczalnia ścieków Wojewódzkiego Samodzielnego Zespołu Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im. Profesora Eugeniusza Wilczkowskiego, której oczyszczone ścieki odprowadzane są do rzeki Osetnicy. Projektowana przepustowość oczyszczalni wynosi 455,5 m³/d . Ścieki dopływające do oczyszczalni pochodzą wyłącznie z sektora komunalnego. Bazując na danych WIOŚ w Warszawie w 2013 roku stwierdzono 71,4 dam³ odprowadzonych oczyszczonych ścieków komunalnych. Obydwa obiekty oczyszczają ścieki w sposób mechaniczno-biologiczny.

Tabela 12. Główne źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych w mieście Gostyninie w 2013 roku (dane WIOŚ w Warszawie).

Właściciel oczyszczalni	Projektowana średnia dobową przepustowość	Ilość ścieków [m ³ /dobę]	Ilość ścieków w 2013 roku [dam ³ /rok]	Projektowane RLM
Przedsiębiorstwo Komunalne Sp z o.o. w Gostyninie	4 800	3 910	1 466	43 500
Wojewódzki Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im prof. Eugeniusza Wilczkowskiego w Gostyninie	392,4	195,69	71,4	2 457

Gostynin 2014 rok

Tabela 13. Gromadzenie nieczystości ciekłych w mieście Gostyninie w latach 2010-2012 (źródło: GUS).

Sposób gromadzenia ścieków	Rok		
	2010	2011	2012
	sztuki		
Zbiorniki bezodpływowe	359	359	359
Oczyszczalnie przydomowe	18	18	18

Pomimo skanalizowania gminy na poziomie niemalże 80 % część mieszkańców odprowadza ścieki socjalno-bytowe poprzez oczyszczalnie przydomowe bądź gromadzi je w zbiornikach bezodpływowych tzw. szambach. Na terenie miasta Gostynina w latach 2010-2012 odnotowano 359 zbiorników bezodpływowych i 18 oczyszczalni przydomowych. Na podstawie sprawozdawczości gminy miasta Gostynina za 2013 rok stwierdzono 11 247 m³ odebranych z obszaru gminy nieczystości ciekłych w postaci ścieków socjalnych oraz 6494 m³ w postaci ścieków komunalnych. Szczególnym zagrożeniem dla środowiska wodnego są zbiorniki bezodpływowe, głównie poprzez ewentualną nieszczelność, niedostosowane do oczyszczania stanowią źródło skażenia sanitarnego oraz, przy stosunkowo niewielkim jednostkowym zanieczyszczeniu fizykochemicznym, mają duży wpływ na wody gruntowe. Dodatkowo ścieki bytowe z tych zbiorników niejednokrotnie wywożone są na pola, do lasu albo do cieków wodnych wyczerpując ich zdolność do samooczyszczania.

Istotnym zagrożeniem dla jakości wód powierzchniowych są zanieczyszczenia obszarowe pochodzące z rolnictwa. Obecnie większość rolników stosuje mineralne i organiczne nawozy pod uprawy oraz chemiczną ochronę roślin. Niejednokrotnie odprowadza się je w sposób niezorganizowany, trudny do określenia pomiarowego. Transport tych substancji z terenu zlewni odbywa się przez wody roztopowe, opadowe i infiltracyjne na całej długości rzek. Powyższy zespół zagrożeń doprowadza do nadmiernego wzbogacenia wód w substancje biogenne.

Przeżyźnienie wód powoduje nadmierny rozwój organizmów, a ich masowy rozkład obniża parametry biochemiczne wód. Stały dopływ ścieków powoduje degradację wód powierzchniowych już w odcinkach źródłowych.

2.2.3.4. Najpilniejsze zadania

Do najpilniejszych zadań w zakresie ochrony wód należą:

- dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy,
- wzmożona kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych na terenach, na których brak sieci kanalizacyjnej,
- budowa kanalizacji wód opadowych wyposażonej w separatory związków ropopochodnych oraz w osadniki,
- właściwa gospodarka odpadami, w tym systematyczne uprzątnięcie dzikich wysypisk odpadów,
- prowadzenie prawidłowej gospodarki nawozami naturalnymi i sztucznymi

2.2.4. Wody podziemne

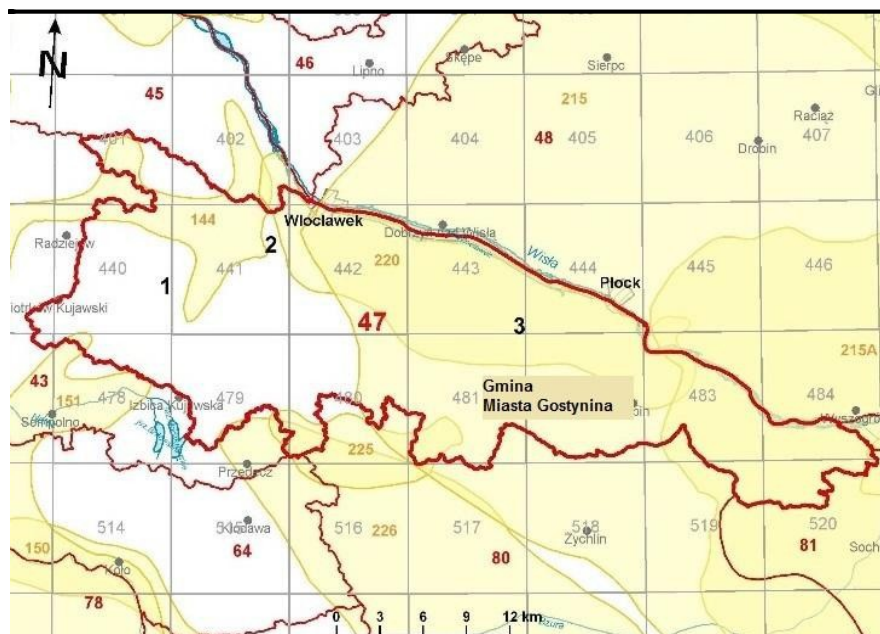
2.2.4.1. Jakość wód podziemnych

Obszar miasta Gostynina położone jest na terenie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP Nr 220. Jest to zbiornik wód porowych występujących w pradolinnych osadach czwartorzędowych, wyróżniony jako „Pradolina Środkowej Wisły” (Włocławek - Płock). Średnia głębokość ujęć czerpiących wodę z tej jednostki wynosi 60 m. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne są dosyć znaczne i wynoszą

300 000 m³/dobę. Wody w zbiorniku charakteryzują się dość znacznym tempem odnawialności zasobów, z czym jednak wiąże się także większa podatność na skażenia ze strony wpływów powierzchniowych.

W wyniku prac związanych z implementacją Ramowej Dyrektywy Wodnej Państwowy Instytut Geologiczny dokonał wydzielenia jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) na terenie Polski. Stanowią one jednostkowe obszary gospodarowania

wodami podziemnymi. Obszar miasta Gostynina znajduje się w obrębie JCWPd Nr 47.

Rysunek 7. Zasięg jednolitej części wód podziemnych Nr 47.

Na obszarze JCWPd 47 zlokalizowano wodonośne piętra użytkowe w utworach: jury, kredy, paleogenu-neogenu i czwartorzędu. Powierzchnia jednostki wynosi 2 774,62 km².

Główny poziom użytkowy w utworach czwartorzędowych jest szeroko rozprzestrzeniony a jego struktura została uformowana w wyniku następujących po sobie transgresji i recesji lądolodu, co spowodowało, że piętro to ma strukturę wielowarstwową i podział jego zakłada istnienie poziomów wodonośnych: nadglinowego, międzyglinowego i podglinowego. Rzeczywisty obraz warunków hydrogeologicznych jest jednak bardziej skomplikowany z uwagi na nieciągłość poziomów wodonośnych i rozdzielających je warstw nieprzepuszczalnych oraz bardzo zróżnicowanie ich miąższości. Wody podziemne w czwartorzędowych poziomach wodonośnych pozostają ze sobą w więzi hydraulicznej, tworząc układ hydrostrukturalny charakteryzujący się dużą różnorodnością warunków hydrogeologicznych i złożonym systemem krążenia wód. Wody te są zasilane głównie przez infiltrację wód od powierzchni terenu. Zwierciadło wody ma najczęściej

charakter subartezyjski a miejscami swobodny. Odpływ wód podziemnych odbywa się generalnie z zachodu w kierunku wschodnim, ku dolinie Wisły. Lokalnymi bazami drenażu są mniejsze cieki. **Paleogeńskie-neogeńskie piętro wodonośne** związane jest przede wszystkim z mioceniem, rzadziej z oligoceniem i plioceniem. Często poziomy te kontaktują się ze sobą. Zazwyczaj wodonośnymi utworami są zróżnicowane piaski, nierzadko poprzedzielane osadami formacji brunatno węglowej. Miąższość pięter waha się w granicach 10-20 m, osiągając jednak miejscami nawet 50 m. Zwierciadło wód podziemnych jest najczęściej subartezyjskie i stabilizuje się kilka metrów poniżej zwierciadła czwartorzędowego. Piętro to zasilane jest przede wszystkim poprzez przesączanie z nadległych osadów i dopływ lateralny z południa i zachodu. Przepływ wód odbywa się najczęściej w stronę Wisły, która jest bazą drenażu dla tego piętra. **Główny poziom użytkowy w utworach kredowych** związany jest przede wszystkim z utworami węglanowymi kredy górnej. Utwory te są dość powszechne na omawianym obszarze. Występują na zróżnicowanych głębokościach. Wodonośność piętra kredowego jest ściśle związana z obecnością szczelin i spękań w skałach węglanowych. Z kolei **jurajskie piętro wodonośne** związane jest ze stropowymi, spękanymi partiami węglanowych skał malmu. Występuje na głębokości od ok. 15 do ok. 90 m. Poniżej, na głębokości kilkadziesiąt do 200 m wody słodkie zanikają na korzyść zmineralizowanych wód typu Cl-Na. Piętro jurajskie zasilane jest z wyżej położonych poziomów wodonośnych. Jurajskie piętro wodonośne ma charakter subartezyjski a zwierciadło charakteryzuje się dość znaczną dynamiką. Piętro to jest słabo przebadane pod względem hydrogeologicznym (źródło: PIG).

Tabela 14. Charakterystyka jednolitej części wód podziemnych Nr 47.

Kod JCWPd	Nazwa JCWPd	Ocena stanu		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Derogacje*
		ilościowego	chemicznego		
PLGW230047	47	dobry	dobry	zagrożony	obniżenie celów środowiskowych ze względu na brak możliwości technicznych ograniczenia niekorzystnego wpływu na stan części wód podziemnych; Odkrywka-Złoże Tomisławice

* - odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych

Monitoring wód podziemnych dla powiatu gostynińskiego przez Państwowy Instytut Geologiczny nie był prowadzony. Ogólna ocena wód podziemnych miasta Gostynina jest możliwa do stwierdzenia na podstawie charakterystyki JCWPd Nr 47, której stan ilościowy i chemiczny został uznany za dobry.

2.2.4.2. Presje wywierane na wody podziemne

Zanieczyszczenie wód podziemnych w największym stopniu zależy od głębokości zalegania oraz izolacji poziomu wodonośnego od powierzchni terenu oraz od lokalizacji potencjalnych źródeł zanieczyszczeń. Najbardziej zagrożone w mieście Gostyninie, podobnie jak w całym kraju, są wody gruntowe w obrębie czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Dobre właściwości filtracyjne skał słabo izolujących poziom wodonośny stwarzają warunki do migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu. Wody wgłębne, lepiej izolowane od powierzchni,

charakteryzują się dobrą jakością. Zanieczyszczenie wód podziemnych może mieć charakter nieodwracalny, dlatego też ich ochrona ma znaczenie priorytetowe.

Głównymi, potencjalnymi źródłami zagrożeń dla jakości wód podziemnych w mieście Gostyninie są:

- zanieczyszczenia obszarowe, których podstawowym źródłem jest rolnictwo (niewłaściwe stosowanie gnojowicy, nawozów sztucznych, środków ochrony roślin),
- nieprawidłowe metody pozbywania się ścieków (rozsączkowanie nie oczyszczonych ścieków w gruncie lub świadome zakładanie nieszczelnych szamb),
- działalność gospodarcza (stacje paliw, magazyny środków chemicznych),

Stan zasobów wodnych w znacznym stopniu zależy od struktury zużycia wody.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w mieście Gostynin w 2013 roku wyniosło 833,2 dam³. Struktura wykorzystania pobieranej wody przedstawia się następująco:

- eksploatację sieci wodociągowej – 803,2 dam³,
w tym: gospodarstwa domowe – 540,3 dam³
- przemysł - 30 dam³.

Tabela 15. Struktura zużycia wody w mieście Gostyninie w latach 2010 – 2012.
(źródło: GUS)

Cel zużycia wody	Rok			
	2010	2011	2012	2013
	(dam ³)			
Przemysł	41	33	36	30
Eksploatacja sieci	793,1	794,9	810,6	803,2

50

Cel zużycia wody	Rok			
	2010	2011	2012	2013
	(dam ³)			
wodociągowej				
w tym:				
Gospodarstwa domowe	541,0	538,3	541,5	540,3
Ogółem	834,1	827,9	846,6	833,2

Do celów przemysłowych i zaopatrzenia ludności pobierana jest tylko woda podziemna. Produkcją i dystrybucją wody dla mieszkańców Gostynina zajmuje się Miejskie Przedsiębiorstwo Komunalne.

Woda pobierana jest z dwóch podziemnych ujęć przy ul. Kolonia i ul. Ziejkowej.

Ujęcie wody przy ul. Kolonia obejmuje 2 studnie głębinowe o nazwie K-1 i K-2 wykorzystujące zasoby wody z utworów kredowych. Stacja Uzdatniania Wody przy ul. Kolonia oddana została do eksploatacji w 1984r. Maksymalna zdolność produkcji wody stacji, według pozwolenia wodnoprawnego, wynosi 1500 m³/d.

Ujęcie wody przy ul. Ziejkowej obejmuje 3 studnie głębinowe Nr 4, Nr 5 i Nr 6, wykorzystujące zasoby wody z utworów mioceńskich. Stacja Uzdatniania Wody przy ul. Ziejkowej została oddana do eksploatacji w 1995 roku. Jej maksymalna zdolność wydobywania wody, według pozwolenia wodnoprawnego wynosi 1700m³/d. Maksymalna zdolność produkcyjna obu stacji wynosi 3200m³/d. Obie stacje są stacjami dwustopniowymi, gdyż uzdatniona woda trafia do zbiorników, a następnie jest wprowadzana do sieci. Obróbka wody opiera się na metodzie filtracji, przy zastosowaniu złóż żwirowych z uwzględnieniem prowadzenia procesu dezynfekcji końcowej i pełnej automatyzacji wszystkich procesów.

Uzyskiwana w tych procesach woda charakteryzuje się dobrą jakością i dobrymi parametrami. Aktualne badania wody dostępne są na stronie internetowej podanej poniżej w zakładce *jakość i cena wody*.

Obie Stacje Uzdatniania Wody przy ul. Ziejkowej i Kolonia działają całodobowo (źródło: <http://www.przedsiębiorstwokomunalne.mdi.pl/onassuw>).

Tabela 16. Gospodarka wodociągowa w mieście Gostyninie w latach 2010 – 2012 (źródło: GUS).

Wskaźnik	Rok			
	2010	2011	2012	2013
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej (%)	88,3	88,5	86,7	bd
Woda dostarczona gosp. domowym (dam ³)	541,0	538,3	541,5	540,3
Zużycie wody w gosp. domowych na 1 mieszkańca (m ³)	27,9	27,8	28,1	28,2
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	2 230	2 250	1 904	1 941
Długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	53,7	62,9	62,9	64,3

Powiat gostyniński należy do obszaru występowania wód geotermalnych wyróżnionego jako okręg grudziądzko-warszawski. Jest to rozległa struktura o dużych zasobach energetycznych, gdyż zakres temperatur w złożu waha się od 20 do 60°C. W rejonach samego miasta Gostynina wody geotermalne występują w skałach jury i kredy wykazując korzystne cechy dla ich wykorzystania dla celów gospodarczych (np. ciepłowniczych, balneologicznych). Na podstawie odwiertów przeprowadzonych przez Instytut Gospodarki Surowcami i Energii Polskiej Akademii Nauk w Krakowie stwierdzono: "Występujące w rejonie Gostynina solanki zawierają

w swym składzie zarówno jony jodu jak i bromu w stężeniach kwalifikujących je jako wody potencjalnie lecznicze. Najczęstsze wykorzystanie tego typu wód w balneologii wiąże się z kąpielami i inhalacjami w chorobach dróg oddechowych, chorobach reumatycznych oraz przy schorzeniach ginekologicznych i dermatologicznych".

2.2.4.3. Najpilniejsze zadania

Do najpilniejszych zadań w zakresie ochrony wód podziemnych należy:

- racjonalne gospodarowanie wodą w gospodarstwach domowych,
- przestrzeganie zasad określonych w strefach ujęć wód podziemnych,
- prowadzenie stałego monitoringu ujęć wód podziemnych,
- prowadzenie gospodarstw rolnych zgodnie z Dobrą praktyką rolniczą, w tym szczególny nacisk należy zwrócić na magazynowanie i stosowanie nawozów organicznych (obornik, gnojówka, gnojowica) i sztucznych.

2.2.5. Gleby

2.2.5.1. Jakość gleb

Cały teren miasta pokryty jest osadami czwartorzędowymi plejstoceniowymi lub holoceniowymi w postaci glin, piasków, żwirów, ilów i aluwii rzecznych. Gleby terenu miasta należą do środkowoeuropejskiej strefy glebowej. Ich rozwój przebiegał w warunkach klimatu umiarkowanego. Teren miasta charakteryzuje mozaikowa struktura typów gleb. Występują tutaj gleby płowe, związane z wysoczyznami morenowymi, utworzone z piasków luźnych i słabo gliniastych oraz z glin o różnym stopniu spłaszczenia. Najlepszymi glebami na terenie miasta są gleby brunatne całkowicie utworzone z glin oraz czarne ziemie.

Tereny pokryte glebami bielcowymi, utworzonymi z piasków o różnej genezie, ubogich w składniki pokarmowe, charakteryzują się deficytem wody i nie nadają się do wykorzystania rolniczego i porośnięte są głównie lasami sosnowymi. Niewielki

obszar miasta zajmują gleby hydromorficzne - murszowe i torfowe, związane z dnami rynien lodowcowych, wytworzone w warunkach nadmiernego uwilgotnienia w obniżeniach terenu - w zanikłych zbiornikach wodnych.

2.2.5.2. Presje wywoływane na gleby

Do głównych presji wywieranych na środowisko glebowe należą:

- niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin,
- błędy w stosowaniu nawozów organicznych w tym gnojówki i gnojowicy,
- nieprawidłowo stosowane zabiegi agrotechniczne,
- melioracje rolne,

Ważnym elementem degradacji gleby są emisje zanieczyszczeń zarówno do gleby jak i opad tych zanieczyszczeń z powietrza. Pod wpływem kwaśnych opadów gleba zakwasza się i wyjaławia. W takich warunkach rośliny łatwiej przyswajają metale ciężkie, takie jak ołów i kadm. Pierwiastki te występują w glebie naturalnie. Zawarte są jednak także w spalinach samochodowych czy w emitowanych zanieczyszczeniach z zakładów przemysłowych, z których dostają się do gleby z deszczem. Stamtąd przedostają się do tkanek roślin, a następnie gromadzą w ciałach zjadających je organizmów. W żaden sposób nie są wydalane, więc w kolejnych ogniwach łańcucha pokarmowego kumulują się ich coraz więcej. Duże ilości metali ciężkich w organizmach powodują natomiast groźne choroby, prowadzące nawet do śmierci.

Wiele szkód przynosi też wypalanie traw. Zabieg ten w założeniu ma zapewnić glebie żyzność. W rzeczywistości substancje pochodzące ze spalonych roślin bardzo szybko się wyczerpują. Poza tym wypalanie zabija organizmy odpowiedzialne za procesy glebotwórcze, gleba szybko się wyjaławia i potrzeba kilkunastu lat, by jej stan się poprawił.

Innym czynnikiem przyczyniającym się do degradacji gleby jest stosowanie w rolnictwie nawozów sztucznych i organicznych. Nadmiar tych substancji może spowodować zasolenie bądź zakwaszenie gleby. Wpływa to niekorzystnie na

organizmy glebowe i prowadzi do wyjąłwienia gleby. Poza tym zbyt duża ilość nawozów sztucznych może utrudnić roślinom pobieranie wody z solami mineralnymi.

Do pogorszenia się jakości gleby prowadzi też stosowanie ciężkich maszyn rolniczych. Zgniatają one glebę, sprawiając, że zanikają w niej przestrzenne wypełnione powietrzem i wodą. Utrudnia to wzrost korzeni, a także zmniejsza dostępność wody oraz soli mineralnych dla roślin. W rezultacie gorzej się one rozwijają, co powoduje obniżenie plonów. Niekorzystne jest również oranie. Jednym z celów tego zabiegu jest napowietrzenie gleby. Jednak naruszając naturalną strukturę, zwiększa się podatność gleby na erozję. Należy też pamiętać, że oranie przyczynia się do ginięcia organizmów glebotwórczych, co z czasem prowadzi do zmniejszenia się żyzności gleby. Groźnym działaniem jest też osuszanie terenów podmokłych. Powoduje ono obniżenie poziomu wód gruntowych i osuszenie przyległych obszarów. Podobnie niebezpieczne jest stosowanie monokultur, czyli uprawiania tego samego gatunku przez kilka lat z rzędu w tym samym miejscu. Rośliny należące do jednego gatunku pobierają bowiem z gleby stale te same składniki. Z czasem składników tych zaczyna brakować, a gleba staje się uboga i wymaga nawożenia.

Erozja gleby to jej niszczenie między innymi przez czynniki atmosferyczne, takie jak wiatr czy wody opadowe. Jej skutkiem jest pogorszenie się struktury gleby oraz zmniejszenie jej żyzności.

Ważnym czynnikiem powodującym degradację ziemi są prace budowlane wpływające na przekształcenie krajobrazu oraz niszczenie siedlisk różnych gatunków roślin i zwierząt.

2.2.5.3. Najpilniejsze zadania

.Do najpilniejszych zadań prowadzących do ochrony ziemi należy:

- ograniczenie emisji zanieczyszczeń przemysłowych i komunikacyjnych. Działania takie mogą obejmować zarówno inwestycje w nowe technologie (lub modernizację już istniejących), jak i propagowanie określonych środków

transportu. Zagadnienia te ściśle łączą się zarówno z ochroną powietrza jak i wody, bo ich stan bezpośrednio wpływa na skażenie gleb (ziemi),

- ograniczenie uciążliwości rolnictwa dla środowiska. Działania takie mogą obejmować zarówno ograniczenie intensywności produkcji (farmy wielkoprzemysłowe, monokulturowe gospodarstwa, mniejsze nawożenie itp.) jak i też biologiczną ochronę upraw, stosowanie płodozmianu czy wreszcie ograniczenie zmian krajobrazu (np. zachowanie zadrzewień śródpolnych),
- przewracanie prawidłowych stosunków wodnych co zapobiega m.in. stepowieniu. Możliwe jest tutaj zarówno stosowanie ochrony biernej (np. obszary chronionego krajobrazu, rezerваты itp.), jak i czynnej (np. mała retencja, prawidłowa melioracja, nasadzenia drzew),
- odpowiednia edukacja ekologiczna (uświadomienie szkodliwości wypalania traw, czy zaśmiecania lasów),

2.2.6. Hałas

2.2.6.1. Klimat akustyczny

Hałasem nazywamy każdy dźwięk, który w danych warunkach może być uciążliwy lub zagrażać zdrowiu. Ten sam dźwięk może być oceniany w różny sposób przez różne osoby. Jedni mogą go oceniać jako przyjemny i pożądaný, a inni jako uciążliwy i szkodliwy, a więc jako hałas. Trzeba zaznaczyć, że uciążliwość hałasu uzależniona jest od pory występowania (inny jest odbiór dla pory dnia a inny dla pory nocy), przeznaczenia terenu (inny jest odbiór dla obszarów ochrony uzdrowiskowej, a inny dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej) oraz od grup źródeł hałasu.

Z tego względu zagadnienie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku zostało uregulowane prawnie poprzez Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz. U. 2014, poz. 112). Zawarte w nim dopuszczalne wartości hałasu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Dopuszczalne poziomy hałas dla miasta Gostynina.

Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
	Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	Pora dnia L_{AeqD} (przedział czasu odniesienia równy 16 godz.)	Pora nocy L_{AeqN} (przedział czasu odniesienia równy 8 godz.)	Pora dnia L_{AeqD} (przedział czasu odniesienia równy 16 godz.)	Pora nocy L_{AeqN} (przedział czasu odniesienia równy 8 godz.)
Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego Tereny zabudowy zagrodowej Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45

Źródłem informacji o hałasie w środowisku jest w szczególności Państwowy Monitoring Środowiska, który prowadzi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska. Podsystem monitoringu hałasu obejmuje zarówno emisję hałasu jak i ocenę klimatu akustycznego. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska jest zobowiązany do dokonywania oceny stanu akustycznego środowiska na terenach nie objętych obowiązkiem opracowywania map akustycznych. Najnowsze badania hałasu komunikacyjnego w ramach monitoringu zostały przeprowadzone w 2013 roku przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie w 15 punktach pomiarowych. Jednakże żaden z punktów nie został zlokalizowany

w Gostyninie. Miasto Gostynin w omawianym monitoringu zostało uwzględnione w 2012 r. W punkcie pomiarowym przy ul. Kutnowskiej (w okolicach szkoły i basenu) równoważny poziom dźwięku dla pory dnia i nocy dla hałasu drogowego wynosił $L_{AeqD} = 63 \text{ dB}$ i $L_{AeqN} = 58 \text{ dB}$. W obydwu przypadkach zostały przekroczone wartości dopuszczalne (Tabela 17).

2.2.6.2. Presje związane z uciążliwością hałasu

Głównym źródłem zagrożenia dla środowiska akustycznego na terenie miasta Gostynina jest komunikacja, w szczególności hałas drogowy. Zagrożenie środowiska tym właśnie źródłem hałasu w ciągu ostatnich lat uległo zmniejszeniu, głównie przez budowę „małej” i dużej obwodnicy miasta Gostynina. Jednak ten rodzaj hałasu jest nadal dokuczliwy dla mieszkańców miasta. Spowodowane to jest przede wszystkim wciąż wzrastającą liczbą pojazdów. Na stopień uciążliwości tras komunikacyjnych wpływ mają takie czynniki jak: natężenie ruchu, struktura pojazdów, prędkość ich poruszania się oraz rodzaj i stan techniczny nawierzchni, który często jest niezadowalający. Na terenie miasta Gostynina znaczne uciążliwości akustyczne mogą być odczuwalne przez mieszkańców ulic pełniących funkcje głównych tras komunikacyjnych.

2.2.6.3. Najpilniejsze zadania

Do najpilniejszych zadań w zakresie ochrony przed hałasem należy:

- dalsza modernizacja nawierzchni drogowej,
- analiza możliwości poprawy organizacji ruchu
- stosowanie elewacji i okien o dużej izolacyjności, wprowadzenie pasów zieleni wzdłuż dróg i w otoczeniu miejsc emitujących hałas.

2.2.7. Poziomy pól elektromagnetycznych

2.2.7.1. Stan środowiska w zakresie pól elektromagnetycznych

Promieniowaniem elektromagnetycznym nazywamy emisję zaburzenia energetycznego wywołanego przepływem prądu elektrycznego lub zmianą ładunków w źródle. Zaburzenie polega na fakcie, że zmiana pola magnetycznego (elektrycznego) z określoną częstotliwością, wywołuje zmianę z tą samą częstotliwością pola elektrycznego (magnetycznego). Promieniowanie niejonizujące obejmuje pola elektromagnetyczne w zakresie od 0 do 300 GHz.

Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są:

- stacje radiowe i telewizyjne,
- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej,
- zespoły sieci i urządzeń elektrycznych w gospodarstwie domowym (np. kuchenki mikrofalowe)
- urządzenia radiolokacyjne i radionawigacyjne.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. W ramach monitoringu Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku. W 2012 roku jeden z punktów pomiarowych zlokalizowano w Gostyninie przy ul. Rynek 16. Analiza wyników pomiarów wykazała, że występujące w środowisku poziomy pól elektromagnetycznych są mniejsze od poziomów dopuszczalnych. Poza pomiarami, w ramach monitoringu prowadzono bazę źródeł pól elektromagnetycznych znajdujących się na terenie województwa mazowieckiego, mogących wpływać negatywnie na środowisko. W żadnym przypadku pomiary nie wykazały przekroczeń w miejscach dostępnych dla ludności, czy też przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

Wpływ pola elektromagnetycznego na człowieka i środowisko uzależniony jest od wysokości natężenia (lub gęstości mocy) oraz częstotliwości drgań. Dlatego wartość poziomów dopuszczalnych jest określana w pasmach częstotliwości. Wartości dopuszczalnych poziomów są podane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883). Poniżej przedstawiono tabele z wartościami dopuszczalnymi.

Tabela 18. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.

Parametr fizyczny		Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
Zakres częstotliwości	1 0 Hz	10 kV/m	2 500 A/m	—
	2 od 0 Hz do 0,5 Hz	—	2 500 A/m	—
	3 od 0,5 Hz do 50 Hz	10 kV/m	60 A/m	—
	4 od 0,05 kHz do 1 kHz	—	3/f A/m	—
	5 od 0,001 MHz do 3 MHz	20 V/m	3 A/m	—
	6 od 3 MHz do 300 MHz	7 V/m	—	—
	7 od 300 MHz do 300 GHz	7 V/m	—	0,1 W/m ²

Tabela 19. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

Parametr fizyczny		Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
Zakres częstotliwości	1 50 Hz	1 kV/m	60 A/m	—

2.2.7.2. Presje związane z promieniowaniem elektromagnetycznym

Największe oddziaływanie na środowisko występuje od urządzeń radiokomunikacyjnych, przede wszystkim od stacji bazowych telefonii komórkowej.

W przypadku stacji bazowych telefonii komórkowej pola elektromagnetyczne są wypromieniowywane na bardzo dużych wysokościach, w miejscach niedostępnych dla ludzi. Wokół budowanych stacji bazowych telefonii komórkowych istnieje możliwość tworzenia obszarów ograniczonego użytkowania. Negatywną konsekwencją lokalizacji anten na dużych wysokościach jest konieczność wznoszenia wysokich konstrukcji wspornych szpecących krajobraz.

2.2.7.3. Najpilniejsze zadania

Metody i sposoby ochrony środowiska przed promieniowaniem elektromagnetycznym niejonizującym możemy podzielić na dwie grupy:

- administracyjno-organizacyjno-prawne,
- techniczne.

Metody administracyjno-organizacyjno-prawne obejmują wszelkie akty prawne: ustawy, rozporządzenia i normatywy. Między innymi przepisy dotyczące prowadzenia monitoringu, wykonywania pomiarów oraz pozyskiwania informacji o źródłach. Pozyskane w ten sposób informacje są podstawą działania i podejmowania decyzji w zakresie ochrony ludzi i środowiska przed niepożądanym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

Metody techniczne ochrony środowiska przed promieniowaniem elektromagnetycznym niejonizującym w przypadku stacji nadawczych, w tym stacji bazowych telefonii komórkowej, polegają na separacji przestrzennej miejsc przebywania człowieka i obszarów o zbyt intensywnym poziomie wypromieniowanych pól. Separacja sprowadza się głównie do takiego usytuowania anten nadawczych stacji, aby dla danych parametrów nadawania, pola docierające do miejsc przebywania człowieka były w pełni bezpieczne dla stanu jego zdrowia.

Drugą możliwością jest zmniejszenie mocy urządzeń, co pozwala na ograniczenie zasięgu oddziaływań pól elektromagnetycznych. Stosowanie innych zabezpieczeń przed promieniowaniem, np. w postaci ekranowania, jest mało skuteczne i bardzo drogie.

2.2.8. Odpady

Zgodnie z Ustawą o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 roku (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 21) odpady komunalne definiuje się jako *„odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych”*.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 roku w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2001 Nr 112, poz. 1206) odpady w zależności od źródła ich powstania dzieli się na 20 grup:

- odpady z sektora gospodarczego, zwane odpadami przemysłowymi (grupy od 01 do 19),
- odpady komunalne łącznie z frakcjami gromadzonymi selektywnie (grupa 20).

Od stycznia 2012 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zmieniająca od podstaw system zagospodarowania odpadów. Od lipca 2013 roku mieszkańcy korzystają z nowego systemu, który ma zapewnić większy porządek, lepszą segregację, mniejsze zaśmiecenie środowiska. W nowym systemie każdy mieszkaniec zobowiązany jest do właściwego postępowania z odpadami komunalnymi, w szczególności ich selektywnej zbiórki.

Celem wprowadzonych zmian jest:

- uszczelnienie obecnie funkcjonującego systemu gospodarki odpadami komunalnymi;

- monitorowanie sposobu postępowania z odpadami komunalnymi przez właścicieli nieruchomości, przedsiębiorców oraz gminy;
- upowszechnienie prowadzenia selektywnego zbierania odpadów komunalnych „u źródła” – zgodnie z wytycznymi UE dla Polski;
- zmniejszenie ilości składowanych odpadów komunalnych;
- zapewnienie powstania odpowiednich instalacji do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych - Komisja Europejska dokona weryfikacji faktycznej możliwości przetwarzania odpadów w Polsce, co będzie się wiązało z przyznaniem Polsce środków finansowych UE na gospodarkę odpadami.

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nakłada na gminy obowiązek zorganizowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz nakłada na właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, obowiązek uiszczenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi. W ramach przyjętych rozwiązań mieszkańcy płacą stawkę za wywóz odpadów ustaloną w drodze uchwały Rady Miejskiej wnosząc tę opłatę do gminy.

W zakresie gospodarki odpadami komunalnymi miasto w latach 2010-2013 zapewniła mieszkańcom ogólnodostępne pojemniki do segregacji oraz odbiór zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego, odpadów wielkogabarytowych, przeterminowanych leków, zużytych baterii. Odbiorem padłych zwierząt zajmuje się P.P.H. HETMAN Sp. z o.o. (Florianów 24, 99-311 Bedlno)

Odbiorem odpadów komunalnych z terenu miasta Gostynia zajmują się następujące firmy (wpisane do rejestru):

- TONSMEIER Centrum Sp. z o.o. ul. Łąkoszyńska 127, Kutno;
- Przedsiębiorstwo Oczyszczania Miasta w Gostyninie Sp. z o.o. ul. Bierzewicka 32, Gostynin;
- P.H.U. „US-KOM” Robert Kołodziejcki ul. Żabia 5, Gostynin;

Zakład Gospodarki Komunalnej w Wyszogrodzie Sp. z o.o. ul. Szkolna 15, Wyszogród;

- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Saniko” Sp. z o.o. ul. Komunalna 4, Włocławek;
- ZUPH „TOM-TRAK” Jacek Tomczak ul. Słowackiego 35, Gostynin;
- Usługi Komunalne Wywóz Nieczystości Stałych Klockowski Zdzisław Grójczyk 13, Boniewo;
- SITA Płocka Gospodarka Komunalna Sp. z o.o. ul. Przemysłowa 31, Płock;
- REMONDIS Sp. z o.o. w Warszawie, Oddział w Płocku ul. Przemysłowa 32, Płock;
- Ziemia Polska Sp. z o.o. ul. Partyzantów , Ożarów Mazowiecki;
- VEOLIA Usługi dla Środowiska S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim ul. Majowa 87/89, Tomaszów Mazowiecki;
- P.P.H.U. HATREX Krzysztof Chlewiński Trakt Kamiński 6a, Gąbin;
- EKO-MAZ Sp. z o.o. ul. Gierzyńskiego 17, Płock
- REMONDIS DROBIN Komunalna Sp. z o.o. ul. Tupadzka 7, Drobin

Ponadto władze miasta zobowiązane są do prowadzenia działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi oraz udostępniania na stronie internetowej urzędu wszelkich informacji dotyczących systemu gospodarki odpadami na terenie miasta. Poprzez informacje zamieszczane przez pracowników urzędu na stronie internetowej mieszkańcy na bieżąco informowani są o swoich obowiązkach oraz zmianach wynikających z nowego systemu.

W celu monitorowania sytuacji w gospodarce odpadami miasto dokonuje corocznej analizy stanu gospodarki odpadami w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy.

Celem nadrzędnym nowelizacji przepisów jest zmniejszenie ilości odpadów komunalnych kierowanych na składowisko odpadów.

W tym celu gminy zostały zobowiązane do osiągnięcia wysokich poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych jak również ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Gminom, które nie wywiążą się z nałożonego obowiązku będą naliczane kary pieniężne.

Samorządy zobligowane zostały do ustanowienia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, obejmującej co najmniej następujące frakcje:

- papier,
- metal,
- tworzywa sztuczne,
- szkło,
- opakowania wielomateriałowe,
- odpady komunalne ulegające biodegradacji, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji.

Najistotniejszą zmianą z punktu widzenia mieszkańców jest obowiązkowe objęcie nowym systemem gospodarki odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy od 01.07.2013 roku.

Gmina Miasto Gostynina posiada wymagane ustawowo opracowania dotyczące gospodarki odpadami:

- Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Gostynina.

(Uchwała Nr 158/XXX/201 Rady Miejskiej w Gostyninie z dnia 18 grudnia 2012 r.)

- Program usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów zlokalizowanych w mieście Gostyninie w latach 2008-2032”.

(Ostatnia aktualizacja programu została przyjęta Uchwałą Nr 118/XXIII/2012 Rady Miejskiej w Gostyninie z dnia 26 kwietnia 2012 r.)

W latach 2009-2013 odebrano następujące ilości wyrobów zawierających azbest:

2009 r. - 24,65 Mg

2010 r. - 37,22 Mg

2011 r. - 27,02 Mg

2013 r. - 28,335 Mg

Tabela 20. Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie miasta Gostynina w latach 2010-2012. (źródło: GUS)

Wskaźnik	Rok		
	2010	2011	2012
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku ogółem (Mg)	4297,15	4795,39	3160,46
w tym:			
Z gospodarstw domowych (Mg)	2503,72	2981,09	1638,26
Odpady z gospodarstw domowych (kg/1 mieszkańca)	129,0	154,1	85,1
Budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych	2001	2232	1576

Powyższa tabela przedstawia gospodarkę zmieszanych odpadami komunalnymi (kod 20 03 01) w latach 2010-2012. W badanym okresie zauważalne jest zmniejszenie się ilości odpadów zbieranych w ciągu roku. Zgodnie ze sprawozdawczością UM Gostynina w 2013 roku odebrano 3618,5 Mg zmieszanych odpadów komunalnych. Odpady te zostały odebrane od 2157 właścicieli nieruchomości z obszaru miasta Gostynina tj. z wszystkich gospodarstw domowych. Wśród tych mieszkańców, 808 z nich zbierało odpady w sposób niezgodny z Regulaminem utrzymania czystości i porządku w gminach. Niezgodności dotyczyły nie dopełnienia obowiązku selektywnego zbierania odpadów.

W ostatnich latach zdecydowanie wzrosła świadomość wagi gospodarki odpadami – zarówno potrzeby zapobiegania powstawaniu odpadów, jak i właściwego zagospodarowania odpadów, jednak wciąż istnieje zagrożenie niewywiązania się Polski ze zobowiązań w stosunku do zobowiązań w stosunku do wymogów Unii Europejskiej tj.:

- osiągnięcia w 2014 r. poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych odpadów komunalnych (papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła) na poziomie minimum 14 %, poprzez 20% w 2017 r. aż do osiągnięcia w roku 2020 poziomu 50%,
- sukcesywne ograniczanie masy składowanych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, od 50 % w 2014 r., poprzez 45 % w 2017, aż do osiągnięcia w roku 2020 poziomu 35 % w stosunku do masy tych odpadów wytwarzanych w 1995 r.,
- osiągnięcia w 2014 r. poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych na poziomie minimum 38 %, poprzez 40% w 2017 r. aż do osiągnięcia w roku 2020 poziomu 70%,
- zebranie w skali roku 4 kg na mieszkańca zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (pochodzącego z gospodarstw domowych).

Ponadto w Polityce Ekologicznej Państwa wskazano cele średniookresowe do

2016 r., m.in.:

- utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju (mniej odpadów na jednostkę produktu, mniej opakowań, dłuższy okres życia produktu),
- zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska,
- eliminacja składowania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- takie zorganizowanie systemu preselekcji, sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowiska nie trafiało ich więcej niż 50 % w stosunku do odpadów wytworzonych w gospodarstwach domowych.

2.2.9. Ochrona przyrody i grunty leśne

Ochrona przyrody

W myśl Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 627) na terenie miasta Gostynina wśród form ochrony przyrody wyróżniamy:

- rezerваты przyrody
- pomniki przyrody

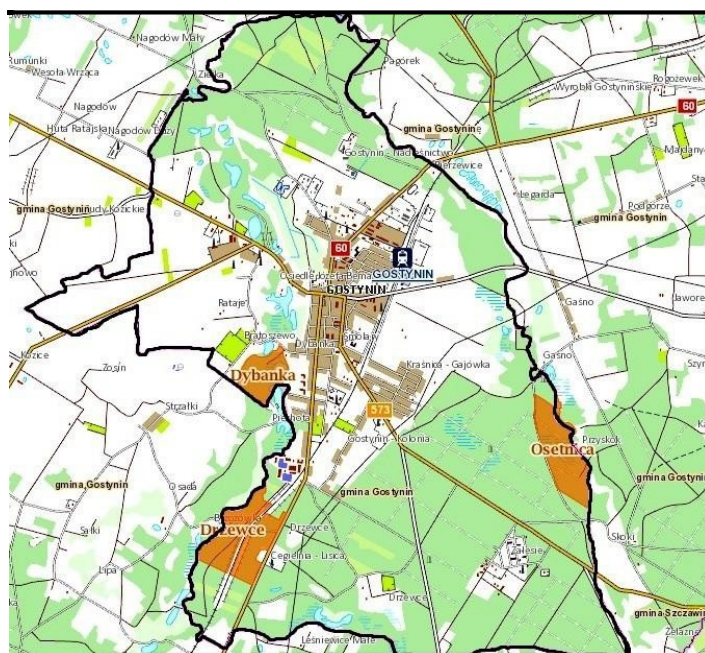
Rezerваты przyrody

Rezerwat to obszar, który obejmuje zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym ekosystemy, w tym siedliska przyrodnicze, a także określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych bądź krajobrazowych. Wokół rezerwatu przyrody może być utworzona otulina, zabezpieczająca jego obszar przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych. RDOŚ w drodze rozporządzenia ustanawia rezerwat przyrody, które określa jego obszar, nazwę, położenie, szczególne cele ochrony, zakazy właściwe dla danego rezerwatu, a także organ sprawujący bezpośrednio nadzór nad rezerwatem. RDOŚ również w drodze

68

rozporządzenia ustanawia plan ochrony na okres 20 lat, a ustalenia w nim zawarte są wiążące dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Rezerwaty lub ich poszczególne części mogą podlegać ochronie ścisłej lub częściowej. W rezerwach objętych ochroną ścisłą ingerencja człowieka jest całkowicie wykluczona, natomiast w objętych ochroną częściową dopuszczalne jest stosowanie zabiegów konserwatorskich. Rezerwat przyrody może uzyskać status o znaczeniu międzynarodowym, co określają odpowiednie konwencje międzynarodowe lub uchwały organizacji międzynarodowych. W zależności od przyjętego celu ochrony wyróżnia się rezerwaty: faunistyczne, florystyczne, leśne, krajobrazowe, torfowiskowe, łąkowe, wodne, przyrody nieożywionej, stepowe i słonoroślowe.

Na terenie powiatu gostyńskiego znajduje się 8 rezerwatów przyrody, w tym 3 w mieście Gostyninie. Są to rezerwaty: Drzewce, Dybanka, i Osetnica. Rezerwaty mają charakter rezerwatu częściowego.

Rysunek 8. Rezerwaty występujące na obszarze miasta Gostynina.

Tabela 21. Charakterystyka rezerwatów przyrody miasta Gostynina.

Nazwa rezerwatu	Typ rezerwatu	Pow. rezerwatu (ha)	Gmina	Przedmiot ochrony	Rok utworz.
Drzewce	leśny	60,3	Gostynin	grądowe zbiorowiska leśne pradoliny Skrwy Lewej	1988
Dybanka	przyrody nieożywionej	29,08	Gostynin	unikatowa forma geologiczna - wzgórze ozu typu subglacialnego	1988
Osetnica	krajobrazowy	54,66	Gostynin	unikalny krajobraz przełomu rzeki Osetnicy	1988

– *Drzewce (częściowy rezerwat przyrody - leśny)*

Łączna powierzchnia rezerwatu wynosi 61,73 ha. Od strony wschodniej rezerwat graniczy z drogą z Gostynina do Kutna, a przez jego środek przebiega linia kolejowa Gostynin-Kutno. Od zachodu graniczy z doliną rzeki Skrwy Lewej. Drzewostany rezerwatu w zdecydowanej większości są pochodzenia sztucznego, jedynie fragmenty na stokach doliny Skrwy Lewej i część olszyn w dolinie mają charakter naturalny. Większość rezerwatu zajmują drzewostany sosnowe ponad 100-letnie oraz uprawy, młodniki i tyczkowiny.

Na terenie rezerwatu występują stanowiska gatunków chronionych: wawrzyńka wilczełyko (*Daphne mezereum*), lilii złotogłów (*Lilium martagon*), jarmianki większej (*Astrantia major*) i jedno stanowisko storczyka plamistego (*Dactylorhiza maculata*).

– *Dybanka (częściowy rezerwat przyrody nieożywionej)*

Łączna powierzchnia rezerwatu wynosi 29,08 ha. Jest on klasycznym przykładem ozu (forma subglacialna), znajdującego się pod Gostyninem. Obejmuje on północną część tzw. Ozu Gostynińskiego. Nazwa rezerwatu nawiązuje do najwyższego fragmentu ozu, jakim jest wzniesienie Dybanka. Oz Gostyniński leży prawie w całości w obrębie wysoczyzny lodowcowej, z wyjątkiem skraju północnego znajdującego się w Kotlinie Płockiej. Ciągnie się od Jeziora Czarnego w kierunku południkowym, wzdłuż lewego brzegu Skrwy Lewej, na przestrzeni 14 km, osiągając maksymalną wysokość 121,5 m n.p.m. i wysokość względną 34 m. Zbudowany jest głównie z piasków i żwirów, z cienkimi płatami gliny zwałowej na grzbietach. Oz Gostyniński jest rezultatem działania potoku lodowcowego, który akumulował materiał żwirowo-

piaszczysty we wcześniej powstałej szczelinie, a zmiany w natężeniu tej akumulacji spowodowały różne wykształcenie formy. Do powstającego ozu o pochodzeniu akumulacyjnym przyległa w tym samym czasie rynna gostynińska, której geneza jest erozyjna. Zasadniczą częścią rezerwatu stanowią grunty uroczyska „Bratoszewo”.

– *Osetnica (częściowy rezerwat przyrody - leśny)*

Łączna powierzchnia rezerwatu wynosi 51,47 ha. Rezerwat położony jest w uroczysku Drzewce nad rzeką Osetnicą, do której przylega wschodnią krawędzią. Drzewostany rezerwatu (praktycznie w całości pochodzenia sztucznego) są efektem zrębowego sposobu zagospodarowania lasu i wykazują strukturę jednowiekową i jednogatunkową. W większości są to monokultury sosnowe. Na terenie rezerwatu występuje pojedyncze stanowisko gatunku chronionego – listery jajowatej (*Listera ovata*).

Pomniki przyrody

To pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy.

W obrębę miasta Gostynina wyróżniamy następujące pomniki przyrody:

- *fragment lasu*

(powierzchnia 0,20 ha z licznymi okazami bluszczu pospolitego)

- *3 dęby szypułkowe*

(obwody: 460, 370, 325 cm; wysokość: 20 m)

- *sosna pospolita o pniu rozdwarzającym się na wys. 1 m i zrastającym się na wys. 5 m*

(obwód: 187cm; wysokość: 23 m)

- *dąb szypułkowy zrosnięty z brzozą brodawkowatą*

(obwód dębu 98 cm; wysokość 22m, obwód brzozy: 100 cm wysokość: 25 m)

- *dąb szypułkowy*

(obwód: 353 cm; wysokość: 22 m)

- *dąb szypułkowy*

(obwód: 248 cm; wysokość: 22 m)

- *dąb szypułkowy*

(obwód: 273 cm; wysokość: 25 m)

Grunty leśne

Obszar miasta Gostynina charakteryzuje się wysoką lesistością na poziomie 50 % stanowiąc tym samym najbardziej zalesiony teren powiatu gostynińskiego. Lasy państwowe leżące na terenie miasta są własnością Skarbu Państwa. Należą one do Nadleśnictwa w Gostyninie, obrębu Gostynin, natomiast organem administracyjnym zarządzającym lasami komunalnymi jest Gmina Miejska Gostynin. Nadzór nad lasami komunalnymi stanowiącymi własność osób fizycznych sprawuje Starosta Gostyniński.

Według sprawozdawczości GUS za rok 2013 powierzchnia gruntów leśnych na obszarze miasta wyniosła 1 677,3 ha z czego prawie 97 % zajmują lasy.

Tabela 22. Zmiany powierzchni gruntów leśnych w mieście Gostyninie w latach 2010-2013 (źródło: GUS).

Rodzaj gruntów leśnych	Rok			
	2010	2011	2012	2013
	(ha)			
Grunty leśne ogółem	1 680,9	1 679,4	1 677,4	1 677,30
Lasy ogółem	1 626,3	1 625,7	1 623,7	1 623,89
Grunty leśne publiczne ogółem	1 648,9	1 647,4	1 645,4	1 645,30
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	1 562,8	1 562,8	1 560,8	1 560,7

Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	1 550,1	1 550,1	1 550,1	1 550,1
Grunty leśne prywatne	32,0	32,0	32,0	32,0

Zgodnie z założeniami Polityki ekologicznej państwa lasy spełniają trzy główne grupy funkcji:

- **funkcje ekologiczne** (ochronne) mające istotne znaczenie gospodarcze i społeczne. Retencja i stabilizacja warunków wodnych w lasach zmniejsza zagrożenie przez powódzie i rozmiary ewentualnych szkód, łagodzi okresowe niedobory wód, reguluje klimat i poprawia warunki zdrowotne społeczeństwa poprzez redukcję zanieczyszczenia powietrza, zabezpieczenie bogactwa spuścizny przyrodniczej kraju;
- **funkcje produkcyjne**: to nie tylko produkcja drewna , które jest odnawialnym surowcem ekologicznym, warunkującym rozwój wielu branż gospodarki. Drewno wiąże i akumuluje węgiel atmosferyczny, przyczyniając się do ograniczania efektu cieplarnianego;
- **funkcje społeczne**: zapewnienie miejsc pracy w sektorze leśnym i poza nim, stanowi teren wypoczynku, turystyki i regeneracji zdrowia człowieka, a także obiekt służący rozwojowi kultury, nauki edukacji ekologicznej.

Kompleksy leśne gminy miasta Gostynina zajmują głównie jej północne i południowe tereny związane z dolinami rzek Skrwy Lewej i Osetnicy. Stanowią część Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Gostynińsko-Włocławskie” ustanowionego z dniem z dniem 01.01.1995 r. Kompleks ten powołano Zarządzeniem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 30 z dnia 19 grudnia 1994 r. i składa się on z trzech nadleśnictw: Gostynin i Łąck z RDLP w Łodzi oraz Włocławek z RDLP w Toruniu o łącznej powierzchni 53 093 ha. Leśne kompleksy promocyjne zostały utworzone na zasadzie pogodzenia funkcji gospodarczych, w tym głównie produkcji drewna, z funkcjami aktywnej ochrony ekosystemów.

W lasach LKP „Lasy Gostynińsko-Włocławskie” wyróżniono 14 typów siedliskowych lasu. W obrębie gminy miasta Gostynina zdecydowanie przeważają siedliska boru mieszanego świeżego (37,17 %) i boru świeżego (32,69 %), które wykształciły się na słabych glebach bielcowych ukształtowanych na wodnolodowcowych luźnych lub słabo gliniastych piaskach. Do najważniejszych gatunków lasotwórczych należy sosna pospolita i olsza, które jako gatunek panujący występuje w drzewostanach zajmujących odpowiednio 46,8% i 33,5% powierzchni leśnej. Udział pozostałych gatunków, z wyjątkiem dębu i brzozy, jest nieznaczny.

2.2.10. Surowce mineralne

W wyniku przeprowadzonych prac geologiczno–poszukiwawczych zmierzających do udokumentowania różnego rodzaju złóż kopalin, we wschodniej części miasta zlokalizowano występowanie złoża węgla brunatnego „Gostynin”. Powierzchnię złoża oszacowano na 159,9 ha, a zasoby eksploatacyjne na 9118,5 Mg. Znaczna część tego złoża znajduje się pod obszarem miasta i filarem oporowym torów kolejowych linii Kutno – Płock. Seria piaszczysta, w obrębie, której występuje pokład węgla, jest silnie zawodniona. Spowodowało to zaklasyfikowanie zasobów węgla do pozabilansowych, co znacznie ogranicza możliwości podjęcia w przyszłości eksploatacji. Trzeciorzędowe (mioceńskie) złoża węgla brunatnego „Gostynin” są więc niezagospodarowane i nieeksploatowane.

Na terenie miasta występują także torfy (surowiec energetyczny), głównie w dolinach rzek Skrwy Lewej i Osetnicy. Stosunkowo duże ilości torfu wykształciły się na Równinie Kutnowskiej. Nie zostały one jednak zakwalifikowane do potencjalnej bazy zasobowej tej kopaliny, ponieważ znajdują się na obszarach objętych ochroną. Nie mają one znaczenia przemysłowego. Są eksploatowane lokalnie i na niewielką skalę. Wykorzystywane są przez ludność wsi na opał lub są stosowane w rolnictwie i ogrodnictwie.

Tabela 23. Złóża torfu na terenie miasta o zasobach większych niż 50 tys. m³.

Lokalizacja	Powierzchnia złoża (ha)	Zasoby torfu tys.m ³	Średnia miąższość (m) Popielność (%) Rozkład (%)	Uwagi
Jeziro Kocioł	28,0	253,0	1,2 17 36,5	W rynnach jezior
Jeziro Czarne	32,0	614,0	2,3 17 36,5	W rynnach jezior

Na terenie miasta nie prowadzi się żadnych, legalnych prac związanych z rozpoznawaniem ani wydobywaniem złóż kopalin. Natomiast stwierdzono występowanie dzikich wyrobisk kruszywa naturalnego głównie pisaku, który jest wykorzystywany do celów budowlanych.

2.2.11. Poważne awarie

Pod pojęciem poważnych awarii rozumiemy zdarzenia, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Potencjalne zagrożenia wystąpieniem awarii stwarzają:

- transport materiałów i substancji niebezpiecznych głównie na drogach krajowych, wojewódzkich i powiatowych,
- magazynowanie materiałów i substancji niebezpiecznych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 10 października 2013 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się

w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. 2013 nr 0, poz. 1479) na terenie miasta funkcjonuje Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe MARK GAZ będące bazą gazu płynnego propan-butan (Oddział w Gostyninie ul. Płocka 66/68, 09-500 Gostynin).

Istotnym zagrożeniem możliwością wystąpienia awarii przemysłowych są rurociągi przesyłające ropę naftową i produkty naftowe z PKN ORLEN w Płocku.

Drogami: krajową, wojewódzkimi i transportem kolejowym przewożone są substancje niebezpieczne, co w przypadku wystąpienia wypadków drogowych może spowodować zanieczyszczenie środowiska oraz zagrożenie dla ludzi.

Jednym z przyczyn wystąpienia poważnych awarii są pożary. Najczęściej występują one w rolnictwie, w lokalnych zakładach produkcyjno - usługowych oraz w lasach. Pożary w pewnych grupach obiektów ulegają sezonowemu nasileniu. W okresie wczesnowiosenny i letni wzrasta liczba pożarów na obszarach leśnych i nieużytkach.

Innymi zagrożeniami, które mogą wystąpić na terenie Gostynina są huragany, burze oraz gwałtowne opady atmosferyczne.

2.2.12. Gospodarka energią

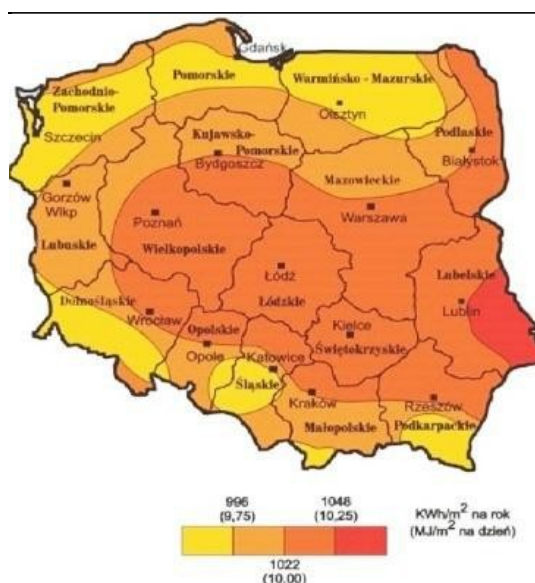
Stan środowiska przyrodniczego w znacznym stopniu determinowany jest działaniami w zakresie gospodarki energią. Emisje związane z produkcją oraz konsumpcją energii stanowią źródło zanieczyszczeń dla poszczególnych komponentów środowiska takich jak powietrze, wody, gleby, a także są zagrożeniem dla bioróżnorodności. Szczególnie istotną kwestią jest ochrona atmosfery, a w szczególności przeciwdziałanie zmianom klimatu. W związku z tym Polska ma trudne do zrealizowania zadanie wynikające z przyjętej przez Radę Europejską wiosną 2007 roku decyzji o emisji dwutlenku węgla z terenu unii o 20 % do 2020 roku. Poza tym Rada Europejska przyjęła, że w 2020 roku udział odnawialnych źródeł w produkcji energii wyniesie co najmniej 20 % i o tyle samo wzrośnie efektywność energetyczna. Problemy związane z emisją ze źródeł energetycznych na terenie miasta Gostynina dotyczą głównie emisji zanieczyszczeń z procesów spalania w sektorze komunalno-bytowym, gdzie głównie ze względu na wysokie

76

ceny oleju opałowego jako paliwo w ogrzewaniu przeważa węgiel kamienny. W efekcie w sezonie grzewczym następuje wzrost emisji pyłowo-gazowej na terenach zabudowy mieszkaniowej nie podłączonej do ogólnych systemów ciepłowniczych. Władze miasta w ramach działań proekologicznych inwestują w coraz bardziej popularną termomodernizację budynków wykonanych w latach poprzednich. Przedsięwzięcia termomodernizacyjne niosą za sobą zarówno korzyści ekonomiczne, polegające na zmniejszeniu kosztów ogrzewania poprzez ograniczenie zużycia energii, jak i przede wszystkim korzyści ekologiczne takie jak, spowolnienie eksploatacji nieodnawialnych źródeł energii, zmniejszenie emisji dwutlenku węgla, uniknięcie kosztów zewnętrznych spowodowanych zmianami klimatu.

Jednym z celów polityki ekologicznej państwa w zakresie ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko systemu zaopatrzenia w paliwa i energię jest wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. W warunkach krajowych energia ze źródeł odnawialnych obejmuje energię z bezpośredniego wykorzystania promieniowania słonecznego (przetwarzanego na ciepło lub energię elektryczną), wiatru, zasobów geotermalnych (z wnętrza Ziemi), wodnych, stałej biomasy, biogazu i biopaliw ciekłych.

Rysunek 9. Warunki solarne na potrzeby energetyki fotowoltaicznej w Polsce.

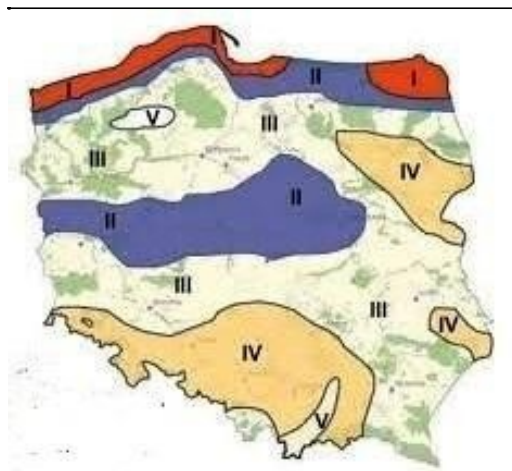

(źródło:http://www.wmae.pl/userfiles/file/Aktualnosci/elektrownia%20sloneczna%20foto/elektrownia_sloneczna_na_potrzeby_gospodarstwa_domowego.pdf)

Suma energii słonecznej przypadającej na 1 m² powierzchni w Polsce wynosi od 900 do 1 200 kWh/m². Szacunkowo przyjmuje się 1 000 kWh/m². Jednocześnie na obszarze kraju energia słoneczna jest dostępna przez 1 390 do 1 900 h w roku, średnio ok. 1 600 h rocznie. Obszar miasta Gostynina znajduje się w zasięgu występowania dość dogodnych warunków do produkcji energii cieplnej z wykorzystaniem promieniowania słonecznego. W tym rejonie suma energii słonecznej przypadającej na 1 m² wynosi od 1022 kWh 1048 kWh. Są to warunki umożliwiające budowę opłacalnej instalacji. Kolektory słoneczne mogą być wykorzystywane do podgrzewania wody i powietrza w domkach jednorodzinnych i gospodarstwach rolnych. W Gostyninie tego typu instalacja wykorzystywana jest do ogrzewania Pływalni Miejskiej. Dla jej potrzeb zainstalowano 80 kolektorów słonecznych-panele, każdy o powierzchni 2m², co stanowi łączną powierzchnię 160 m². Kolektory zostały umieszczone na konstrukcjach wspornych na dachu zaplecza obiektu od strony południowej. W wyniku pracy kolektorów słonecznych roczna produkcja energii wynosi ok. 500GJ, co stanowi ok. 1/8 całkowitego zapotrzebowania na energię ciepłą. Z pozyskiwania energii z promieniowania słonecznego w obrębie Gostynina korzystają także prywatni właściciele nieruchomości. Jednak brak dokładnych danych na ten temat.

Położenie miasta Gostynina wskazuje również na dogodne warunki do rozwoju energetyki wiatrowej. Obszar omawianego miasta należy do II strefy o bardzo korzystnych warunkach wietrznych. Jednakże dotychczas energia wiatru na terenie gminy nie była wykorzystywana.

Rysunek 10. Strefy energetyczne wiatru w Polsce.

Strefy:

I – wybitnie korzystna

II – bardzo korzystna

III – korzystna

IV – mało korzystna

V – niekorzystna

2.3. Wnioski z diagnozy stanu środowiska

W następstwie przeprowadzonej oceny stanu środowiska w poszczególnych jego elementach sformułowano wspólne, strategiczne czynniki, które uznano za ważne dla miasta Gostynina przy określaniu celów, kierunków i przedsięwzięć programowych.

Tabela 24. Uwarunkowania wewnętrzne miasta Gostynina.

Mocne strony	Słabe strony
Zasoby jakościowe wód	
<ul style="list-style-type: none"> - duże zasoby wód podziemnych, - duże zasoby wód jeziornych w sąsiedztwie miasta, - obecność wód geotermalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - brak izolacji poziomego czwartorzędowego stanowiącego źródło zaopatrzenia w wodę mieszkańców i działalności gospodarczych, - niska jakość wód powierzchniowych, - podatność jezior na degradację
Gospodarka wodno-ściekowa	
<ul style="list-style-type: none"> - wysoki stopień zwodociągowania miasta, - wysoki stopień skanalizowania miasta 	<ul style="list-style-type: none"> - około 20% sieci stanowi kanalizacja ogólnospławna, - niedoinwestowana gospodarka wodami opadowymi (znaczna część miasta nie posiada sieci kanalizacji deszczowej)
Zasoby przyrody i krajobrazu	
<ul style="list-style-type: none"> - wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe w sąsiedztwie miasta, - objęcie ochroną prawną 95,7 ha powierzchni miasta, - zasobność w faunę i florę 	<ul style="list-style-type: none"> - nadal istnieje potrzeba tworzenia obszarów zieleni na terenie miasta
Powierzchnia ziemi	
<ul style="list-style-type: none"> - niski stopień degradacji powierzchni miasta, - dobre warunki geotechniczne 	<ul style="list-style-type: none"> - przewaga gleb niskich klas bonitacyjnych - zaprzestanie realizacji kolejnych etapów rekultywacji składowiska odpadów w Gostyninie
Powietrze	
<ul style="list-style-type: none"> - dobra jakość powietrza, - dostępność paliw ekologicznych, - duże zasoby wód geotermalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - niekorzystna struktura paliw w systemach grzewczych, szczególnie w gospodarstwach indywidualnych
Gospodarka odpadami	

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie systemów zbiórki odpadów i objęcie systemem zbierania odpadów komunalnych coraz większej liczby mieszkańców, - rozwój i tworzenie nowych zakładów zajmujących się gospodarką odpadami 	<ul style="list-style-type: none"> - słabo rozwinięta selektywna zbiórka odpadów, - brak spójnego systemu gospodarowania odpadami biodegradowalnymi, budowlanymi, niebezpiecznymi wysegregowanymi z odpadów komunalnych
Gospodarka zasobami środowiska	
<ul style="list-style-type: none"> - wykształcona kadra zatrudniona w administracji samorządowej, - możliwość kształcenia na rzecz zrównoważonego rozwoju, - możliwość pozyskiwania funduszy na ochronę środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca świadomość ekologiczna części mieszkańców, - niski budżet Miasta, - brak pełnego monitoringu środowiska

Tabela 25. Uwarunkowania zewnętrzne miasta Gostynina.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - integracja europejska i wpływ środków UE, - regulacje prawne zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska, - postęp techniczny, - dobrze wykształcona kadra pracowników UM Gostynina, - korzystne warunki do wdrażania programów rolno-środowiskowych, - zainteresowanie turystów terenami cennymi przyrodniczo, - rozwój turystyki - popyt na żywność produkowaną metodami ekologicznymi, - możliwość udziału w programach edukacyjnych podnoszących świadomość ekologiczną społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca świadomość ekologiczna decydentów i społeczeństwa, - brak spójnych rozwiązań instytucjonalnych w zakresie ochrony środowiska, - ciągła zmiana przepisów prawa ekologicznego, - transport przez miasto substancji niebezpiecznych, - napływ zanieczyszczeń z terenów ościennych.

3. GŁÓWNE PRIORYTETY EKOLOGICZNE DLA MIASTA GOSTYNINA

- **Rozwój kanalizacji sanitarnej i deszczowej miasta**

Pomimo wysokiego stopnia skanalizowania miasta (około 80% mieszkańców korzysta z kanalizacji sanitarnej) wciąż istnieją rejony miasta nie posiadające sieci kanalizacji sanitarnej i wód opadowych. Ważnym priorytetem ekologicznym wymagającym zainwestowania jest budowa systemu kanalizacji deszczowej służącej do odprowadzania wód opadowych oraz ścieków opadowych i roztopowych z nawierzchni terenów zurbanizowanych. Nadal problemem miasta w zakresie gospodarki wodno-ściekowej jest dysproporcja pomiędzy długością sieci kanalizacyjnej (79,2%), a wodociągowej (86,7%) powodująca zagrożenie zanieczyszczenia środowiska nieoczyszczonymi ściekami.

- **Poprawa jakości wód w rzekach i jeziorach**

Wody powierzchniowe na terenie miasta są średnio lub znacznie zanieczyszczone. Stan wód jezior zlokalizowanych w mieście i okolicy uległ pogorszeniu. W celu poprawy jakości wód należy podjąć działania prowadzące do ograniczenia dopływu zanieczyszczeń ze źródeł punktowych oraz obszarowych. Realne zagrożenie dla środowiska wodnego stanowi nieszczelność zbiorników bezodpływowych. W związku z tym do ważnych zadań należy rozwój sieci kanalizacji sanitarnej i opadowej oraz monitoring zbiorników bezodpływowych. Ważnym elementem jest również poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenach sąsiednich.

- **Realizacja nowego systemu gospodarowania odpadami**

Podstawowym aktem prawnym regulującym gospodarkę odpadami komunalnymi jest znowelizowana ustawa z dnia 13 września 1996 r. **o utrzymaniu czystości i porządku w gminach** (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1399 ze zmianami). Określa ona zadania gminy oraz obowiązki właścicieli nieruchomości, dotyczące utrzymania

czystości i porządku, warunki wykonywania działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, a także warunki udzielania zezwoleń podmiotom świadczącym usługi w zakresie uregulowanym w ustawie.

Na gminy został nałożony obowiązek uzyskania do 31 grudnia 2020 r. poziomów odzysku i recyklingu następujących frakcji odpadów:

- 50 % poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło,
- 70 % poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

W przypadku odpadów ulegających biodegradacji gminy zobowiązane są ograniczyć masę tych odpadów kierowanych na składowiska. Do 16 lipca 2013 r. składować można nie więcej niż 50 %, natomiast do 16 lipca 2020 r. nie więcej niż 35 % wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Ze względu na powyższe obowiązki jednym z głównym zadań jest stworzenie i nadzór nad selektywną zbiórką odpadów. Istotną rolę mogą odegrać tutaj działania edukacyjne prowadzone przez Samorząd Powiatu i Gminy.

Bardzo ważnym czynnikiem regulującym gospodarkę odpadami komunalnymi na terenie gminy jest ustawa z dnia 13 września 1996 r. **o utrzymaniu czystości i porządku w gminach** (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1399 ze zmianami) wprowadzająca nowy system gospodarki odpadami komunalnymi. W związku z tym na władze samorządowe nałożono obowiązek zorganizowania, wdrożenia oraz nadzorowania poszczególnych elementów nowego systemu. Poprzez informacje zamieszczane przez pracowników gminy na stronie internetowej mieszkańcy na bieżąco informowani są o swoich obowiązkach oraz zmianach wynikających z nowego systemu.

Celem nadrzędnym nowelizacji przepisów jest zmniejszenie ilości odpadów komunalnych kierowanych na składowisko odpadów. W tym celu gminy zostały zobowiązane do osiągnięcia wysokich poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła oraz odpadów

budowlanych i rozbiórkowych jak również ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Gminom, które nie wywiążą się z nałożonego obowiązku będą naliczane kary pieniężne.

- **Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł powierzchniowych**

Głównym problemem w zakresie jakości powietrza w mieście Gostyninie są zanieczyszczenia obszarowe z lokalnych kotłowni. Dotyczy to głównie osiedli domów jednorodzinnych opalanych węglem kamiennym oraz miejsc lokalizacji oczyszczalni ścieków i innych obiektów. W tej sytuacji priorytetowym działaniem jest zmiana stosowanego paliwa na źródła alternatywne tj. gaz ziemny, olej opałowy, energię wiatrową lub geotermalną.

- **Budowa nowych dróg i modernizacja istniejących**

Budowa nowych dróg oraz modernizacja tych istniejących przyczyni się do zwiększenia przepustowości i usprawnienia ruchu drogowego, którego intensywność wciąż wzrasta. Poprawa infrastruktury drogowej wpłynie również na poprawę stanu powietrza atmosferycznego oraz klimatu akustycznego. Wśród działań wspomagających należy wymienić m.in. wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej, wałów ziemnych, ekranów dźwiękochłonnych. Ważną inwestycją, która przyczyniła się do ograniczenia ruchu komunikacyjnego w mieście była budowa obwodnic „dużej” i „małej” miasta Gostynina.

- **Zwiększenie ilości energii pozyskiwanej z odnawialnych źródeł energii**

W Gostyninie istnieją dogodne warunki do zastosowania różnych form energii odnawialnej. W związku z tym należy propagować i wspierać działania związane z lokalizacją przedsięwzięć pozwalających na pozyskanie energii z tych źródeł.

4. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM

Zarządzanie „Programem Ochrony Środowiska” powinno być realizowane zgodnie z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających (administracji rządowej, samorządowej) w układzie odpowiednim do poziomu (województwo, powiat, gmina, jednostki gospodarcze).

Reforma ustrojowa państwa oraz zmiany prawa ekologicznego spowodowała znaczące zmiany w strukturze organizacyjnej ochrony środowiska. Struktura ta jest obecnie niezwykle złożona. Generalnie funkcjonuje na 4 poziomach: centralnym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Struktura organizacyjna ochrony środowiska nie ma charakteru hierarchicznego. Składają się na nią odrębne i niezależne od siebie organy rządowe i samorządowe, rządowa administracja zespolona i niezespolona. Dany szczebel administracji realizuje tylko te zadania, których nie można realizować na szczeblu niższym.

Starosta Gostyniński jest decydem w ochronie środowiska wydającym decyzje dla przedsięwzięć, które są klasyfikowane jako przedsięwzięcia potencjalnie znacząco oddziaływujące na środowisko (spis decyzji poniżej), sprawującym nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa, spółkami wodnymi, racjonalną gospodarką łowiecką, ochroną przyrody, realizujący zadania z zakresu edukacji ekologicznej.

Rodzaje decyzji z zakresu ochrony środowiska, które wydaje starosta:

- pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu,
- pozwolenie zintegrowane,
- pozwolenie wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód,
- pozwolenie wodnoprawne na wykonanie urządzeń wodnych,

- pozwolenie wodnoprawne na rolnicze wykorzystanie ścieków, w zakresie nieobjętym zwykłym korzystaniem z wód,
- pozwolenie wodnoprawne na wprowadzenie do urządzeń kanalizacyjnych ścieków zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego,
- pozwolenie wodnoprawne na długotrwałe obniżenie zwierciadła wody podziemnej,
- pozwolenie wodnoprawne na odwadnianie obiektów lub wykopów budowlanych oraz zakładów górniczych,
- pozwolenie wodnoprawne na wydobywanie kamienia, żwiru, piasku, innych materiałów oraz ich składowanie,
- pozwolenie na wytwarzanie i przetwarzanie odpadów,
- koncesje na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin pospolitych (bez użycia materiałów wybuchowych i na powierzchni nie przekraczającej 2 ha i przewidywanym rocznym wydobyciu nie przekraczającym 20 000 m³,
- sprawuje nadzór nad lasami nie będącymi własnością Skarbu Państwa

Starosta odgrywa istotną rolę w kształtowaniu polityki ekologicznej powiatu oraz w edukacji ekologicznej.

Burmistrz pełni bardzo ważną funkcję w dziedzinie ochrony środowiska na szczeblu samorządowym. Dotyczy ona przede wszystkim planowania przestrzennego oraz spraw powiązanych z korzystaniem ze środowiska przez osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami.

Rodzaje zezwoleń w zakresie ochrony środowiska, które wydaje Burmistrz:

- decyzje o uwarunkowaniach środowiskowych,
- decyzje o warunkach zabudowy (decyzja ta stanowi – obok miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - podstawowy instrument, poprzez który organ gminy może regulować wiele zagadnień lokalnych, w tym sprawy ochrony środowiska. Jest to zatem decyzja o bardzo szerokim spektrum regulacji, jednak umieszczono ją tutaj wśród decyzji środowiskowych z uwagi na jej znaczenie w tej dziedzinie),

- zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości,
- zezwolenia na prowadzenie przez przedsiębiorców działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych,
- decyzje w sprawie zatwierdzenia ugody zawartej między właścicielami gruntów w sprawie zmiany stanu wody na gruntach,
- decyzje nakazujące usunięcie odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania.

Bardzo istotną rolę w zarządzaniu Programem odgrywają inne organy administracji rządowej i samorządowej, w tym: Marszałek Województwa Mazowieckiego, Wojewoda Mazowiecki, Generalny i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska oraz Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie.

5. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA PROGRAMU

5.1. Polityka Ekologiczna Państwa

Rada Ministrów w dniu 16.12.2008 r. przyjęła projekt ***Polityki ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016***. Dokument w dniu 22.05.2009 r. został przyjęty przez Sejm RP i stał się obowiązującym dokumentem strategicznym resortu środowiska.

Naczelną zasadą „Polityki ekologicznej państwa” jest zasada zrównoważonego rozwoju, która powinna być realizowana poprzez wdrażanie zasad pomocniczych i uzupełniających.

Cele Polityki ekologicznej państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 roku zostały sprecyzowane w 3 grupach zagadnień:

1. kierunków działań systemowych,
2. ochrony zasobów naturalnych,
3. poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Cele średniookresowe do 2016 r. uwzględniają:

- **Kierunki i działania systemowych**

- **Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych**

Głównym celem strategicznym jest doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów.

- **Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska**

Głównym celem jest uruchomienie takich mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadziłyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego. Działania te powinny objąć pełną internalizację kosztów zewnętrznych związanych z presją na środowisko.

- **Zarządzanie środowiskiem**

Celem podstawowym jest jak najszersze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie.

- **Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska**

Głównym celem jest podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”.

- **Rozwój badań i postęp techniczny**

Głównym celem jest zwiększenie roli polskich placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska.

- **Odpowiedzialność za szkody w środowisku**

Celem polityki ekologicznej jest stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia

szkody. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku koszty naprawy muszą w pełni ponieść jej sprawcy.

– **Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym**

W perspektywie średniookresowej jest konieczne przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.

○ **Ochrona zasobów naturalnych**

– **Ochrona zasobów naturalnych**

Podstawowym celem jest zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współlistnieje z różnorodnością biologiczną.

– **Ochrona i zrównoważony rozwój lasów**

W perspektywie średniookresowej zakłada się dalsze prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego. Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

– **Racjonalne gospodarowanie zasobami wody**

Głównym celem jest racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej. Naczelnym zadaniem będzie dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem.

– **Ochrona powierzchni ziemi**

Głównymi celami średniookresowymi dla ochrony powierzchni ziemi, a w szczególności dla ochrony gruntów użytkowanych rolniczo jest:

- rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami rozwoju zrównoważonego,
- przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogenne,
- zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.

– **Gospodarka zasobami geologicznymi**

Podstawowym celem jest racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją.

- **P o p r a w a j a k o ś c i ś r o d o w i s k a i b e z p i e c z e ń s t w a e k o l o g i c z n e g o**

– **Środowisko a zdrowie**

Celem działań w obszarze zdrowia środowiskowego jest dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.

– **Jakość powietrza**

Najważniejszym zadaniem będzie dążenie do spełnienia przez RP zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych. Z Dyrektywy LCP wynika, że emisja z dużych źródeł energii, o mocy powyżej 50 MWc, już w 2008 r. nie powinna być wyższa niż 454 tys. ton dla SO₂ i 254 tys. ton dla NO_x. Limity te dla 2010 r. wynoszą dla SO₂ - 426 tys., dla NO_x - 251 tys. ton, a dla roku

2012 wynoszą dla SO₂ - 358 tys. ton, dla NO_x - 239 tys. ton. Trzeba dodać, że są to limity niezwykle trudne do dotrzymania dla kotłów spalających węgiel kamienny lub brunatny nawet przy zastosowaniu instalacji odsiarczających gazy spalinowe. Podobnie trudne do spełnienia są normy narzucone przez Dyrektywę CAFE, dotyczące pyłu drobnego o granulacji 10 mikrometrów (PM10) oraz 2,5 mikrometra (PM2,5). Do roku 2016 zakłada się także całkowitą likwidację emisji substancji niszczących warstwę ozonową przez wycofanie ich z obrotu i stosowania na terytorium Polski.

– **Ochrona wód**

Do końca 2015 r. Polska powinna zapewnić 75 % redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych kończąc krajowy program budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych dla wszystkich aglomeracji powyżej 2 000 RLM. Osiągnięcie tego celu będzie oznaczało przywrócenie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych w całym kraju, a także realizację Bałtyckiego Programu Działań dotyczącego walki z eutrofizacją wód Bałtyku. Naczelnym celem polityki ekologicznej Polski w zakresie ochrony zasobów wodnych jest utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków. Ten długofalowy cel powinien być zrealizowany do 2015 r. tak, jak to przewiduje dla wszystkich krajów Unii Europejskiej Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE, natomiast w polskim prawodawstwie ustawa - Prawo wodne. Cel ten będzie realizowany przez opracowanie dla każdego wydzielonego w Polsce obszaru dorzecza planu gospodarowania wodami oraz programu wodno-środowiskowego kraju. W tych dokumentach planistycznych zawarte będą między innymi informacje na temat działań, które należy podjąć w terminie do końca 2012 r., aby móc osiągnąć zakładane cele środowiskowe. Plany gospodarowania wodami opracowane zostaną do grudnia 2009 r. Dokumenty te, zgodnie z ustawą - Prawo wodne, zatwierdzane są przez Radę Ministrów.

– **Gospodarka odpadami**

Celami średniookresowymi w zakresie gospodarki odpadami są:

- utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju (mniej odpadów na jednostkę produktów, mniej opakowań, dłuższe okresy życia produktów itp.),
- znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska,
- zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja,
- sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających znacząco na środowisko (obowiązek wynikający z dyrektywy 2006/21/WE oraz ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. 2013, poz. 1136),
- eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów,
- pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- takie zorganizowanie systemu preselekcji sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowiska nie trafiało ich więcej niż 50% w stosunku do odpadów wytworzonych w gospodarstwach domowych.

– **Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych**

Celem średniookresowym w zakresie ochrony przed hałasem jest dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.

Podobny jest też cel działań związanych z zabezpieczeniem społeczeństwa przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

– **Substancje chemiczne w środowisku**

Średniookresowym celem polityki ekologicznej w odniesieniu do chemikaliów jest stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi

dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH.

5.2. *Strategia Rozwoju Kraju 2020*

Dokument ten został przyjęty uchwałą rady Ministrów w dniu 25 września 2012 roku. **Strategia Rozwoju Kraju 2020** to główna strategia rozwojowa w średnim horyzoncie czasowym, **wskazuje strategiczne zadania państwa**, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, by wzmocnić procesy rozwojowe (wraz z szacunkowymi wielkościami potrzebnych środków finansowych). **Oparta jest na scenariuszu stabilnego rozwoju**. Pomyślność realizacji wszystkich założonych w tej Strategii celów będzie uzależniona od wielu czynników zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych, które mogą wpływać na dostępność środków finansowych na jej realizację. Szczególne znaczenie będzie miał rozwój sytuacji w gospodarce światowej, a w szczególności w strefie euro. W najbliższych latach kluczowe będzie pogodzenie konieczności równoważenia finansów publicznych i zwiększania oszczędności, przy jednoczesnej realizacji rozwoju opartego na likwidowaniu największych barier rozwojowych, ale też rozwoju w coraz większym stopniu opartego na edukacji, cyfryzacji i innowacyjności. Szczególnie ważne będzie przeprowadzenie zmian systemowych, kompetencyjnych i instytucjonalnych sprzyjających uwolnieniu potencjałów i rezerw rozwojowych, a także środków finansowych. Strategia wyznacza **trzy obszary strategiczne** - *Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna*, **w których koncentrować się będą główne działania** oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych. Strategia średniookresowa wskazuje działania polegające na usuwaniu barier rozwojowych, w tym słabości polskiej gospodarki ujawnionych przez kryzys gospodarczy, jednocześnie jednak koncentrując się na potencjałach społeczno-gospodarczych i przestrzennych, które odpowiednio wzmocnione i wykorzystane będą stymulowały rozwój. Celem głównym Strategii staje się więc *wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności*.

5.3. Umowa Partnerstwa

Umowa Partnerstwa stanowi rodzaj kontraktu pomiędzy Polską a Komisją Europejską, w którym nasz kraj wskazuje w jaki sposób dzięki funduszom unijnym, chce zrealizować swoje cele rozwojowe w latach 2014-2020. Założenia tego dokumentu zostały przyjęte przez Rząd 15 stycznia 2013 r. Określają one kierunek polskich przygotowań do perspektywy finansowej 2014-2020. W dokumencie wskazano m.in. rodzaje inwestycji, które będą mogły liczyć na dofinansowanie, zaproponowano układ programów operacyjnych, zarys systemu ich wdrażania oraz podział odpowiedzialności za zarządzanie Funduszami Europejskimi pomiędzy władze krajowe i regionalne.

Umowa Partnerstwa określa priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności (FS) na lata 2014-2020.

Celem strategicznym NSS jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki, a także stojących przed nią szans. Umowa Partnerstwa jest realizowana przy pomocy Programów Operacyjnych (PO) zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego oraz 15 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) zarządzanych przez zarządy poszczególnych województw.

Jednym z sześciu programów operacyjnych jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ). Głównym celem tego programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej, przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia społeczeństwa, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych jest 8 priorytetów. Są to:

1. Zmniejszenie emisyjności gospodarki,
2. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu,

3. Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej,
4. Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej,
5. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego,
6. Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego,
7. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia,
8. Pomoc techniczna,

5.4. Program Ochrony Środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 roku

W dniu 13 kwietnia 2012 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego uchwalił „Program ochrony środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r.” (Uchwała Nr 104/12). Jest to trzeci program ochrony środowiska jaki powstał dla województwa mazowieckiego. Jego celem jest określenie polityki ekologicznej dla województwa Mazowieckiego oraz realizacja polityki ekologicznej państwa.

Uchwalony dokument powstał zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawnymi w zakresie ochrony środowiska i został sporządzony na podstawie zapisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Program uwzględnia najważniejsze uwarunkowania środowiskowe wynikające z opracowań strategicznych, określa konieczne przedsięwzięcia oraz szacunkowe koszty niezbędne do ich wykonania, wskazuje realizatorów poszczególnych działań, a tym samym stanowi politykę ekologiczną województwa mazowieckiego.

Na podstawie analizy stanu aktualnego i uwarunkowań wynikających z dokumentów programowych dotyczących ochrony środowiska, w tym raportów

z realizacji dotychczasowego programu ochrony środowiska województwa mazowieckiego, wyznaczonych zostało 5 obszarów priorytetowych dla Mazowsza:

- I Poprawa jakości środowiska
- II Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych
- III Ochrona przyrody
- IV Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego
- V Edukacja ekologiczna społeczeństwa

oraz obszar działań dotyczący „Zagadnień systemowych”.

W ramach ww. obszarów wyznaczono cele średniookresowe i działania, co ujęte zostało w harmonogramie działań na lata 2011-2014 z perspektywą do 2018 r. Wymienione obszary wskazują w jakim zakresie należy zintensyfikować działania, aby osiągnąć zakładane cele środowiskowe, a tym samym poprawić jakość życia mieszkańców Mazowsza.

Cel nadrzędny

Mając na uwadze, że głównym założeniem programów ochrony środowiska jest potrzeba poprawy jakości życia człowieka, za cel nadrzędny dokumentu przyjęto:

**„Ochrona środowiska naturalnego na Mazowszu
z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju,
jako podstawa poprawy jakości życia mieszkańców regionu”**

OBSZARY PRIORYTETOWE

W ramach obszarów priorytetowych wyszczególnione zostały niżej wymienione cele średniookresowe, których wykonanie będzie możliwe za pomocą realizacji działań ujętych w harmonogramie załączonym do Programu.

I. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA

Cele średniookresowe do 2018 r.:

1. Poprawa jakości powietrza, w tym dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego dla ozonu do 2020 r.
2. Poprawa jakości wód
3. Racjonalna gospodarka odpadami
4. Ochrona powierzchni ziemi
5. Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym

II. RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW NATURALNYCH

Cele średniookresowe do 2018 r.:

1. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi
2. Efektywne wykorzystanie energii
3. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi

III. OCHRONA PRZYRODY

Cele średniookresowe do 2018 r.:

1. Ochrona walorów przyrodniczych
2. Zwiększenie lesistości
3. Ochrona lasów, ze szczególnym uwzględnieniem różnorodności biologicznej

IV. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO

Cele średniookresowe do 2018 r.:

1. Przeciwdziałanie poważnym awariom
2. Zwiększenie bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych
3. Ochrona przed powodzią i suszą
4. Ochrona przed osuwiskami
5. Ochrona przeciwpożarowa

V. EDUKACJA EKOLOGICZNA SPOŁECZEŃSTWA

Cele średniookresowe do 2018 r.:

1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Mazowsza
2. Udział społeczeństwa w postępowaniach na rzecz ochrony środowiska

VI. ZAGADNIENIA SYSTEMOWE

Cele średniookresowe do 2018 r.:

1. Upowszechnienie znaczenia zarządzania środowiskowego
2. Zwiększenie roli placówek naukowo-badawczych Mazowsza we wdrażaniu ekoinnowacji
3. Egzekwowanie odpowiedzialności za szkody w środowisku.

5.5. Program Ochrony Środowiska Powiatu Gostynińskiego

W „Programie ochrony środowiska dla powiatu gostynińskiego na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016” określono cele strategiczne i szczegółowe oraz działania zmierzające do poprawy stanu środowiska w powiecie gostynińskim.

Strategiczny cel: Poprawa stanu środowiska przyrodniczego i ochrona jego zasobów**Cele szczegółowe:**

- Ograniczenie emisji substancji i energii.
- Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i krajobrazu.
- Racjonalne gospodarowanie środowiskiem.
- Wyższy stan aktywności społecznej i świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Realizacja celów będzie się odbywała poprzez niżej wymienione działania w okresach:

- krótkookresowym (lata 2009 – 2012),
- długoterminowym (lata 2013 – 2016).

Cel szczegółowy: Ograniczenie emisji substancji i energii poprzez działania zmierzające do:

- *osiągnięcia lepszej jakości wód powierzchniowych i podziemnych w zakresie badanych parametrów poprzez:*
 - wdrożenie programu na rzecz ograniczenia dopływu zanieczyszczeń ze źródeł punktowych, obszarowych i wód opadowych, w tym wyposażenie jak największej liczby gospodarstw rolnych w zbiorniki na gnojowicę i płyty obornikowe,
 - prawidłową gospodarkę osadami ściekowymi,
 - budowę, rozbudowę i modernizację systemów kanalizacji zbiorczej, oczyszczalni ścieków zbiorowych i indywidualnych,
 - zapewnienie mieszkańcom wody pitnej dobrej jakości
- *osiągnięcia lepszej jakości powietrza, zwłaszcza w zakresie pyłów i odorów poprzez:*

- zmiana węgla jako paliwa w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych na paliwa ekologiczne,
- wprowadzenie technologii energooszczędnych,
- zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- lokalizację wszelkich przedsięwzięć zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym
- wprowadzanie technologii ograniczających uciążliwość odorową,
- *ograniczenia hałasu do obowiązujących norm i ochrona przed PEM poprzez:*
 - przeprowadzenie monitoringu hałasu komunikacyjnego i PEM,
 - budowa zabezpieczeń przed uciążliwością akustyczną,
 - preferowanie małokonfliktowych lokalizacji obiektów przemysłowych, drogowych i źródeł PEM przy opracowywaniu planów zagospodarowania przestrzennego i w procedurach inwestycyjnych,
- *minimalizacji składowania oraz wytwarzania odpadów oraz osiągnięcie maksymalnych poziomów odzysku odpadów poprzez:*
 - wdrożenie kompleksowego systemu gospodarki odpadami, w tym zintegrowanego systemu gospodarki odpadami w Regionie Płockim.
 - wprowadzenie w życie działań dotyczących gospodarki szczególnymi grupami odpadów: bateriami i akumulatorami, zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym, azbestem
- *zapobieganie skutkom awarii przemysłowych poprzez:*
 - wdrażanie sprawnego systemu operacyjno-ratowniczego w powiecie,
 - sprawny system transportu substancji niebezpiecznych,
 - budowę systemów retencji wodnej

Cel szczegółowy: Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i krajobrazu działania zmierzające do:

- ochrony przyrody i krajobrazu i rozwój turystyki z uwzględnieniem wymogów UE poprzez:

- wdrażanie programów rolno-środowiskowych,
- działalność społeczności lokalnych, samorządów na rzecz właściwego gospodarowania na terenach cennych przyrodniczo
- zwiększania lesistości w powiecie poprzez:
 - ochronę zbiorowisk leśnych,
 - nowe zalesienia i zadrzewienia zgodnie z krajowym i wojewódzkim programem zwiększenia lesistości,
 - ochronę zadrzewień,
- ochrony gleb i rekultywacji terenów zdegradowanych poprzez
 - realizację programu rekultywacji terenów zdegradowanych,
 - promocję rolnictwa ekologicznego
 - prowadzenie produkcji rolniczej zgodnie z zasadami Dobrej Praktyki Rolniczej,
 - monitorowanie terenów zanieczyszczonych i gleb
- ochrony zasobów kopalin i wód podziemnych poprzez:
 - ochronę kopalin i wód podziemnych przed ich ilościową i jakościową degradacją,
 - zapobieganie nielegalnemu wydobywaniu kopalin i pobieraniu wód podziemnych.

Cel szczegółowy: Racjonalne gospodarowanie środowiskiem poprzez działania zmierzające do:

- ograniczenia materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki, zatrzymania wody w środowisku poprzez:
 - właściwe funkcjonowanie melioracji wodnych i ich modernizacja,
 - oszczędzanie zużycia wody przez gospodarstwa oraz działalność gospodarczą,
 - wprowadzanie technologii małoodpadowych, wodo- i energooszczędnych,
 - realizacja programu małej retencji wodnej,
- wykorzystania energii odnawialnej do 7,5% ogółu energii zużywanej poprzez:

- wdrażanie „Programu możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii w województwie mazowieckim”,
- usprawnienie zarządzania środowiskiem
 - przygotowanie służb ochrony środowiska, przedsiębiorców do pełnego wdrażania prawa ekologicznego i korzystania z polskich i zagranicznych źródeł finansowania ochrony środowiska,
 - rozwój systemu ooś na środowisko- strategicznych i indywidualnych,

Cel szczegółowy: Wyższy stan aktywności społecznej i świadomości ekologicznej społeczeństwa poprzez działania zmierzające do:

- wyższej świadomości ekologicznej społeczeństwa
 - działania edukacyjne dzieci, młodzieży i dorosłych,
 - zapewnienie społeczeństwu dostępu do informacji o środowisku,
 - współpraca z dziennikarzami w zakresie edukacji ekologicznej,
- większej aktywności społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju
 - ukształtowanie prawidłowych wzorów zachowań społecznych w kierunku realizacji zadań zrównoważonego rozwoju,
 - udział społeczeństwa w postępowaniach decyzyjnych dotyczących ochrony środowiska,
 - organizowanie akcji lokalnych służących ochronie środowiska.

„Program Ochrony Środowiska Gminy Miasta Gostynina na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 roku (aktualizacja)” jest zgodny z założeniami Programu Ochrony Środowiska Powiatu Gostynińskiego. W realizacji jest nowy „Program..” dla powiatu. Zarząd Powiatu Gostynińskiego zawiadomił o sporządzeniu projektu "Programu ochrony środowiska Powiatu Gostynińskiego na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021(aktualizacja)" udostępniając go na stronach Biuletynu Informacji Publicznej do konsultacji społecznych.

5.6. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza

22 października 2012 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę Nr 211/12 w sprawie uchwalenia Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023 z załącznikami oraz uchwałę nr 212/12 w sprawie wykonania Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023. Działania podejmowane w zakresie gospodarki odpadami i realizacja celów zawartych w przedłożonym planie gospodarki odpadami, które są zgodne z celami zawartymi w Kpgo 2014, wymaga przede wszystkim dostosowania poszczególnych aspektów gospodarki odpadami gmin województwa mazowieckiego do postanowień wynikających z zapisów zmieniającego się prawa.

W zakresie gospodarki odpadami, przewiduje się podjęcie następujących działań:

- 1) podział województwa na regiony gospodarki odpadami komunalnymi,
- 2) wyznaczenie regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), a także instalacji do zastępczej obsługi poszczególnych regionów, w sposób zapewniający ich samowystarczalność pod względem zagospodarowania odpadów zmieszanych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania,
- 3) budowa instalacji regionalnych zapewniających samowystarczalność regionom w zagospodarowaniu odpadów zmieszanych, zielonych oraz pozostałości z sortowania przeznaczonych do składowania,
- 4) zwiększenie udziału metod mechaniczno-biologicznego oraz termicznego przetwarzania odpadów komunalnych,
- 5) Organizacja odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych przez gminy w sposób zapewniający realizację celów określonych w Części V Planu.
- 6) organizacja selektywnej zbiórki odpadów obejmujących frakcje: papieru, metalu, tworzyw sztucznych, szkła, opakowań wielomateriałowych i odpadów

komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji,

- 7) tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego gromadzenia odpadów,
- 8) organizacja zbierania odpadów niebezpiecznych,
- 9) prowadzenie akcji i kampanii edukacyjnych dla mieszkańców w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi,
- 10) zamykanie składowisk niespełniających wymagań ochrony środowiska,
- 11) kontrola podmiotów zajmujących się zbieraniem, transportem, odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów.

Jednym z głównych problemów w gospodarce odpadami komunalnymi jest składowanie odpadów ulegających biodegradacji. Spowodowane jest to zarówno brakiem selektywnej zbiórki bioodpadów, jak i niewystarczającą ilością instalacji do zagospodarowania odpadów. W związku z tym, należy:

- 1) Zorganizować system selektywnej zbiórki bioodpadów i odpadów zielonych,
- 2) Zapewnić przetwarzanie bioodpadów w instalacjach gwarantujących wytwarzanie z nich produktów o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin
- 3) Odpady zmieszane kierować do instalacji zapewniających stabilizację frakcji ulegającej biodegradacji zawartej w odpadach
- 4) Zapewnić budowę instalacji pozwalających na zagospodarowanie selektywnie zebranych bioodpadów oraz instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów zmieszanych
- 5) Podnosić świadomość ekologiczną w zakresie prawidłowych sposobów selektywnego zbierania bioodpadów, poprzez organizowanie akcji i kampanii ekologicznych informujących o przyczynach i skutkach ograniczania odpadów ulegających biodegradacji
- 6) Promować indywidualne zagospodarowywanie odpadów zielonych na terenach wiejskich, w przydomowych kompostownikach lub w biogazowniach rolniczych
- 7) Umożliwić dofinansowanie zakupu przydomowych kompostowników.

Prowadzenie w odpowiedni sposób zbiórki i transportu odpadów komunalnych stanowi drogę do realizacji postawionych celów w zakresie odzysku i recyklingu. Osiągnięcie zakładanych efektów wymaga:

- 1) funkcjonowania systemu selektywnego gromadzenia odpadów o określonych frakcjach, przede wszystkim odpadów zielonych z ogródków i parków, papieru i tektury (w tym opakowań, gazet, czasopism itd.), odpadów opakowaniowych ze szkła (w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe), tworzyw sztucznych i metali, zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, przeterminowanych leków, chemikaliów (farb, rozpuszczalników, olejów odpadowych itd.), mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, odpadów budowlano-remontowych,
- 2) zapewnienia wszystkim mieszkańcom dostępu do odpowiednio oznakowanych kontenerów (w przypadku zabudowy wielorodzinnej) i specjalnych worków (w przypadku zabudowy jednorodzinnej i terenów wiejskich), w ramach objęcia terenu całego województwa systemem selektywnej zbiórki odpadów,
- 3) prawidłowego transportowania zebranych selektywnie odpadów komunalnych, w sposób uniemożliwiający ich zmieszanie,
- 4) dokonywania kontroli przedsiębiorstw transportujących odpady pod względem prawidłowości przebiegu wykonywanych przez nie usług,
- 5) podnoszenia świadomości ekologicznej w zakresie prawidłowych sposobów selektywnego zbierania odpadów, poprzez organizowanie akcji i kampanii ekologicznych,
- 6) monitorowania efektów podejmowanych działań.

Zrealizowanie przez województwo mazowieckie celu jakim jest maksymalizacja odzysku odpadów, wymaga podjęcia następujących działań:

- 1) zapewnienia odpowiedniej przepustowości w instalacjach do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów, dla realizowanych i planowanych inwestycji,

- 2) stworzenia zachęty dla inwestorów, by realizowali inwestycje strategiczne zgodnie z założeniami Planu,
- 3) stymulowania rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne poprzez wspieranie współpracy organizacji odzysku, przemysłu i samorządu terytorialnego,
- 4) działania promocyjne, edukacyjne i zamówienia publiczne, promujące produkty wytwarzane z materiałów odpadowych,
- 5) kontrole i inspekcje w przedsiębiorstwach prowadzących odzysk i unieszkodliwianie,
- 6) budowy odpowiednich linii technologicznych do biologicznego i termicznego przetwarzania odpadów, w tym:
 - kompostowni odpadów organicznych,
 - instalacji fermentacji odpadów organicznych,
 - zakładów termicznego przekształcania zmieszanych odpadów komunalnych,
 - instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych,
 - Regionalnych Instalacje Przetwarzania Odpadów Komunalnych, które muszą spełniać kryteria BAT oraz wymagania określone ustawą *o odpadach* i aktami wykonawczymi.

Ponadto zrealizowane muszą zostać wymagania określone w dyrektywie w art. 5, *w zakresie deponowania na składowiskach odpadów komunalnych, ulegających biodegradacji*. W związku z powyższym, ograniczyć należy deponowanie na składowiskach odpadów ulegających biodegradacji, w ilości nie większej niż:

- w 2013 r. – 50 %
- w 2020 r. – 35 %

w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Wdrażanie systemowych kompleksowych rozwiązań w gospodarce odpadami komunalnymi

Regionalne Instalacje Przetwarzania Odpadów Komunalnych, mają stanowić podstawę gospodarki odpadami komunalnymi w województwie mazowieckim, w zakresie zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów

zielonych oraz pozostałości z sortowania przeznaczonych do składowania. Ponadto zgodnie z Kpgo 2014, w ramach zakładów zagospodarowania odpadów powinny funkcjonować instalacje:

- do mechaniczno-biologicznego lub termicznego przekształcania zmieszanych odpadów komunalnych i pozostałości z sortowni,
- do składowania przetworzonych zmieszanych odpadów komunalnych,
- kompostowania odpadów zielonych,
- do sortowania poszczególnych frakcji odpadów komunalnych zbieranych selektywnie (fakultatywnie),
- zakłady demontażu odpadów wielkogabarytowych (fakultatywnie),
- zakłady przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (fakultatywnie).

W przypadku braku instalacji regionalnej lub jej awarii odpady zbierane z terenu gmin wchodzących w skład danego regionu, powinny być przekazywane do instalacji przewidzianej do zastępczej obsługi tego regionu.

Wyznaczone regiony gospodarki odpadami powinny obejmować co najmniej 150 tys. mieszkańców. Dla regionów powyżej 300 tys. mieszkańców Kpgo 2014 jako podstawową metodę zagospodarowania odpadów zaleca ich termiczne przekształcanie, a dla mniej licznych – mechaniczno-biologiczne przekształcanie. Wszystkie wyznaczone dla województwa mazowieckiego w Planie regiony obejmują powyżej 300 tys. mieszkańców, dlatego też przyjmuje się w tym zakresie kontynuację założeń WPGO 2007-2015, tj. budowę obiektu termicznego unieszkodliwiania dla aglomeracji warszawskiej, obszaru płockiego i radomskiego. Poza wybudowaniem i utrzymaniem infrastruktury gospodarki odpadami, gminy są zobowiązane do prowadzenia wspólnej gospodarki odpadami.

Gmina Miasta Gostynina zlokalizowana jest w Regionie Płockim.

Wykaz Regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK-I) oraz instalacji zastępczych do czasu uruchomienia regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych został określony w uchwale nr 120/13 sejmiku województwa mazowieckiego z dnia 24 czerwca 2013 r. zmieniającej

uchwałę w sprawie wykonania Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023.

Instalacje zastępcze MBP będą mogły funkcjonować wyłącznie do czasu uruchomienia RIPOK lub do momentu dostosowania się wyznaczonych zakładów do kryteriów instalacji regionalnej w terminie max. 36 miesięcy. Składowiska do zastępczej obsługi regionu do czasu wybudowania RIPOK będą mogły funkcjonować do czasu ich bezpiecznego zapełnienia lub utraty ważności decyzji, jednak nie dłużej niż do 31 grudnia 2014 roku.

Tabela 26. Wykaz Regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych w Regionie Płockim. (zał. nr 1 do Uchwały nr 120/13 Sejmiku województwa mazowieckiego z dnia 24 czerwca 2013 r.)

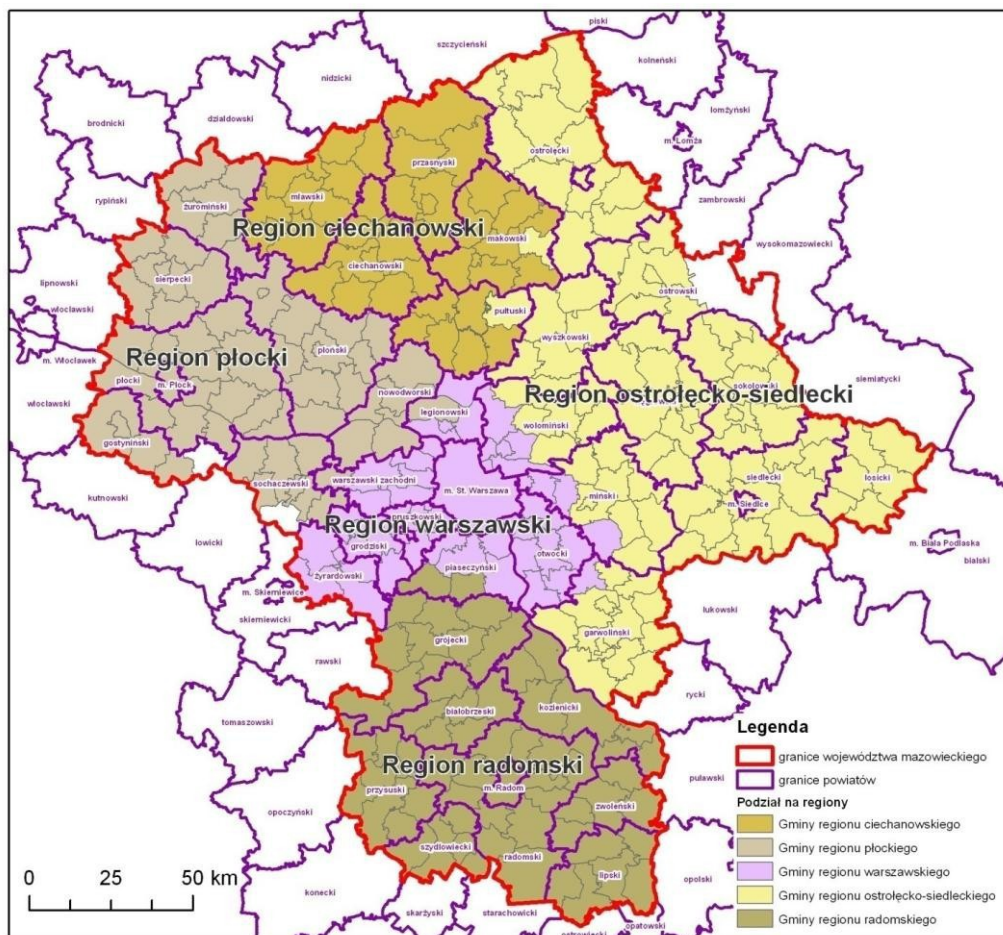
Lp.	Rodzaj instalacji	Instalacje regionalne do przetwarzania odpadów komunalnych (nazwa zarządzającego, adres instalacji)	Instalacje zastępcze do czasu uruchomienia regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (nazwa zarządzającego, adres instalacji)
1.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych - MBP	1. Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach k/ Płocka Sp. z o.o. Zakład mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, w m. Kobierniki, gm. Stara Biała	1. Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Sierpcu - Sortownia zmieszanych odpadów komunalnych oraz selektywnie zebranych, m. Rachocin, gm. Sierpc
		2. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku. Zakład mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych i odpadów selektywnie zebranych w m. Poświętne, gm. Płońsk	2. Zakład Usług Remontowych i Konserwacyjnych w Żurominie - Sortownia zmieszanych odpadów komunalnych w Żurominie, ul. Piłsudskiego 3
			3. PPHU ZEBRA s. j. w Sochaczewie - Sortownia zmieszanych odpadów komunalnych oraz selektywnie zebranych w Sochaczewie, ul. Chemiczna 8
2.	Instalacje do	1. Ziemia Polska Sp. z o. o. -	1. Zakład Utylizacji Odpadów

	przetwarzania odpadów zielonych i bioodpadów - kompostownie		kompostownia odpadów zielonych w m. Bielice, gm. Sochaczew	<p>Komunalnych w Kobiernikach k/ Płocka Sp. z o.o. - Kompostownia odpadów zielonych w m. Kobierniki, gm. Stara Biała</p> <p>2. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku - Kompostownia odpadów zielonych w m. Poświętne, gm. Płońsk</p>
3.	Składowiska odpadów powstających w procesie MBP i pozostałości z sortowania - składowiska	1.	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Sierpcu - Składowisko odpadów komunalnych w m. Rachocin, gm. Sierpc	<p>1. Zarząd Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Nasielsku - Składowisko odpadów w m. Jaskółtowo, gm. Nasielsk</p> <p>2. Zakład Gospodarki Komunalnej w Zakroczymiu - Składowisko odpadów w m. Zakroczym, gm. Zakroczym</p> <p>3. REMONDIS DROBIN Komunalna Sp. z o.o. w Drobinie - Składowisko odpadów komunalnych w m. Cieszewo, gm. Drobin</p> <p>4. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Płońsku - Składowisko odpadów stałych w m. Dałanówek, gm. Płońsk</p> <p>5. Zakład Usług Remontowych i Konserwacyjnych, w Żurominie - Składowisko odpadów komunalnych w m. Brudnice, gm. Żuromin</p> <p>6. Wójt Gminy Mochowo - Składowisko odpadów komunalnych w m. Gozdy, gm. Mochowo</p> <p>7. Wójt Gminy Kuczbork – Osada - Składowisko odpadów w m. Kuczbork – Wieś, gm. Kuczbork-Osada</p>

Istotną rolę w przyjętych kierunkach działań w zakresie kształtowania systemu gospodarki odpadami będzie odgrywało sukcesywne zamykanie instalacji oraz składowisk odpadów niespełniających wymagań wynikających z przepisów ochrony środowiska, na których były deponowane odpady komunalne. Proces ten ma doprowadzić do sytuacji, w której na terenie województwa funkcjonować będzie nie więcej niż 15 składowisk regionalnych na koniec 2014 roku, pod warunkiem wybudowania w tym czasie składowisk spełniających kryteria RIPOK. Do czasu ich powstania, składowiska niespełniające wymagań RIPOK mogą pełnić funkcję instalacji zastępczej. Natomiast w przypadku, gdy określona w decyzjach administracyjnych pojemność składowiska odpadów została zapelniona wówczas obiekt taki musi zostać zamknięty. Składowiska, które nie zostaną wyznaczone ani do pełnienia funkcji RIPOK, ani zastępczej nie będą mogły funkcjonować w nowym systemie i będą musiały zostać niezwłocznie zamknięte.

Nie przewiduje się zamykania instalacji do odzysku/unieszkodliwiania odpadów innych niż składowiska, chyba że posiadane przez instalacje decyzje uległyby cofnięciu lub wygasły.

Rysunek 11. Województwo mazowieckie z podziałem na regiony gospodarki odpadami komunalnymi.

5.7. Program zwiększenia lesistości dla Województwa Mazowieckiego do roku 2020

Zgodnie z założeniami krajowego i wojewódzkiego programu zwiększenia lesistości, aby osiągnąć w 2020 r. lesistość 25%, co roku należy zalesiać średnio około 4-5 tys. ha.

W Programie oparto się na założeniu, że wybór obszarów rekomendowanych do zwiększenia powierzchni gruntów zalesionych i zadrzewionych powinien dokonywać się na podstawie wieloaspektowej analizy w tym zakresie.

Analizując uwarunkowania dla całego województwa rozważano 17 celów:

- zwiększenie udziału gruntów zalesionych w gminach o bardzo niskim udziale lasów,
- zwiększenie lesistości cennych przyrodniczo i krajobrazowo obszarów chronionych,
- ochrona i poprawa struktury przyrodniczo-krajobrazowej poprzez tworzenie sieci leśnych powiązań przyrodniczych, w ramach korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Ekologiczną Natura,
- ochrona i poprawa struktury przyrodniczo-krajobrazowej poprzez tworzenie sieci leśnych powiązań przyrodniczych, w ramach koncepcji sieci ECONET-PL,
- ograniczenie erozji wodnej,
- ochrona stref wododziałowych (poprawa retencji gruntowej, wzmożenie opadu w strefach wododziałowych),
- wzmożenie retencji w strefach wysoczyzn,
- poprawa warunków klimatycznych miast,
- poprawa warunków aerosanitarnych na obszarach o podwyższonych poziomach imisji zanieczyszczeń,
- poprawa retencji gruntowej i glebowej,
- przeciwdziałanie eutrofizacji wód,
- ochrona zasobów wód podziemnych,
- ograniczenie dyspersji zanieczyszczeń i hałasu wzdłuż dróg i linii kolejowych, ochrona dróg przed zawiewaniem śniegu spowolnienie topnienia śniegu,
- poprawa opłacalności ekonomicznej zagospodarowania gruntów,
- ochrona jezior poprzez poprawę warunków zasilania wód gruntowych i ograniczenie dopływu zanieczyszczeń,
- ochrona źródeł przez poprawę warunków ich zasilania.

Niezależnie, uwzględniono 6 celów dla których niektóre fragmenty województwa powinny być wyłączone z programowania zalesień. Do nich należą:

- ochrona cennych zbiorowisk nieleśnych,
- ochrona torfowisk,
- ochrona gatunków wysokiej jakości produkcyjnej,
- ochrona przeciwpowodziowa,
- ochrona krajobrazów kulturowych.

5.8. *Polityka Energetyczna Polski do 2030 r.*

Polityka Energetyczna Polski do 2030 r. zawiera długoterminową strategię rozwoju sektora energetycznego, prognozę zapotrzebowania na paliwa i energię oraz program działań do 2012 roku. Zostały w niej nakreślone główne cele w zakresie poprawy efektywności energetycznej oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii. Dla każdego z nich sformułowane zostały cele szczegółowe, działania wykonawcze, a także dokładny sposób ich realizacji.

Główne cele polityki energetycznej w zakresie efektywności energetycznej to:

- dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,
- konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15.

Szczegółowymi celami w tym obszarze są:

- zwiększenie sprawności wytwarzania energii elektrycznej poprzez budowę wysokosprawnych jednostek wytwórczych,
- dwukrotny wzrost do 2020 r. produkcji energii elektrycznej wytwarzanej w technologii wysokosprawnej kogeneracji, w porównaniu do produkcji w 2006 r.,

- zmniejszenie wskaźnika strat sieciowych w przesyłach i dystrybucji poprzez m.in. modernizację obecnych i budowę nowych sieci, wymianę transformatorów o niskiej sprawności oraz rozwój generacji rozproszonej,
- wzrost efektywności końcowego wykorzystania energii,
- zwiększenie stosunku rocznego zapotrzebowania na energię elektryczną do maksymalnego zapotrzebowania na moc w szczycie obciążenia, co pozwala zmniejszyć całkowite koszty zaspokojenia popytu na energię elektryczną.

Główne cele polityki energetycznej w zakresie rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii obejmują:

- wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15 % w 2020 r. oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,
- osiągnięcie w 2020 r. 10 % udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji,
- ochronę lasów przed nadmiernym eksploataowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,
- wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa,
- zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach.

5.9. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (PGW) jest narzędziem planistycznym, sporządzonym zgodnie z wymaganiami RDW. Stanowi podstawę podejmowania decyzji, które mają wpływ na stan zasobów wodnych oraz zasady gospodarowania wodami.

Dokument wyznacza cele środowiskowe dla jednolitych części wód i obszarów chronionych (ustala wartości graniczne wybranych wskaźników jakości wód dla poszczególnych JCWP, JCWPd i obszarów chronionych).

Zgodnie z RDW cele środowiskowe powinny zostać osiągnięte do 2015 r. Dyrektywa przewiduje jednak odstępstwa od założonych celów środowiskowych, jeżeli ich osiągnięcie dla danej części wód w ustalonym terminie nie będzie możliwe z określonych przyczyn.

RDW dopuszcza również realizację inwestycji mających wpływ na stan wód, powodujących zmiany w charakterystykach fizycznych jednolitych części wód, jeżeli cele którym służą, stanowią nadrzędny interes społeczny i/lub korzyści dla środowiska naturalnego i społeczeństwa. Na terenie województwa mazowieckiego zidentyfikowanych zostało 15 głównych inwestycji tego typu. Dotyczą one w szczególności przedsięwzięć z zakresu ochrony przeciwpowodziowej.

Istotnym elementem PGW jest także podsumowanie programów działań przedstawionych w *Programie wodno-środowiskowym kraju*. Działania te powinny zostać zrealizowane na obszarze dorzecza w celu zapewnienia utrzymania lub poprawy wód do 2015 r., a w uzasadnionych przypadkach w terminie późniejszym. Dotyczą zarówno konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych jak i środków o charakterze administracyjnym, ekonomicznym, badawczym czy edukacyjnym. Bardziej szczegółowo przedstawione zostały poniżej.

6. CELE I PRIORYTETOWE DZIAŁANIA EKOLOGICZNE W MIEŚCIE GOSTYNINIE.

W rozdziale tym przedstawiono cele i kierunki działań dla miasta Gostynina w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska wraz ze wskazaniem obszarów problemowych, które determinują konkretne działania zarówno inwestycyjne jak i nie inwestycyjne, służące osiągnięciu wyznaczonych w Programie celów.

Realizacja celów zapewni wypełnienie zadań określonych w Polityce Ekologicznej Państwa oraz dokumentach strategicznych wyższego szczebla, co zapewni zrównoważony rozwój miasta.

NADRZĘDNYM CELEM „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA GOSTYNINA” JEST:

Osiągnięcie trwałego rozwoju Miasta Gostynina i zwiększenie atrakcyjności Miasta poprzez poprawę środowiska przyrodniczego, przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.

Cel ten uwzględnia główne uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne dla Miasta Gostynina w zakresie ochrony środowiska wynikające z dokumentów nadrzędnych. Główne cele i działania przyjęte w Programie ochrony środowiska są zgodne z założeniami przyjętymi w dokumentach wyższego rzędu.

6.1. CEL SZCZEGÓŁOWY: *Poprawa jakości środowiska*

DZIAŁANIA: Osiągnięcie lepszej jakości wód w zakresie badanych parametrów

W zakresie poprawy jakości wód przewiduje się działania polegające głównie na:

- budowie sieci kanalizacyjnej oraz modernizacji istniejących obiektów,

- prowadzenie nadzoru nad stosowaniem nawozów organicznych i mineralnych (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, Stacja Chemiczno-Rolnicza),
- systematycznym monitorowaniu jakości wód powierzchniowych (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie)

Efekt ekologiczny

Efekt ekologiczny uzyskany zostanie wówczas jeżeli stwierdzona zostanie poprawa jakości wód na terenie miasta Gostynina i zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną rzeki w 2015 r. osiągną stan dobry.

Wskaźniki realizacji Programu

Miarą realizacji założeń programowych będzie:

- systematycznie zwiększający się odsetek mieszkańców miasta korzystających z sieci kanalizacyjnej,
- zmiany wskaźnika stosunku zwodociągowania i skanalizowania miasta,
- zmiany w klasyfikacji wód.

DZIAŁANIE: Osiągnięcie lepszej jakości powietrza

W zakresie jakości powietrza podejmowane będą następujące działania:

- termomodernizacja budynków,
- zmiana paliwa węglowego na paliwa ekologiczne (gaz ziemny, olej opałowy) – mieszkańcy miasta Gostynina, przedsiębiorcy, instytucje samorządowe,
- poprawa stanu nawierzchni drogowych - zarządzający drogami, w tym jednostki powiatowe i gminne,
- lokalizacja na terenie miasta odnawialnych źródeł energii (wiatraki, elektrownie wodne, biogazownie itp.) – przedsiębiorcy, gospodarstwa indywidualne,

- uwzględnienie wymogów stosowania technologii niskoemisyjnych, nie emitujących odorów w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach – burmistrzowie miast.

Efekt ekologiczny

W efekcie podjętych działań poprawi się jakość powietrza, a tym samym warunki życia mieszkańców miasta. Ważnym elementem jest również pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych.

Wskaźniki i realizacji Programu

- klasyfikacja stref,
- wielkość emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych,
- liczba mieszkańców przyłączonych do sieci gazowej,
- długość sieci gazowej,
- ilość mieszkańców korzystających z odnawialnych źródeł energii.

DZIAŁANIE: Ograniczenie hałasu i promieniowania elektromagnetycznego do obowiązujących norm

- poprawa stanu nawierzchni drogowych zarządzający drogami, w tym jednostki powiatowe i gminne,
- uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego danych o: dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku na terenach chronionych akustycznie, źródłach promieniowania elektromagnetycznego – burmistrzowie miast

Efekt ekologiczny

Poprawa klimatu akustycznego w mieście Gostyninie. Zapobieganie lokalizacji inwestycji uciążliwych akustycznie i emitujących promieniowania elektromagnetyczne na terenach zamieszkałych przez ludzi

Wskaźniki realizacji Programu

- natężenie hałasu komunikacyjnego wzdłuż głównych tras komunikacyjnych

DZIAŁANIE: Minimalizacja wytwarzania oraz składowania odpadów, osiągnięcie maksymalnych poziomów odzysku odpadów

- dostosowanie gospodarki odpadami do obowiązujących wymogów prawa,
- doskonalenie systemu selektywnego zbierania w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu dla osiągnięcia odpowiednich limitów odzysku: odpadów wielkogabarytowych - na poziomie 45 %, odpadów niebezpiecznych - na poziomie 20 %, odpadów opakowaniowych - odzysk 60 %, recykling 55 % - 80 %,
- zmniejszanie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 85 % wytworzonych odpadów do końca 2014 r.
- składowanie tylko odpadów przetworzonych (balastowych) 2015 r., prowadzenie efektywniejszych działań na rzecz eliminacji praktyk nielegalnego składowania odpadów,
- osiągnięcie zakładanych limitów odzysku i recyklingu odpadów niebezpiecznych (ze strumienia odpadów komunalnych),
- osiągnięcie zakładanego poziomu zbierania zużytych baterii i akumulatorów
- podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych u źródła - Lecznice, ośrodki zdrowia,
- utrzymanie poziomu odzysku i recyklingu na poziomie co najmniej 95 % i 85% masy pojazdów wycofanych z eksploatacji, przyjętych w skali roku,
- realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów zlokalizowanych w Gostyninie,
- rozbudowa systemu zagospodarowania zużytych opon, w tym osiągnięcie wymaganych rocznych poziomów odzysku i recyklingu tych odpadów w 2013 r.: odzysk – 85 %, recykling – 15 % - w 2016 r.: odzysk – 100 %, recykling – 20 %,

- rozbudowa systemu selektywnego zbierania odpadów z remontów, budowy obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej do odzysku w 2015 r. – 70 %,
- całkowite ograniczenie składowania osadów ściekowych do 2015 r.,
- zwiększenie efektywności systemów selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych ,
- prowadzenie intensywnej edukacji ekologicznej mieszkańców miasta w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi
- motywowanie społeczeństwa do zmniejszania ilości wytwarzanych odpadów
- wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie sposobów zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- promować indywidualne zagospodarowywanie odpadów zielonych na terenach wiejskich, w przydomowych kompostownikach lub w biogazowniach rolniczych.

Odpowiedzialność za realizację ww. zadań spoczywa na burmistrzach miast, przedsiębiorcach, firmach zajmujących się gospodarką odpadami oraz mieszkańcach miasta.

Efekt ekologiczny

W efekcie podjętych działań zwiększy się ilość odzyskiwanych surowców wtórnych, a zmniejszeniu ulegnie masa odpadów deponowanych na składowiskach. Poprawi się również jakość życia mieszkańców, ponieważ znacznie mniej odpadów będzie trafiało do środowiska w sposób niezorganizowany.

W s k a ż n i k i r e a l i z a c j i P r o g r a m u

- masa wytworzonych odpadów komunalnych,
- masa zebranych odpadów komunalnych w sposób selektywny,
- odsetek odpadów zebranych w sposób selektywny w stosunku do ogólnej masy zebranych odpadów,
- masa zebranych odpadów biodegradowalnych,

- masa zebranych selektywnie odpadów opakowaniowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odpadów wielkogabarytowych itp.
- odsetek odzysku i unieszkodliwionych odpadów przemysłowych,
- liczba instalacji służących do odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

6.2. CEL SZCZEGÓŁOWY: Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych

DZIAŁANIE: Ograniczenie materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki, zatrzymanie wody w środowisku

- analiza zużycia wody podziemnej w działalności gospodarczej, wprowadzanie technologii energo- i wodo- oszczędnych – przedsiębiorcy,
- edukacja ekologiczna społeczeństwa na rzecz ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów, oszczędzania wody i energii – szkoły, Urząd Miasta w Gostyninie
- energooszczędne oświetlenie na ulicach miasta – zarządzający oświetleniem na terenie miasta,
- lokalizacja na terenie miasta instalacji energii odnawialnej: wiatraków, farm fotowoltaicznych, elektrowni wodnych, biogazowni itp. – przedsiębiorcy, gospodarstwa indywidualne.

Efekt ekologiczny:

W wyniku zastosowanych rozwiązań zmniejszy się emisja do środowiska SO₂, NO₂, CO₂, pyłów. Pobór wód w ramach przyznanych limitów zapewni nienaruszalność zasobów wodnych.

Wskaźniki realizacji Programu

- wyniki monitoringu powietrza w zakresie emisji pyłowej i gazowej,
- wyniki monitoringu ujęć wody w zakresie stanu zasobów wodnych.

6.3. CEL SZCZEGÓŁOWY: Ochrona przyrody

DZIAŁANIE: Ochrona przyrody, krajobrazu i rozwój turystyki z uwzględnieniem wymogów UE

- określanie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta obszarów oraz zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu - burmistrz,
- ochrona gatunków roślin i zwierząt – instytucje rządowe i samorządowe,
- ochrona terenów chronionych i zieleni - instytucje rządowe i samorządowe,
- nowe nasadzenia drzew i krzewów – Burmistrz Miasta Gostynina, mieszkańcy, przedsiębiorcy,
- budowa ścieżek pieszo-rowerowych – Burmistrz Miasta Gostynina,
- zalesienia nieużytków i gruntów słabej jakości – właściciele gruntów.

Efekt ekologiczny

Zachowanie różnorodności biologicznej. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz poprawa krajobrazu. Zalesienie terenów o glebach słabych może zapobiegać procesowi erozji.

Wskaźnik i realizacji Programu

- powierzchnia obszarów chronionych,
- powierzchnia terenów zalesionych,
- powierzchnia terenów zieleni,
- liczba pomników przyrody

6.4. CEL SZCZEGÓŁOWY - Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego

DZIAŁANIA: zwiększenie bezpieczeństwa społeczeństwa:

- zwiększenie bezpieczeństwa transportu substancji niebezpiecznych – transportujący towary, zarządzający drogami,
- ochrona przed powodzią i suszą – jednostki rządowe, samorządowe i gminne,
- ochrona przeciwpożarowa – jednostki straży pożarnej, przedsiębiorcy, mieszkańcy.

Efekt ekologiczny

Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców miasta Gostynina oraz środowiska przyrodniczego.

Wskaźnik i realizacji Programu

- liczba wypadków drogowych,
- ilość interwencji podjętych przez jednostki straży pożarnej,

6.5. CEL SZCZEGÓŁOWY: Edukacja ekologiczna

DZIAŁANIE: Wyższa świadomość ekologiczna społeczeństwa i większa aktywność społeczeństwa na rzecz środowiska

- rozwijanie różnych form edukacji ekologicznej społeczeństwa dorosłego i młodzieży w szkołach,
- organizowanie akcji lokalnych służących ochronie środowiska: Międzynarodowy Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata,
- publikowanie ulotek i biuletynów dostarczanych mieszkańcom miasta,
- stałe aktualizowanie strony internetowej miasta w zakresie informacji o środowisku,

- organizowanie rozpraw administracyjnych z udziałem społeczeństwa.

Efekt ekologiczny:

W wyniku prowadzonych działań zwiększy się świadomość ekologiczna mieszkańców miasta co wpłynie w znacznym stopniu na poprawę stanu środowiska. W najbliższym czasie istotne znaczenie odegrają akcje edukacyjne w zakresie selektywnego zbierania odpadów „u źródła”.

W s k a ż n i k i r e a l i z a c j i P r o g r a m u

- liczba szkoleń prowadzonych przez miasto,
- liczba ludności objętych szkoleniami,
- ilość materiałów ekologicznych przekazanych społeczeństwu,
- liczba rozpraw administracyjnych z udziałem społeczeństwa.

7. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Tabela 27. Harmonogram realizacji Programu na lata 2014-2022 w mieście Gostyninie.

Zadanie	Okres realizacji	Łączne nakłady finansowe (tys. zł)
<i>BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ</i>	<i>2014-2022</i>	
- Budowa sieci kanalizacyjnej w ulicy Targowej, Kościuszkowców, Krośniewickiej, Szkolnej i Kowalskiej – 4,5 km	2014-2017	9 500
- Budowa sieci kanalizacyjnej ul. Czapskiego, Kolejowa i osiedle Hubalczyków – 6,5 km	2014-2017	11 500

Zadanie	Okres realizacji	Łączne nakłady finansowe (tys. zł)
<ul style="list-style-type: none"> – Egzekwowanie podłączenia budynków do istniejącej sieci kanalizacyjnej – wprowadzono odpowiednie zapisy w uchwalonym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego nr uchwały 286/LIV/10. (Plan przyjęto w dniu 09.11.2010 r.) 	zadanie ciągle	-
PRZEBUDOWA KANALIZACJI DESZCZOWEJ	2014-2016	
<ul style="list-style-type: none"> – ul. Wspólna 		145
BUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ	2014-2022	
<ul style="list-style-type: none"> – ul. Kolonia w kierunku torów 		50
POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA	2014-2017	
<ul style="list-style-type: none"> – Termomodernizacja budynków przy ul. 3-go Maja 14,12,12b 	2014-2016	1 272
<ul style="list-style-type: none"> – Termomodernizacja budynków przy ul. 3-go Maja 26, 26a 	2014-2016	704
<ul style="list-style-type: none"> – Termomodernizacja budynku przy ul. Kościuszki 5. 	2014-2016	635
<ul style="list-style-type: none"> – Remont filtra tkaninowego kotła fluidalnego WF 12 	2014-2015	120
<ul style="list-style-type: none"> – Częściowa wymiana sieci ciepłej kanałowej na preizolowaną 	2014-2017	500
<ul style="list-style-type: none"> – Remonty i modernizacja węzłów ciepłych, przyłączenie nowych odbiorców 	2014-2017	500
BUDOWA DRÓG	2014-2017	

Zadanie	Okres realizacji	Łączne nakłady finansowe (tys. zł)
– Budowa drogi nad Rzeką Skrwą.		2 869
– Dokończenie budowy ul. Marcinkowskiego.		706
– Budowa ul. Sosnowej.		331
– Budowa parkingu przy ul. Kościuszkowców 2.		530
– Zmiana organizacji ruchu w obrębie śródmieścia.		59
GOSPODARKA ODPADAMI	2014-2021	
– Gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz aktualizacja bazy danych		96
– Usuwanie wyrobów zawierających azbest		160
– Organizowanie kampanii informacyjno – edukacyjnych oraz akcji lokalnych w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami		10
OCHRONA PRZYRODY	2014-2017	
– Egzekwowanie wymogów ochrony przyrody w dokumentach planistycznych – we wszystkich planach miejscowych uchwalonych do tej pory oraz w realizowanym obecnie miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego „Przytorze”	2014	16 (koszt wykonania nowego planu)
– Bieżąca pielęgnacja pomników przyrody znajdujących się na terenie miasta	2014-2017	15

Zadanie	Okres realizacji	Łączne nakłady finansowe (tys. zł)
– Bieżąca pielęgnacja istniejących terenów zielonych	2014-2017	65
– Utrzymanie terenów zieleni przy drogach gminnych	2014-2017	150
POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	2014-2021	
– Wyposażenie jednostek ochotniczej straży pożarnej	2014-2017	74
– Partycypacja w kosztach i organizacja cyklicznych turniejów wiedzy pożarniczej	2014-2017	5
EDUKACJA EKOLOGICZNA	2014-2021	
– Organizowanie kampanii informacyjno – edukacyjnych oraz akcji lokalnych służących ochronie środowiska w tym racjonalnej gospodarce odpadami	2014-2017	10
– Partycypacja w kosztach i organizacja cyklicznych konkursów ekologicznych dla dzieci i młodzieży	2014-2021	20
– Udział pracowników w szkoleniach z zakresu ochrony środowiska	2014-2021	5
INNE ZDANIA	2014-2021	
– Modernizacja Oczyszczalni Ścieków		18 968
– Aktualizacja uchwalonych w 2010 roku założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	2013 -2020	10 (za każdą aktualizację)

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie inwestycji ekologicznych może pochodzić z następujących źródeł:

- funduszy własnych inwestorów,
- budżetu Państwa,
- środków własnych samorządu terytorialnego,
- środków prywatno-publicznych,
- Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Funduszy UE,
- kredytów udzielanych na preferencyjnych warunkach,
- komercyjnych kredytów bankowych.

8.1. Środki własne przedsiębiorców

Są to fundusze przeznaczone przez inwestorów na działania proekologiczne, a kierunek ich wydatkowania uzależniony jest od:

- rodzaju prowadzonej działalności,
- aktualnych wymogów prawa,
- posiadanych decyzji administracyjnych (w tym karnych),
- świadomości ekologicznej przedsiębiorcy.

8.2. Środki z budżetu Państwa

Z budżetu Państwa będą pokrywane koszty ponoszone na działalność statutową prowadzoną przez WIOŚ oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

8.3. Własne środki samorządu terytorialnego

Na realizację części zadań samorząd terytorialny musi przeznaczyć własne środki. Jest to niezbędne również z tego względu, że do uzyskania niektórych dotacji konieczne jest zainwestowanie w przedsięwzięcie własnych środków na wymaganym poziomie.

Fundusze te pochodzą z bieżących środków, takich jak np. podatki i opłaty lokalne, udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa.

8.4. Środki prywatno-publiczne

Środki te mogą pochodzić np. ze spółek prawa handlowego z udziałem Gminy.

8.5. Środki funduszy ochrony środowiska

Fundusze ekologiczne są od lat najbardziej znanym i wykorzystywanym źródłem dotacji i preferencyjnych, częściowo umarzanych pożyczek na przedsięwzięcia ekologiczne. Fundusze posiadają znaczącą wysokość środków finansowych, łatwe warunki udostępniania środków. Bliskość funduszy i ich wojewódzki charakter ma duże znaczenie w realizacji Programu. Zasady funkcjonowania narodowego oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej określa ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1232).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Dofinansowanie ze środków finansowych NFOŚiGW przeznacza się na cele określone w Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 1232).

Udzielone przez NFOŚiGW dofinansowanie nie może przekroczyć 80 % kosztów realizacji przedsięwzięcia. Pożyczki mogą być częściowo umarżane, pod warunkiem terminowego wykonania zadań i osiągnięcia planowanych w nich efektów. Szczegółowe zasady udzielania i umarżania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek są uchwalane corocznie przez Radę Nadzorczą Funduszu i wraz z listą priorytetowych programów NFOŚiGW w danym roku kalendarzowym zamieszczane są na stronie internetowej www.nfosigw.gov.pl.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Podstawą oferty WFOŚiGW w Warszawie są niskooprocentowane pożyczki preferencyjne z możliwością częściowego ich umorzenia po spłacie połowy zadłużenia. Wysokość pożyczki może wynieść do 90 % kosztu całkowitego przedsięwzięcia. Jej spłata może zostać rozłożona na okres do 15 lat z możliwością 18 miesięcy karencji w spłacie. Oprocentowanie pożyczki jest uzależnione od typu podmiotu oraz charakteru realizowanego przedsięwzięcia i wynosi od 0,2 do 0,8 stopy redyskonta weksli (SRW). Wysokość minimalnego oprocentowania w stosunku rocznym nie może być jednak niższa niż 3,5 %.

Fundusz ma również w swojej ofercie dotacje - formę pomocy bezzwrotnej - przeznaczone głównie na realizację zadań o charakterze nieinwestycyjnym (edukacja ekologiczna, ochrona przyrody, itp.). Standardowo wynoszą one do 50 % kosztów całkowitych przedsięwzięcia, ale w uzasadnionych przypadkach poziom ten może być wyższy.

Kolejną propozycją są dopłaty do kredytów komercyjnych zaciąganych w bankach. Spłata takiego kredytu może zostać rozłożona maksymalnie na 8 lat, zaś jego oprocentowanie, łącznie z dopłatami Funduszu powinno wynosić 0.5 SRW. Także w tym wypadku możliwe jest uzyskanie 1 roku karencji w spłacie. Istnieją możliwości dofinansowania inwestycji realizowanych przez osoby fizyczne w formie dopłat do kredytów preferencyjnych z BOŚ S.A. WFOŚiGW w Warszawie udziela osobom fizycznym pomocy finansowej na realizację zadań o charakterze proekologicznym w postaci dopłat ze środków Funduszu do oprocentowania preferencyjnych

kredytów, udzielanych przez Bank Ochrony Środowiska I Oddział w Warszawie oraz III Oddział w Warszawie.

Pomoc ze środków WFOŚ i GW może być udzielana wszystkim podmiotom realizującym zadania w zakresie ochrony środowiska odpowiadające kryterium wyboru przedsięwzięcia na wniosek spełniający wymogi formalne.

Pełne informacje znajdują się na str. Internetowej: www.wfosigw.pl

8.6. Fundusze Unii Europejskiej

Unia Europejska prowadzi politykę strukturalną, tak aby zwiększyć spójność gospodarczą i społeczną należących do niej państw, co oznacza zmierzanie do zmniejszenia różnic w rozwoju pomiędzy poszczególnymi regionami w Unii. **Fundusze strukturalne** (*Europejski Fundusz Społeczny oraz Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego*) są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarki krajów UE. W ten sposób wpływa się na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać do średniego poziomu ekonomicznego w UE.

Ponadto istnieje **Fundusz Spójność i** będący instrumentem finansowym UE, nie należącym do Funduszy strukturalnych i wdrażany na poziomie wybranych państw a nie regionów. Jego celem jest ułatwienie integracji słabiej rozwiniętych krajów poprzez budowę sieci transportowych oraz obiektów ochrony środowiska o znaczeniu ponadregionalnym.

W wyniku reformy polityki spójności na lata 2014-2020, wprowadzono wspólne przepisy dla wszystkich instrumentów finansowych wymienionych powyżej.

W latach 2014-2020 podstawę wdrażania Funduszy Europejskich w Polsce będą stanowić następujące dokumenty:

- **Umowa Partnerstwa**, czyli rodzaj kontraktu pomiędzy Polską a Komisją Europejską, w którym nasz kraj wskazuje w jaki sposób dzięki funduszom unijnym, chce zrealizować swoje cele rozwojowe. Założenia tego dokumentu zostały przyjęte przez Rząd 15 stycznia 2013 r. Określają one kierunek polskich przygotowań do perspektywy finansowej 2014-2020. W dokumencie wskazano m.in. rodzaje inwestycji, które będą mogły liczyć na dofinansowanie, zaproponowano układ programów operacyjnych, zarys systemu ich wdrażania oraz podział odpowiedzialności za zarządzanie Funduszami Europejskimi pomiędzy władze krajowe i regionalne.
- **Kontrakt Terytorialny**, czyli umowa pomiędzy rządem a samorządami poszczególnych województw, w której zawarte zostaną cele i zadania sygnatariuszy oraz określone instrumenty ich realizacji (środki unijne i krajowe). Kontrakt pozwoli na lepszą koordynację działań obu szczebli oraz dopasowanie finansowania inwestycji do specyficznych potrzeb i mocnych stron każdego regionu.
- **Programy Operacyjne**, czyli szczegółowe dokumenty pokazujące, jak wdrażane będą Fundusze Europejskie w poszczególnych obszarach. Wyróżniamy Krajowe Programy Operacyjne (KPO) oraz Regionalne Programy Operacyjne (RPO). Programy te stanowią instrumenty realizacji Umowy Partnerstwa.

Działania inwestycyjne w kraju w zakresie ochrony środowiska w latach 2014-2020 realizowane będą głównie w ramach, przyjętego 8 stycznia 2014 roku przez Radę Ministrów, *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko*. Wielkość środków unijnych zaangażowanych w realizację programu wynosi prawie 28 miliardów euro. Założenia PO Infrastruktura i Środowisko będą realizowane poprzez regionalne programy operacyjne opracowane dla 16 województw.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego (RPOWM) na lata 2014-2020

Dokument ten został opracowany na podstawie projektu pakietu legislacyjnego dla polityki spójności na lata 2014-2020, przedstawionego przez Komisję Europejską w 2011 r. (wraz z jego aktualizacjami) oraz dokumentów europejskich i krajowych o charakterze strategicznym (Strategia Europa 2020, Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030, Strategia Rozwoju Kraju Polska 2020 wraz z 9 strategiami horyzontalnymi).

RPO WM 2014-2020 zakłada dalsze wzmacnianie potencjałów poprzez wzrost gospodarczy oparty na przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy, a także zrównoważonym rozwoju zasobów regionalnych. Jednocześnie podejmowane działania mają kompleksowo przyczynić się do efektywnego wykorzystania kapitału ludzkiego poprzez przedsięwzięcia na rzecz włączenia społecznego i edukacji mieszkańców Mazowsza oraz poprawy jakości usług świadczonych przez administrację publiczną regionalną i lokalną

Jednym z celów strategicznych RPO WM jest *Wsparcie działań wzmacniających zrównoważony rozwój środowiska na Mazowszu*. Rozwój gospodarczy nie może dokonywać się kosztem środowiska naturalnego, dlatego istotnym celem rozwoju Mazowsza jest wsparcie wzrostu efektywności energetycznej, większe wykorzystanie źródeł odnawialnych, co przyczyni się do zmniejszania emisji CO₂ i realizacji zobowiązań wynikających z pakietu klimatyczno-energetycznego. W RPO WM 2014-

2020 nacisk na emisyjność nie jest tak duży jak na rozwój przedsiębiorczości i spójności gdyż cel ten Mazowsze w znacznym stopniu osiągnie poprzez zaangażowanie Fundusz Spójności.

Ze względu na stan zaawansowania prac nad programowaniem perspektywy finansowej 2014-2020, a w szczególności roboczy charakter projektów rozporządzeń i dokumentów strategicznych, na których opiera się RPO WM 2014-2020, zapisy będą ulegać modyfikacji na kolejnych etapach opracowania Programu.

W RPO WM 2014-2020 wyznaczono 9 osi priorytetowych:

1. Innowacyjność i przedsiębiorczość
2. Wzrost e-potencjału Mazowsza
3. Przejście na gospodarkę niskoemisyjną
4. Gospodarka przyjazna środowiska i społeczeństwu
5. Rozwój regionalnego systemu transportowego
6. Rozwój rynku pracy
7. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem
8. Edukacja dla rozwoju regionu
9. Pomoc techniczna

8.7. Banki

Coraz więcej banków wykazuje zainteresowanie kredytami na przedsięwzięcia proekologiczne. Szczególną rolę odgrywa **Bank Ochrony Środowiska (BOŚ S.A.)**, który oferuje najwięcej środków w formie preferencyjnych kredytów i dysponuje ofertą dla samorządów i osób fizycznych.

Bank Ochrony Środowiska ma statutowo nałożony obowiązek kredytowania inwestycji służących ochronie środowiska.

Udziela kredytów między innymi na: budowę ekologicznych źródeł ciepła, oczyszczalni ścieków, składowisk odpadów i innych obiektów do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, zakup urządzeń związanych z usuwaniem odpadów, zakup sprzętu niezbędnego do zorganizowania zbiórki i transportu odpadów. Kredyty z BOŚ umożliwiają sfinansowanie zadania inwestycyjnego w 100 %. Środki te są oprocentowane w zależności od rodzaju udzielonego kredytu. Podobnie zresztą jest z okresem spłaty i karencji.

BOŚ udziela również kredytów ze środków NFOŚiGW i WFOŚiGW. Przedmiotem kredytowania (udzielanego we współpracy z WFOŚiGW w Warszawie) jest m.in. usuwanie i unieszkodliwianie azbestu. Wnioski kredytowe na ww. działanie należy składać w Banku. Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku kwota udzielonego kredytu może wynosić do 70 % (w indywidualnych przypadkach do 90 %). Maksymalny okres

kredytowania to 8 lat (licząc od zakończenia okresu karencji, który w tym przypadku może wynosić do 1 roku).

Szczegółowe informacje na temat rodzajów działalności Banku Ochrony Środowiska można uzyskać ze strony internetowej www.bosbank.pl.

Najbliższa placówka znajduje się w Płocku: Oddział Operacyjny w Płocku, ul. Królewiecka 1.

Kredyty komercyjne

Komercyjne kredyty bankowe ze względu na duże koszty finansowe związane z oprocentowaniem, nie powinny być brane pod uwagę jako podstawowe źródła finansowania inwestycji, lecz jako uzupełnienie środków z pożyczek preferencyjnych. Samorzędy są obecnie postrzegane przez banki jako interesujący i wiarygodni klienci, stąd dostęp do kredytów jest coraz łatwiejszy. Warunki komercyjnych kredytów inwestycyjnych udzielanych jednostkom samorządu terytorialnego są zazwyczaj każdorazowo negocjowane indywidualnie.

9. ŚRODKI NIEZBĘDNE DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW

Do zrealizowania celów określonych w programie ochrony środowiska niezbędne jest zastosowanie odpowiednich mechanizmów prawno-ekonomicznych i środków finansowych.

9.1. Mechanizmy prawno-ekonomiczne

9.1.1. Mechanizmy prawne

Bardzo istotną rolę w realizacji programu ochrony środowiska odgrywają regulacje prawne obowiązujące na terenie Polski.

Zgodnie z [Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.](#) (Dz.U. 78, poz. 483 ze zmianami) jedną z podstawowych funkcji państwa polskiego jest zapewnienie ochrony środowiska. U podstaw realizacji tej i innych funkcji leży **zasada zrównoważonego rozwoju** – takiego rozwoju społeczno-gospodarczego, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń (art. 5).

Na potrzeby ochrony środowiska Konstytucja pozwala na wprowadzanie pewnych – określonych ustawami - ograniczeń w korzystaniu z konstytucyjnych wolności i praw (art. 31) oraz **zobowiązuje władze publiczne** (art. 74):

- do prowadzenia polityki zapewniającej bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom,
- do ochrony środowiska,
- do wspierania działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.

Daje również prawo każdemu - każdej osobie fizycznej i prawnej, niezależnie od narodowości czy kraju pochodzenia do informacji o stanie i ochronie środowiska.

Równocześnie Konstytucja zobowiązuje każdego (art. 86)

- do dbałości o stan środowiska,
- do ponoszenia odpowiedzialności za spowodowane przez siebie pogorszenie stanu środowiska.

Szczegółowe regulacje w powyższym zakresie określają ustawy i akty wykonawcze do ustaw. Uwzględniają one wymagania wynikające z dyrektyw Unii Europejskiej i konwencji międzynarodowych.

Podstawową ustawą w tym przedmiocie jest:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 1232)

Jednak z uwagi na szeroki zakres zagadnień szereg uregulowań znalazło się w wielu innych ustawach, jak np.:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U.2013, poz. 1235)
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2012 roku, poz. 145 z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jednolity. Dz. U. 2013, poz.21.)
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. [o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie \(tekst jednolity Dz. U. z 2014, poz. 210\)](#)
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. [o ochronie przyrody](#) (tekst jednolity Dz. U. 2013 nr 0 poz. 627).

Realizacja Programu przebiegać będzie zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w oparciu o kompetencje organów zarządzających środowiskiem.

Składają się na nie w szczególności:

- decyzje reglamentacyjne – pozwolenia: zintegrowane, na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu, zgłoszenia emisji pól elektromagnetycznych, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- zezwolenia na gospodarowanie odpadami,
- decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia,
- pozwolenia wodno-prawne na szczególne korzystanie z wód, wykonywanie urządzeń wodnych, wykonywanie innych czynności i robót, budowli, które mają znaczenie w gospodarowaniu wodami lub w korzystaniu z wód,

- zezwolenia – koncesje wydane na podstawie Prawa geologicznego i górniczego,
- cofnięcie lub ograniczenie zezwolenia lub pozwolenia na korzystanie ze środowiska,
- decyzje naprawcze dotyczące zakresu i sposobu usunięcia przez podmiot korzystający ze środowiska przyczyn negatywnego oddziaływania na środowisko i przywrócenia środowiska do stanu właściwego oraz zobowiązujące do usunięcia uchybień,
- opłaty za korzystanie ze środowiska,
- administracyjne kary pieniężne,
- decyzje zezwalające na usuwanie drzew i krzewów,
- programy dostosowawcze dotyczące przywracania standardów jakości środowiska do stanu właściwego,
- decyzje wstrzymujące oddanie do użytku instalacji lub obiektu, a także wstrzymujące użytkowanie instalacji lub obiektu,
- decyzje o zakazie produkcji, importu, wprowadzania do obrotu,
- kontrole przestrzegania prawa ochrony środowiska i zobowiązań wynikających z decyzji.

Wymienione instrumenty prawne będą stosowane przez RDOŚ, Marszałka Województwa Mazowieckiego, Starostę Gostynińskiego, Burmistrza Miasta Gostynina, Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej zgodnie z kompetencjami wymienionych organów.

Bardzo istotne są przepisy prawa miejscowego ustalone w szczególności przez:

- Wojewodę Mazowieckiego dotyczące ochrony cennych obiektów przyrodniczych,
- Radę Miasta dotyczące miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zasad utrzymania czystości i porządku, zasad zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, ochronę niektórych obiektów cennych przyrodniczo ustalonych.

Na każdym stopniu samorządu terytorialnego funkcjonować będą programy ochrony środowiska będące politykami ekologicznymi: województwa mazowieckiego, powiatu

gostynińskiego oraz Miasta Gostynina. Będą one kompatybilne z polityką ekologiczną państwa.

Wówczas, kiedy będą przekraczane standardy jakości środowiska, tworzone są programy naprawcze (programy ochrony powietrza, ochrony środowiska przed hałasem, program działań mających na celu ograniczenie odpływu związków azotu ze źródeł rolniczych).

Organy przedstawicielskie mogą ustanawiać inne składniki prawa miejscowego, w szczególności dotyczące gospodarowania środowiskiem i zrównoważonego rozwoju.

Program ochrony środowiska Miasta Gostynina jest tak skonstruowany, że każdy z organów może znaleźć swoje miejsce w jego realizacji.

Wymienione instrumenty prawne pomogą w terminowej realizacji Programu pod warunkiem, iż wszystkie w/w organy ochrony środowiska i podmioty korzystające ze środowiska będą wywiązywać się ze swoich zadań.

9.1.2. Mechanizmy ekonomiczne

Mechanizmy ekonomiczne, które stosowane będą w realizacji Programu ochrony środowiska dla miasta Gostynina muszą uwzględniać zasadę "użytkownik i zanieczyszczający płacą". W szczególności, modyfikacja istniejących i rozwój nowych instrumentów ekonomicznych powinny promować te dziedziny i sposoby gospodarowania, które kierują się zasadami "prewencji" i "zarządzania przez środowisko", ograniczając poziom antropopresji na środowisko, a jednocześnie stymulować eliminowanie lub przekształcanie tych działań, w których maksymalizacja zysku osiągnięta jest przez producentów poprzez unikanie ponoszenia kosztów środowiskowych, względnie przerzucanie ich wyłącznie na konsumentów oraz na budżet państwa i budżety samorządowe.

Rzeczony instrumentów ekonomicznych powinien iść również w kierunku zwiększania opłacalności działalności gospodarczej mało szkodliwej dla środowiska, pobudzania inicjatyw i rozwoju technologicznego, czyli wdrażania strategii podwójnej korzyści ekonomicznej i ekologicznej (*win-win strategy*) oraz racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych.

Ważnym czynnikiem ekonomicznym wpływającym na realizację programu ochrony środowiska jest możliwość pozyskiwania środków na realizację określonych w programie celów.

10. UWARUNKOWANIA REALIZACJI PROGRAMU

10.1. Zgodność Programu z innymi dokumentami

Niniejszy Program tworzono głównie w oparciu o „Politykę Ekologiczną Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”, Program ochrony środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r.” oraz „Program ochrony środowiska powiatu gostynińskiego” o wymogi prawne obowiązujące w Polsce i Unii Europejskiej.

Główne cele i kierunki działań określone w aktualizacji Programu ochrony środowiska są w pełni zgodne z Polityką ekologiczną państwa i Programem ochrony środowiska województwa mazowieckiego i powiatu gostynińskiego nie naruszają zasad przyjętych w tych dokumentach. Program jest zgodny w układzie hierarchicznym z dokumentami wyższego rzędu.

Program ochrony środowiska jest zgodny z prawodawstwem obowiązującym w Unii Europejskiej i zawiera główne cele i kierunki polityki ekologicznej obowiązujące w krajach członkowskich.

10.2. Uwarunkowania przestrzenne

Planowanie przestrzenne odgrywa istotną rolę w realizowaniu celów polityki ekologicznej na każdym poziomie jej stanowienia, dlatego w Polityce ekologicznej państwa wśród celów i zadań o charakterze systemowym wymienia się ekologizację planowania przestrzennego i racjonalizację użytkowania terenów. Obowiązująca od 11 lipca 2003 r. ustawa z dnia 13 lutego 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym stawia określone zadania dla gmin. Jednocześnie ustawa wprowadza zmiany ułatwiające realizację polityki ekologicznej, w tym dotyczące:

- bardziej jednoznacznego określenia roli i treści studium gminy, między innymi w zakresie ustaleń ochrony środowiska,

- uspołeczniania procedury sporządzania studium gminy, dające większe możliwości ustalania jego treści przez społeczności lokalne i organizacje ekologiczne,
- uszczegółowienia skali miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dzięki czemu plany będą mogły stanowić wystarczającą podstawę decyzji budowlanych, bez konieczności określania warunków zabudowy.

10.3. Uwarunkowania społeczne

Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz o dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska podpisana w 1999 r. w Aarhus została ratyfikowana przez Polskę, a jej tekst został ogłoszony w Dz. U. Nr 78 z 2003 r. Oznacza to, że stanowi ona część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana.

- Art.7 Konwencji nakazuje zagwarantowanie udziału społeczeństwa w przygotowaniu planów i programów mających znaczenie dla środowiska, a więc także gminnego programu ochrony środowiska. Określa też podstawowe obowiązki organów w zakresie zapewnienia udziału społecznego:
 - ustalenia zakresu podmiotowego konsultacji,
 - ustalenia rozsądnych norm czasowych na poszczególne etapy konsultacji,
 - przeprowadzenie konsultacji odpowiednio wcześnie w toku procedury decyzyjnej, gdy wszystkie warianty są jeszcze możliwe, a udział społeczeństwa może być skuteczny,
 - należyte uwzględnienie konsultacji społecznych przy wydawaniu decyzji.

Organy mają obowiązek powiadamiania społeczeństwa, zbierania uwag i wniosków.

Liczymy na aktywny udział społeczeństwa w realizacji zadań Programu. Jednym z celów operacyjnych jest większy udział społeczeństwa w działaniach proekologicznych. Wszystkie zadania, działania zapisane w Programie mają doprowadzić do realizacji ważnego celu strategicznego jakim jest „Poprawy stanu środowiska przyrodniczego i ochrony jego zasobów”. Informacja o realizacji

Programu będzie systematycznie przedstawiana w środkach masowego przekazu, w tym na stronie internetowej miasta (www.gostynin.pl).

11. WDRAŻANIE I MONITORING PROGRAMU

Na Burmistrzu Gminy Miasta Gostynin spoczywa trudne zadanie jakim niewątpliwie jest wdrażanie programu ochrony środowiska.

Realizacja szeregu zadań wymaga udziału administracji rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego, przedsiębiorców. Wymaga także szerokiego wsparcia społecznego, w tym pozarządowych organizacji ekologicznych. Wskazane jest rozpowszechnienie niniejszego „Programu..” wśród podmiotów go realizujących i społeczeństwa miasta, a jego treść powinna być zamieszczona na stronach internetowych miasta, w sposób łatwo dostępny dla ogółu odbiorców.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z wykonania Programu Burmistrz sporządza co dwa lata raporty, które przedstawia Radzie Miasta.

Zgodnie z ustawą Poś co 4 lata Program ochrony środowiska ulega aktualizacji.

Jednym z ważnych elementów procesu wdrożenia programu jest jego monitorowanie polegające na ciągłym systemie obserwacji i kontroli realizacji zadań Programu.

Monitoring dostarcza informacji w oparciu o które można ocenić, czy stan środowiska ulega polepszeniu czy pogorszeniu, a także jest podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej.

Głównym celem monitoringu jest:

- wzrost efektywności i skuteczności polityki ochrony środowiska, w tym prowadzonych inwestycji proekologicznych oraz gromadzenie, analizowanie i wykorzystywanie danych dotyczących stanu środowiska dla właściwej polityki ochrony środowiska.

Przebieg realizacji „Programu Ochrony Środowiska” musi być systematycznie kontrolowany (monitorowany). System monitoringu realizacji „Programu Ochrony Środowiska” składa się z trzech elementów:

- a) monitoring środowiska,
- b) monitoring „Programu Ochrony Środowiska”,
- c) monitoring społeczny (odczucia i skutki).

Monitoring środowiska

Monitoring ten realizowany jest w regionie przez WIOŚ przy współudziale innych jednostek organizacyjnych i naukowo-badawczych (np. RZGW, RDLP). Monitoring ten realizowany jest pod nadzorem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Mierniki efektów ekologicznych to wielkości uzyskane podczas pomiarów lub szacunków. Wyniki monitoringu porównywane są z normatywami jakości środowiska. Normatywy te są już podstawą odniesienia oceny, ale przede wszystkim określają cele ekologiczne (jakość środowiska nie może być gorsza od wartości normatywnej). W tym ujęciu monitoring środowiska jest także narzędziem monitoringu efektów realizacji „Programu Ochrony Środowiska” (w rozumieniu osiągnięcia celów).

Kryteria normatywne stanu środowiska oraz systemy ocen i pomiarów ulegają obecnie ewolucji w związku z unifikowaniem systemu krajowego z systemem monitoringu Unii Europejskiej.

Planowane zmiany systemu wskaźników i normatywów będą wymagały aktualizacji oceny stanu środowiska w mieście Gostyninie (w świetle nowych wartości normatywnych oraz zwiększenia ilości punktów pomiarowych) i rozszerzenia zasięgu merytorycznego pomiarów.

Monitoring „Programu Ochrony Środowiska Gminy Miasta Gostynin na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 roku”

Realizacja tej części zadań monitoringowych składa się z oceny:

Osiągnięcia celów ekologicznych

- stopnia realizacji zadań,
- oceny podstaw poszczególnych realizatorów.

Wyniki oceny są podstawą zarządzania „Programem Ochrony Środowiska” w aspekcie weryfikacji (aktualizacji) celów, modyfikacji mechanizmów niezbędnych do realizacji poszczególnych zadań oraz do egzekwowania zakresu realizacji od wykonawców (od urzędów, instytucji i podmiotów gospodarczych).

W monitoringu osiągnięcia celów ekologicznych wykorzystuje się wyniki monitoringu środowiska a także oceny porównawcze skali osiągnięć z osiągnięciami

planowanymi. W związku z tym głównymi miernikami realizacji celów „Programu Ochrony Środowiska” są wskaźniki realizacji programu, których porównanie w kolejnych latach pozwala na śledzenie dynamiki zmian.

Monitoring społeczny (odczucia i skutki).

Ważnym miernikiem realizacji „Programu ochrony środowiska” jest monitoring społeczny. Pozwala ona na analizę stopnia świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez:

- aktywne uczestnictwo w postępowaniach z udziałem społeczeństwa,
- udział w akcjach proekologicznych organizowanych w mieście,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów,
- promowanie zachowań proekologicznych (np. używanie opakowań wielorazowego użytku).

Tabela 28. Wskaźniki efektywności Programu ochrony środowiska na podstawie sprawozdawczości GUS.

ZUŻYCIE WODY I OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW				
<i>Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (dam³/rok)</i>				
	2010	2011	2012	2013
Ogółem	834,1	827,9	846,6	833,2
Eksploatacja sieci wodociągowej	793,1	794,9	810,6	803,2
Gospodarstwa domowe	541,0	538,3	541,5	540,3
<i>Wodociągi</i>				
Ludność korzystająca z wodociągów (osoba)	17 108	17 063	16 658	bd
Długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	53,7	62,9	62,9	64,3
<i>Kanalizacje</i>				
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (osoba)	15 621	15 647	15 212	bd
Długość czynnej sieci ogółem (km)	48,3	48,5	48,9	48,9

Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	1 652	1 666	1 432	1 452
KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW				
Oczyszczalnie biologiczne	2	2	2	2
Przepustowość wg projektu	8 060	8 060	8 060	8 060
Ludność korzystająca z oczyszczalni	18 888	18 743	18 689	17 336
Równoważna liczba mieszkańców				
Ogółem	45 957	45 957	45 957	45 957
Ścieki oczyszczane				
Odprowadzone ogółem (dam ³ /rok)	670,0	666,0	670,0	688,0
Oczyszczane łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi (dam ³ /rok)	1 990	1 400	1 220	1 498
Oczyszczane razem (dam ³ /rok)	670	666	670	688
Oczyszczane biologicznie (dam ³ /rok)	670	666	670	688
Oczyszczane biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
ODPADY KOMUNALNE				
Ogółem (Mg)	4297,15	4795,39	3160,46	bd
Odsetek ludności objętej zbiórką odpadów komunalnych	bd	bd	bd	100
Budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych	2 001	2 232	1 576	bd
Odpady z gospodarstw domowych (kg/mieszkańca)	129,0	154,1	85,1	bd
SIEĆ GAZOWA				
Ludność korzystająca z sieci gazowej (osoby)	981	974	1128	bd
Ludność korzystająca z sieci gazowej (%)	5,1	5,1	5,9	
Długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	39,595	40,299	40,832	bd
Odbiorcy gazu	303	329	429	bd
OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ				

Obszary prawnie chronione				
Ogółem (ha)	12,0	12,0	12,0	12,0
Rezerваты przyrody (ha)	0	0	0	0
Parki krajobrazowe razem	0	0	0	0
Parki krajobrazowe, rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody (ha)	0	0	0	0
Obszary chronionego krajobrazu (ha)	0	0	0	0
Obszary chronionego krajobrazu, rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody (ha)	0	0	0	0
Użytki ekologiczne (ha)	12,0	12,0	12,0	12,0
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (ha)	0	0	0	0
Pomniki przyrody	6	6	6	6

Spis tabel

Tabela 1. Struktura użytkowania terenu miasta Gostynina (GUS, 2005).....	12
Tabela 2. Liczba ludności miasta Gostynina wg płci i ekonomicznych grup wiekowych.	15
Tabela 3. Podmioty gospodarcze w rejestrze sektorów własnościowych w mieście Gostyninie w 2013 r. (ostatnie opublikowane dane GUS)	17
Tabela 4. Drogi gminne w powiecie gostynińskim według rodzajów powierzchni w latach 2010-2012 (GUS 2013).....	24
Tabela 5. Emisja zanieczyszczeń do powietrza w powiecie pruszkowskim w latach 2010-2013 (źródło: GUS).....	34
Tabela 6. Gazyfikacja gminy Michałowice w latach 2010-2012 (źródło: GUS)	35
Tabela 7. Jednolite części wód powierzchniowych miasta Gostynina.	37
Tabela 8. Zestawienie ocen jednolitych części wód miasta Gostynina objętych monitoringiem w latach 2010-2013. (WIOŚ Warszawa)	38
Tabela 9. Zestawienie ocen jednolitych części wód miasta Gostynina objętych monitoringiem w latach 2010-2013. (WIOŚ Warszawa)	38
Tabela 10. Podstawowe dane morfometryczne głównych jezior Gostynina	39
Tabela 11. Gospodarka ściekowa w mieście Gostyninie w latach 2010-2013 (źródło: GUS).....	43
Tabela 12. Główne źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych w mieście Gostyninie w 2013 roku (dane WIOŚ w Warszawie).	44
Tabela 13. Gromadzenie nieczystości ciekłych w mieście Gostyninie w latach	45
Tabela 14. Charakterystyka jednolitej części wód podziemnych Nr 47.	49
Tabela 15. Struktura zużycia wody w mieście Gostyninie w latach 2010 – 2012. (źródło: GUS).....	50
Tabela 16. Gospodarka wodociągowa w mieście Gostyninie w latach 2010 – 2012 (źródło: GUS).....	52
Tabela 17. Dopuszczalne poziomy hałasu dla miasta Gostynina.	57
Tabela 18. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności.....	60
Tabela 19. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.	60

Tabela 20. Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie miasta Gostynina w latach 2010-2012. (źródło: GUS)	66
Tabela 21. Charakterystyka rezerwatów przyrody miasta Gostynina.	70
Tabela 22. Zmiany powierzchni gruntów leśnych w mieście Gostyninie w latach 2010-2013 (źródło: GUS).....	72
Tabela 23. Złóża torfu na terenie miasta o zasobach większych niż 50 tys. m ³	75
Tabela 24. Uwarunkowania wewnętrzne miasta Gostynina.....	80
Tabela 25. Uwarunkowania zewnętrzne miasta Gostynina.	81
Tabela 26. Wykaz Regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych w Regionie Płockim. (zał. nr 1 do Uchwały nr 120/13 Sejmiku województwa mazowieckiego z dnia 24 czerwca 2013 r.)	108
Tabela 27. Harmonogram realizacji Programu na lata 2014-2022 w mieście Gostyninie.....	124
Tabela 28. Wskaźniki efektywności Programu ochrony środowiska.	144

Spis rycin

Rysunek 1. Położenie administracyjne miasta Gostynina na tle powiatu gostynińskiego.	11
Rysunek 2. Położenie miasta Gostynina na tle mezoregionu Pojezierza Kujawskiego (Kondracki, 2000).	13
Rysunek 3. System komunikacyjny miasta Gostynina.....	23
Rysunek 4. Klasyfikacja stref wg zanieczyszczeń: SO ₂ , NO ₂ , CO, benzen.	30
Rysunek 5. Klasyfikacja stref wg zanieczyszczeń: PM ₁₀ , PM _{2,5} , B(a)P.....	31
Rysunek 6. Klasyfikacja stref wg zanieczyszczeń: Ni, As, Cd, Pb.	32
Rysunek 7. Zasięg jednolitej części wód podziemnych Nr 47.....	47
Rysunek 8. Rezerваты występujące na obszarze miasta Gostynina.	69
Rysunek 9. Warunki solarne na potrzeby energetyki fotowoltaicznej w Polsce.	77
Rysunek 10. Strefy energetyczne wiatru w Polsce.	79
Rysunek 11. Województwo mazowieckie z podziałem na regiony gospodarki odpadami komunalnymi.....	111